

Opera Antwerpen

BEHEERSPLAN

18.12.2023

Afbeelding op de cover:

Felixarchief GP#5684 (1900–1950)

Er werd voor het beheersplan preadvies van het agentschap ontvangen op 20.11.2023. Dit advies werd verwerkt in dit document.

Inhoudstafel

1. Identificatie

- 1.1 afbakening — p.6
- 1.2 eigendomsgegevens — p.6
- 1.3 afbakening — p.8
- 1.4 eigendomsgegevens — p.8

2. Historische nota

- 2.1 stedenbouwkundige ontwikkelingen — p.11
- 2.2 het instituut Opera Ballet Vlaanderen — p.12
- 2.3 concepten en uitgangspunten van het origineel ontwerp — p.13
- 2.4 verbouwingen — p.18
- 2.5 iconografisch en bouwsporenonderzoek — p.21
- 2.6 samenvattende plannen — p.31
- 2.7 samenvattende tijdlijn — p.32
- 2.8 vandaag — p.33

3. Inventarisatie huidige toestand

- 3.1 afbakening van de gebouwdelen — p.36
- 3.2 planindeling & draagstructuur — p.36
- 3.3 inventaris erfgoedelementen — p.37
 - 3.3.1 inventarisatie gevels — p.39
 - 3.3.2 inventarisatie daken — p.49
 - 3.3.3 inventarisatie ruimtes — p.55
 - 3.3.4 inventarisatie buitenschrijnwerk — p.113
 - 3.3.5 inventarisatie binnenschrijnwerk — p.135
 - 3.3.6 inventarisatie cultuurobjecten — p.145

4. Erfgoedwaarden

- 4.1 Opera — p.148
- 4.2 Schermenmagazijn — p.150

5. Beheersvisie & Doelstellingen

- 5.1 verenigbaarheid van doelstellingen — p.152
- 5.2 behoud van erfgoedwaarden — p.153
- 5.3 (passieve) conservering en restauratie — p.154
- 5.4 duurzaam cultureel instituut — p.155
- 5.5 herwaarderen van de opera — p.155

6. Maatregelen

- 6.1 plan van aanpak — p.158

7. Opvolging & Evaluatie

8. Bijlagen

- 8.1 bibliografie — p.173
- 8.2 plannen — p.174
- 8.3 analyse — p.224

1.

Identificatie

1.1 AFBAKENING

De Vlaamse Opera is gelegen in woongebied en woongebieden met cultureel historische en/of esthetische waarde.

1.2 EIGENDOMSGEGEVENS

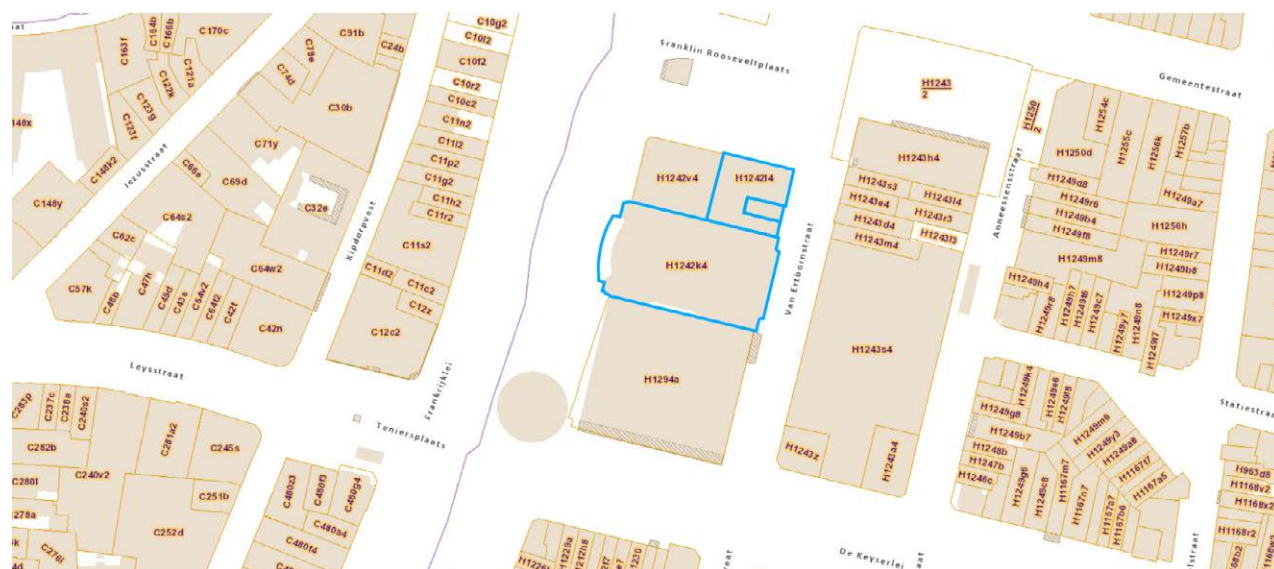
Het operagebouw is eigendom van de stad Antwerpen en werd in concessie gegeven aan Opera Ballet Vlaanderen vzw (OBV).

AG Vespa treedt op als patrimoniumbeheerder voor het stedelijk patrimonium in Antwerpen.

Betrokken personen bij de opmaak van dit document:

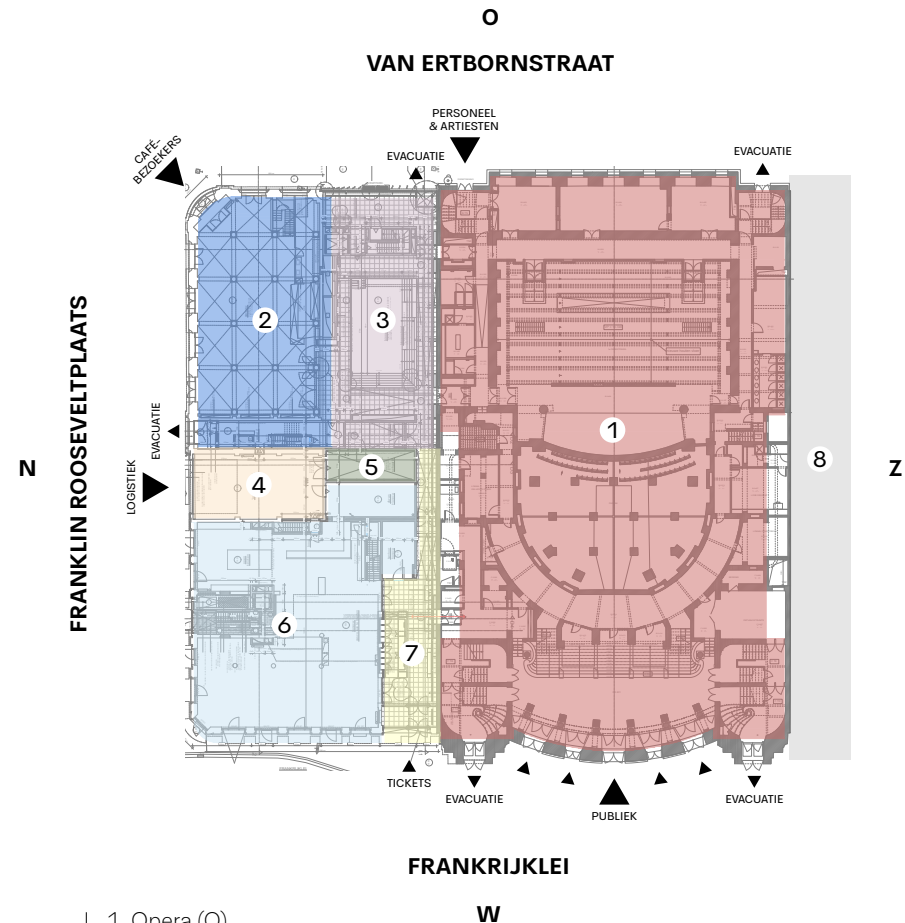
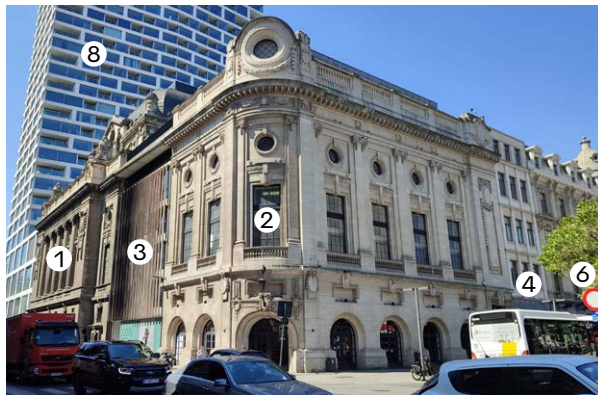
- **Opera Ballet Vlaanderen:** Jan Kuppens, facility manager – jkuppens@operaballet.be
- **AG Vespa:** Inge van Engelen, projectleider – inge.vanengelen@antwerpen.be
- **Agentschap Onroerend Erfgoed:** Elke Denissen – elke.denissen@vlaanderen.be
- **Dienst Monumentenzorg:** Katrien Baccaert – katrien.baccaert@antwerpen.be

beschermd object	Vlaamse Opera en schermenmagazijn – beschermd als monument Site Vlaamse Opera, schermenmagazijn en hotel Wagner – beschermd als stads- of dorpsgezicht
datum beschermingsbesluit	16/06/2017
Kadaster	Opera: afdeling 8, sectie H, nr. 1242/K/4/P/0 Schermenmagazijn: afdeling 8, sectie H, nr. 1242/L/4/P/0 Nieuwbouw: afdeling 8, sectie H, nr. 1242/W/2/P/0 Laad- & loszone, ticketoffice: afdeling 8, sectie H, nr. 1242/V/4/P/1
Adressen	Opera: Frankrijklei 3 Schermenmagazijn: Van Ertbornstraat 2-8 Nieuwbouw: Van Ertbornstraat 4-6 Laad- & loszone, ticketoffice: Frankrijklei 1

De Opera bestaat uit drie gebouwdelen die elk een eigen karakter, uitzicht en identiteit hebben: de Opera, het Schermenmagazijn en de Nieuwbouw (dit laatste is niet beschermd als monument).

De laad- en los zone, schaarlift, ticketbalie en binnenstraat zijn eigendom van ING (net als Hotel Wagner), maar worden gehuurd door de Opera.

- in eigendom
- 1. Opera (O)
 - 2. Schermenmagazijn (S)
 - 3. Nieuwbouw (N)
 - 4. laad- en los zone met schaarlift (5)
 - 6. Hotel Wagner
 - 7. ticketbalie en binnenstraat
 - 8. Antwerp Tower

2.

Historische nota

Voor de opmaak van dit hoofdstuk werd voornamelijk dienst gedaan op de cultuurhistorische nota opgemaakt door de dienst Monumentenzorg van de stad Antwerpen (opgemaakt in functie van het beschermingsdossier), alsook het beschermingsdossier zelf, opgemaakt in 2016 door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Deze documenten omvatten reeds een zeer nauwkeurige en volledige geschiedenis van het beschermd monument, zijn bouwgeschiedenis, en de geschiedenis van de Operacultuur in België. Voor details verwijzen we naar deze documenten. In het beheersplan pogen we in eerste instantie een behapbaar overzicht te maken van de historiek van de Opera. Bijkomend doen we ook een analyse van iconografisch beeldmateriaal dat we ter beschikking hebben en bouwsporen die we vandaag de dag zien, die ons meer inzicht kan beiden in de bouwgeschiedenis en veranderingen doorheen de tijd.

2.1 STEDENBOUWKUNDIGE ONTWIKKELINGEN

De voedingsbodem voor heel wat ontwikkelingen tegen het einde van de 19de eeuw werd ingegeven door het verdwijnen van de Spaanse vestingen. In 1859 kreeg het plan vorm om langs de voormalige Spaanse omwallingen een volwaardige verkeersas aan te leggen; een verbinding richting de haven. Een stedenbouwkundige faseverschuiving met grote brede boulevards die we vandaag nog herkennen als bouwcampagne in menig moderne grootstad.

De stad was de vestingen ondertussen toch al enkele decennia ontgroeid en het was überhaupt een ex-militair die met het idee op de proppen kwam om de van oorsprong militair-strategische omwallingen op te geven in het voordeel van een moderne verkeersader. Ter vervanging werd onder andere in de Brialmontomwalling voorzien.

Een deel van de vrijgekomen ruimte werd uiteindelijk omgedoopt tot Kunstlei, wat later de Frankrijklei zou worden.

Op de Kunstlei waren eerder het Museum voor Schone Kunsten samen met de Nederlandsche Schouwburg gepland. De Opera zou een drietal vervolmaken. Hoewel dit plan niet volledig uitgevoerd werd, bevindt Opera Ballet Vlaanderen (O) zich wel binnen een straal van tien minuten wandelen van zowel de Bourlaschouwburg (B) als de Stadsschouwburg (S) op het Theaterplein. Op de kaart wordt duidelijk hoe deze allemaal op een steenworp van elkaar terug te vinden zijn op en langs deze verkeersas.

Cartesius, NGI Topografische kaart 1886-1879

2.2 HET INSTITUUT OPERA BALLET VLAANDEREN

Een verhandelende voorgeschiedenis voor ons project Opera Ballet Vlaanderen wordt hier bewust niet onder de loep genomen. Met het doel van dit beheersplan in het achterhoofd volstaat het om het instituut wat we vandaag kennen als Opera Ballet Vlaanderen te positioneren in de geschiedkundige krachtlijnen aan het einde van de 19de en de start van de 20ste eeuw; in het bijzonder de verschillende maatschappelijke spanningsvelden die toen speelden.

Hoewel een klimaat van tegenstelling een voornamelijk negatieve bijklank meekrijgt, bleek het tegelijk ook de ideale voedingsbodem om tot nieuwe ontwikkelingen te komen, culminerend in de oprichting van het Nederlandsch Lyrisch Tooneel.

Het Lyrisch Tooneel

Welke factoren speelden dan zoal een rol in het nastreven van en de oprichting van wat pas veel later Opera Ballet Vlaanderen zou gaan heten?

De redenen voor de oprichting van een Vlaamse opera zijn velerlei maar krijgen veelal vorm op en rond de socio-economische en socio-culturele achtergronden in het midden van de 19de eeuw.

Antwerpen is vanaf midden 19de eeuw een rijke stad geworden met een explosief ontwikkelende haven. Zoals eerder aangegeven gaf dit aanleiding tot meerdere

stedenbouwkundige ontwikkelingen in het stadsweefsel, waaronder de afbraak van de Spaanse omwallingen en de citadel.

Tegelijk groeit ook de onvrede van de bevolking tegen het gevestigde politieke bestel. Dit uit zich op verschillende manieren in zowat alle onderdelen van de samenleving (schoolstrijd, taalstrijd..). Ook binnen het theaterwezen raakte men steeds meer verongelijkt. Vlamingen, Nederlandstaligen en een opkomende Nederlandstalige burgerij voelden zich niet vertegenwoordigd in een uitsluitend Franstalige operacultuur.

De Bourlaschouwburg gold hierbij als tegenhanger voor een nog op te richten Nederlandsch Lyrisch Tooneel, de latere Vlaamse Opera. Het volstaat dus aan te geven dat de idee van een op Vlaams traditie gestoelde opera vorm kreeg op en rond de achtergrond van onder andere de Vlaamse beweging, gesteund door de arbeidersbeweging.

Enkele andere aan elkaar tegengestelde krachten die desondanks mee bijgedragen hebben aan het vormgeven van het Nederlandsch Lyrisch Tooneel zijn:

- de Franse bourgeoisie <> de Vlaamsche burgerij
- Frans-Italiaanse opera traditie <> Duits-Nederlandstalig oeuvre
- katholieke regering <> liberaal stadsbestuur
- arbeidersbeweging <> Vlaamse beweging

Kortom, een complexe maatschappelijke context waarbinnen men desondanks in 1899 tot het besluit kwam om een nieuwe schouwburg op te richten.

Eén van de spilfiguren in de ontwikkeling van de Nederlandstalige Operacultuur is Peter Benoit, componist en musicus, die onder andere ook pleitte voor de oprichting van

een eigen operagebouw. Het zou nog tot 1907 duren om de werken aan het Nederlandsch Lyrisch Tooneel op te leveren; een absolute overwinning op het geldende maatschappelijk gestel.

2.3 CONCEPTEN EN UITGANGSPUNTEN VAN HET ORIGINEEL ONTWERP

2.3.1 INPLANTING

De gekozen locatie voor de opera was niet toevallig: een perceel met de voorgevel aan de nieuwe leien, een as die als stedenbouwkundig geheel ruimte bracht aan het dense stadswefsel met openbaar groen, standbeelden enz. en die het perfect kader bood voor de inplanting van een gebouw met dergelijk monumentaal karakter. Een deel van het openbaar domein vlak voor de opera werd heraangelegd om een zo open mogelijk zicht op de voorgevel mogelijk te maken. Ook het financiële aspect speelde echter mee bij de keuze van het perceel: door de bestaande bebouwing langs weerszijden bleven de kosten aan de zijgevels beperkt. Bovendien was deze centrale plaats ook zeer goed bereikbaar: vlakbij het station en de belangrijkste tramlijnen.

Het effectieve ontwerp van de gebouwen nam net als de voorgaande fase enige tijd in beslag. Na een aantal ontoereikende ontwerpvoorstellen werd uiteindelijk stadsbouwmeester Alexis Van Mechelen aangesteld als ontwerper voor het nieuwe operagebouw. Alexis Van Mechelen was stadsbouwmeester van 1902 tot zijn overlijden in 1919 en was een belangrijke speler in het introduceren van de art nouveau in Antwerpen. Naast de Opera en vele kleine woningen en gebouwen is Van Mechelen vandaag vooral nog bekend van de Stadsfeestzaal op de Meir. De stadsbouwmeester maakte ter voorbereiding een uitgebreide studiereis, waarop hij onder andere de Opera van Wenen en

Parijs bezocht. Een jaar na zijn aanstelling in 1904 was het ontwerp klaar en kon het aanbesteed worden. Datzelfde jaar kocht men ook het perceel aan op de hoek van de Van Ertbornstraat en de Franklin Rooseveltplaats. Hierop mocht Emiel Van Averbek, onder leiding van Van Mechelen, het Schermenmagazijn ontwerpen, dit in dezelfde stijl als de Opera. Ook Emiel Van Averbek was één van de spilfiguren van de Antwerpse art nouveau. Hij volgde Van Mechelen op als stasbouwmeester en vervulde deze functie ook tot het einde van zijn leven. Bekende werken van Van Averbek zijn Liberaal Volkshuis “Help U Zelve” in de Volksstraat, de brandweerkazernes aan de Paleisstraat en een groot aantal woningen in art nouveau stijl.

In de tussentijd kocht men in 1906 ook één van de bestaande woningen in de Van Ertbornstraat aan om de verbinding tussen het Schermenmagazijn en de Opera te verbeteren, aangezien de twee gebouwen anders vrij geïsoleerd waren van elkaar.

Dia-archief dramaturgie XVOBV_21, datum onbekend

2.3.2 HOOFDGEBOUW OPERA

De Opera werd met veel pracht en praal ontworpen in neo-barokke stijl en opgetrokken in een witte Euvillesteen.

Over de directe context waarbinnen het gebouw zich moest nestelen kunnen we vrij kort zijn. De Frankrijklei (Kunstlei) was nog maar recentelijk aangelegd en aldus in volle ontwikkeling. Die context heeft zich in de loop der jaren veeleer met de opera trachten te meten en niet andersom: initieel als **gesamtkunstwerk** en erna volgens de tijdsgeschiedenis zich hiertegen afgezet. We denken aan het verdwenen Grand Hôtel Weber, de Antwerp Tower die in de plaats kwam of Hôtel Wagner aan de hoek met de Franklin Rooseveltplaats.

Hoewel aan alle exterieure, esthetische praal terecht een onlosmakelijk blijvende waarde wordt toegekend, zorgt dit binnen de contouren van dit beheersplan voor een vrij eenvoudige lezing van het geheel. Doordat de waarde van het ontwerp en de gebouwde constructie nog nooit in vraag werd gesteld, bevindt de gebouwschil van het monument zich in vrijwel ongewijzigde vorm.

Complexer wordt het wanneer we de Opera binnentreden. In eerste instantie lijkt de weelde en alle luxe zich hier zonder meer verder te zetten. Het zijn echter de uitgangspunten uit een tweede of derde lezing die de aandacht trekken en de Opera op sublieme manier hebben weten te wapenen tegen de toekomst. We focussen dus niet zozeer op de prachtige plafondschilderingen in foyer en het auditorium of andere imposante opsmuk. Het met textielimitatie beschilderde brandwerende stalen scherm aan de theaterboog toont ons wel meteen hoe de **onzichtbaar weggewerkte innovatie** verborgen zit achter alle zwierige ornamentiek.

Het verbreden van de circulatieruimtes aan de Franse Opera werd in 1904 door Alexis Van Mechelen goed onthaald. Ruime circulatie gold daarom ook als uitgangspunt voor het ontwerp van zijn Nederlandsch Lyrisch Tooneel.

Alle marmer, brons, smeedwerk en praal doen het niet meteen vermoeden maar dit operagebouw werd voor een groot stuk opgebouwd uit gewapend beton. Dit op zich is niet de grootste innovatie, ook destijds niet, maar de voordelen van de gewapende betonconstructie werden binnen enkele geldende normen en kaders voor een operatheater ten volle benut. Kolommen in het auditorium werden zo fijn mogelijk uitgevoerd, overkragingen zo ver mogelijk doorgevoerd. De nieuwe schouwburg was op een eerder subtiele manier bouwkundig vooruitstrevend.

De originele plannen blinken vooral uit in allerhande innovatieve technieken. We kunnen terecht stellen dat de vele innovaties in technieken die in 1907 doorgevoerd werden, het gebouw voldoende lang gewapend hebben voor de toekomst. Men bouwde er het neusje van de zalm voor wat betreft licht-, geluid-, gordijn- en decortechnieken; kortom een krachttoer voor wat betreft alle theatertechnieken. De laatste inzichten in brandpreventie werden blind geïntegreerd in de gebouwstructuur.

Het gebouw werd zo blind mogelijk tot de comforttemperatuur verwarmd, hieraan gekoppeld werd het geheel meteen ook geventileerd; opnieuw geen evidentie destijds. De verwarmingsinstallatie, stoom op lage druk, moest zo onzichtbaar mogelijk weggewerkt worden in de publieke en representatieve ruimtes; in het Schermenmagazijn, trappen, artiestenloges en andere ondersteunende ruimtes mochten ze dan weer wel in het zicht.

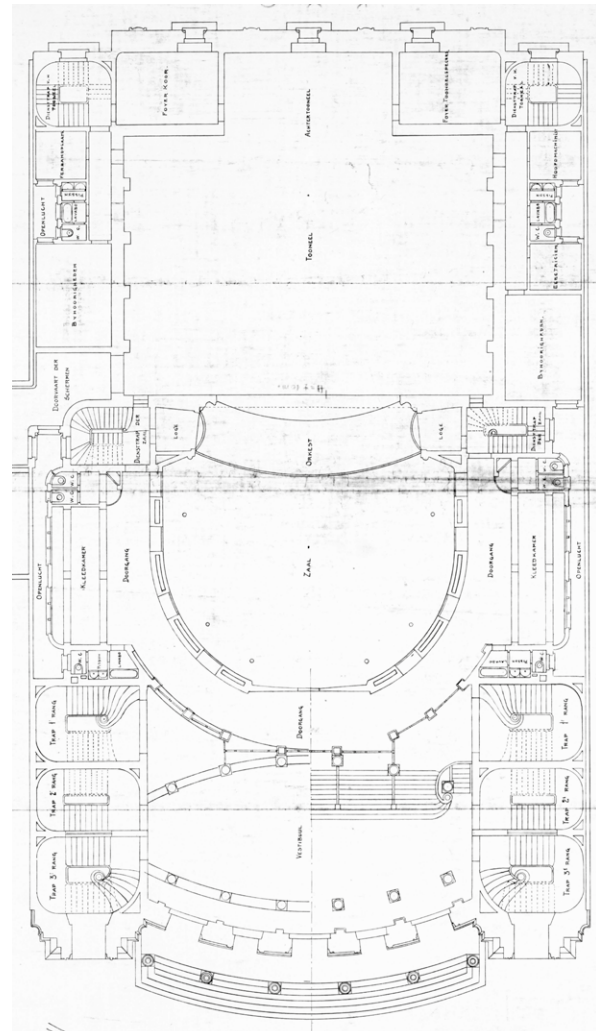

© Ilse Liekens, het neergelaten brandscherm tijdens de verbouwingen van 2008

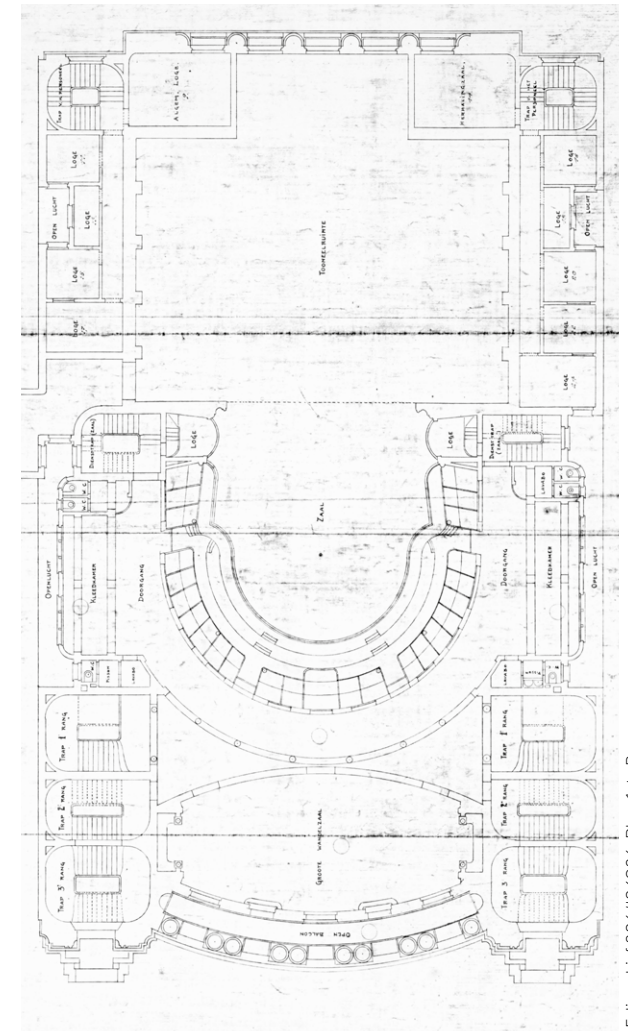
Zoals de ontstaansgeschiedenis van de Opera al deed vermoeden, werd ook naar indeling voor zijn tijd erg vooruitstrevend te werk gegaan met een grotere verweving van de verschillende rangen tot gevolg. Bij een beschrijving anno 2023 klinken deze uitgangspunten zonder meer verouderd tot zelfs aanstootgevend. Alleszins gaf het als uitgangspunt zijn neerslag op de interne circulatiestromen. De innovatieve insteek met doorzichten tussen de verschillende rangen waarbij de lagere klassen de beau monde kon 'bewonderen' vormt vandaag nog steeds voor mooie gekaderde doorzichten en lichtinval vanop de voorgevel die tot diep in het volume kan doordringen. Om dit laatste te verduidelijken zoomen we even verder in de op de originele planopbouw en de routes van de verschillende gebruikers.

Op naastliggend helder en symmetrisch plan is enerzijds een zeer duidelijke opsplitsing tussen 'front' en 'back' duidelijk: de publieksgedeelten vooraan met veel grote open ruimtes en veel ruime circulatie, veel afgeronde vormen die zeer aangename wandelroutes en verblijfsruimtes vormen. Een harde lijn tussen zaal en toneel vormt de splitsing met de 'back'. De achterkant van het gebouw bestaat uit kleinere ruimtes voor artiesten en ondersteuning, meer functionele strakke lijnen en een sobere planvorm.

Het publieke deel kent een sterke hiërarchie: vanuit de vestibule verdeelden de drie trapzalen de verschillende bezoekers naargelang hun klasse. Derde rangsbezoekers namen de voorste trap tot de bovenste verdiepingen en konden onderweg af en toe een glimp opvangen van de tweede en derde rang. Eerste rangsbezoekers hadden hun eigen majestueuze trap en maakten enkel gebruik van het

Felixarchief 326#2.6987, Plan van het Parket

Felixarchief 326#2.6986, Plan 1ste Rang

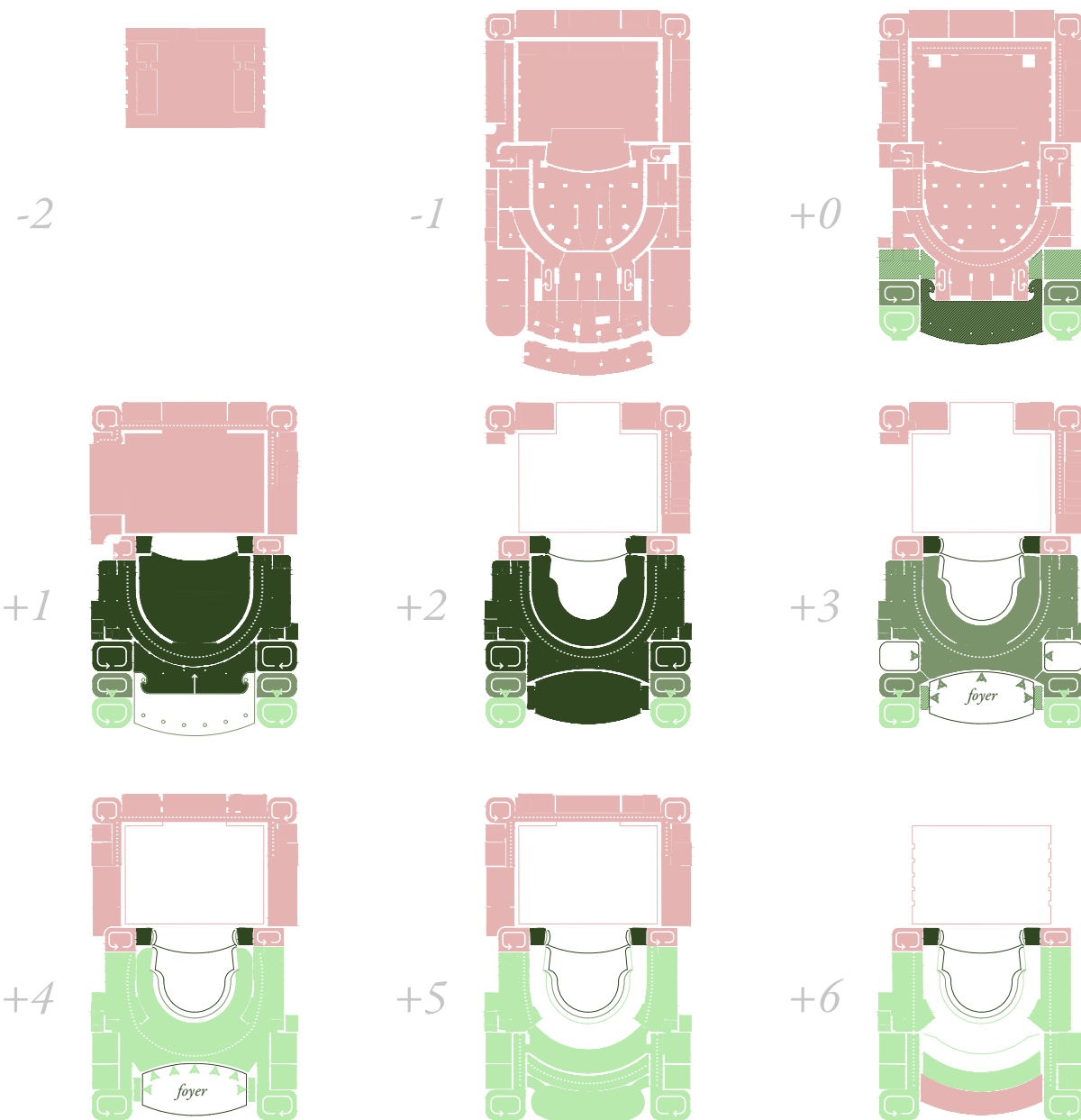
parket en het eerste balkon, de beste plaatsen in de zaal. Zie ook de originele plannen van de overige verdiepingen in bijlage.

Naastliggende schema's geven een overzicht van de verschillende originele functies van de opera en de routes en gebruiksruidtes van de verschillende klassen. De oogjes duiden op de zichtpunten die er waren van de lagere op de hogere klassen, bijvoorbeeld vanaf de wandelgangen voor de derde en tweede rang naar de foyer en traphallen voor de eerste rang. Zie plannen op grotere schaal in bijlage.

Ondanks deze strikt ogende sociale opsplitsing, is het niet onbelangrijk om te vermelden dat de aanpak van de derde rang in deze opera vooruitstrevend was ten opzichte van vele andere schouwburgen: het gebrek aan staanplaatsen, het gebruik van individuele stoelen in plaats van banken voor de lagere klasse, de vermenging met het publiek van hogere afkomst in de vestibule en het voorzien van een drinkzaal voor deze bezoekers (een privilege dat normaal enkel weggelegd was voor de hogere klassen).

gebruikers

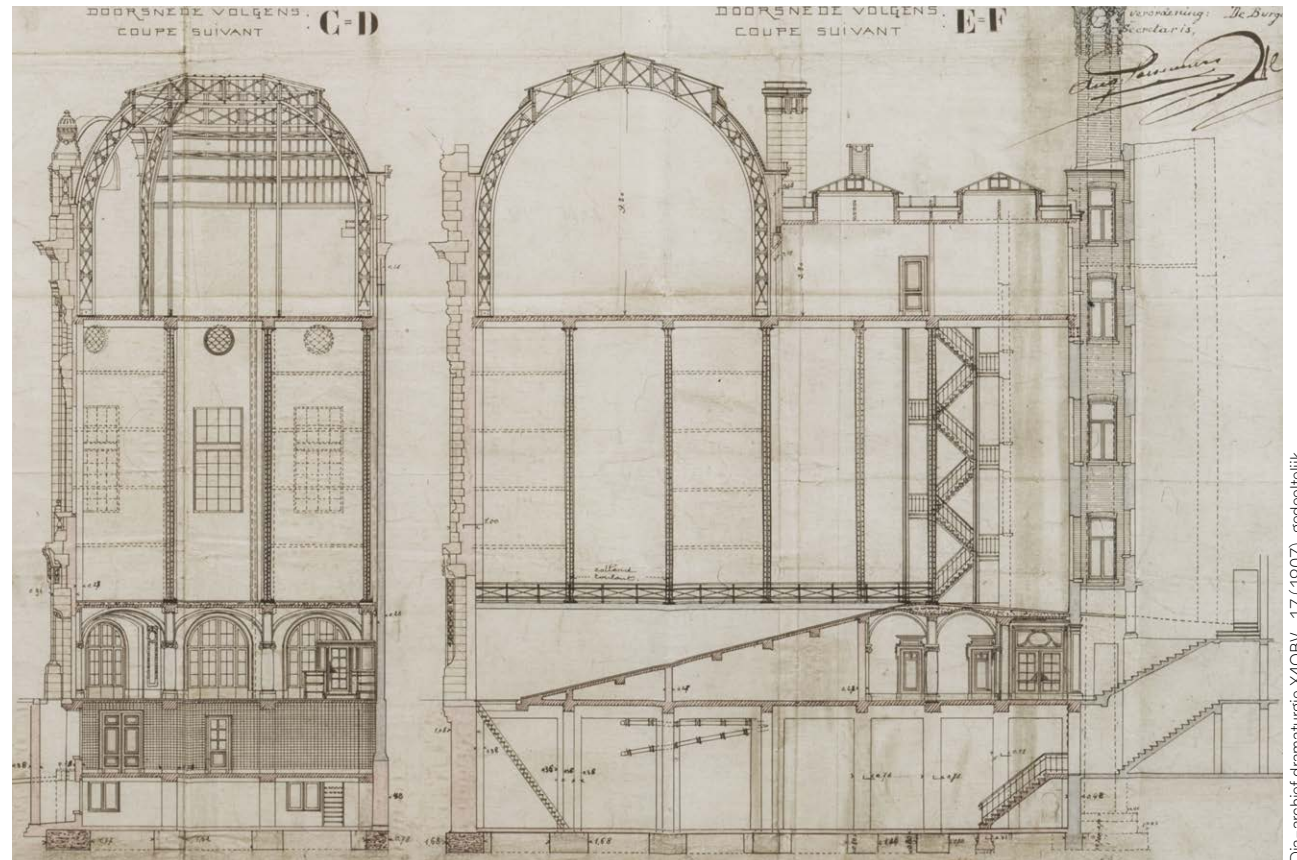
- 1st rang ●
- 2de rang ●
- 3de rang ●
- backstage / dienst ●

2.3.3 SCHERMENMAGAZIJN

In tweede lijn werd het Schermenmagazijn opgetrokken. Hoewel het geheel werd opgetrokken met de uitdrukkelijke bedoeling een strakkere ondergeschikte rol ten opzichte van de opera op te nemen, wordt deze vandaag zonder meer als erg fraai gedecoreerde Lodewijk XVI–stijl gecatalogeerd.

Interessanter wordt het opnieuw wanneer we het Schermenmagazijn van binnenuit benaderen. Behalve de gelagzaal op het gelijkvloers, een gemoedelijk en tegelijk prestigieus ontwerpen ruimte met gedecoreerde kruisgewelven en bogen, werd vrijwel het volledige volume erg **pragmatisch naar zijn functie** ingedeeld. De effectieve opslag van de hoge decorstukken gebeurde op de bovenliggende verdieping, een ruimte met extreem hoog plafond, nu nog moeilijk zo te ervaren als gevolg van de bouwcampagne van 2007. Deze verdieping was ook bereikbaar via een paardentrap rechts naast de gelagzaal. Dit alles werd bekroond met een indrukwekkende zaal onder het dak die dienst deed als atelierruimte.

Dia-archief dramaturgie X40BV_17 (1907), gedeeltelijk

2.4 VERBOUWINGEN

2.4.1 AFWERKING & ONGEDATEERDE VERBOUWINGEN

De officiële opening vond plaats op 17 oktober 1907, maar dit was een race tegen de tijd en de Opera was nog verre van af. In de jaren hierop volgend, en tijdens de bouw van het Schermenmagazijn (opgeleverd in 1909), gebeurden nog allerlei kleine aanpassingen en afwerkingen van het interieur. De weinige exacte data/gegevens die we hierover hebben, zijn aangeduid in de tijdlijn enkele pagina's verder.

Een reeks foto's uit het Felixarchief lijkt te dateren van tijdens de opening, aangezien bepaalde interieurelementen zoals schilderwerken nog niet afgewerkt zijn. De datering van deze foto's is dus vermoedelijk ergens tussen 1907 en 1910 (zie tijdlijn). Zie ook het iconografisch overzicht enkele bladzijden verder.

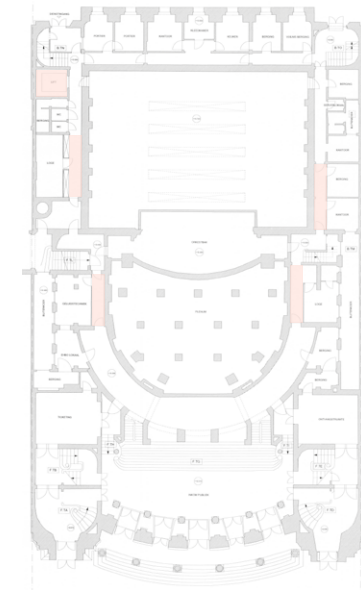
Verder weten we dat er in 1944 kleine herstellingswerken gebeurden na een bominslag vlakbij.

In het verloop van vorige eeuw zijn plaatselijk wijzigingen uitgevoerd aan de inrichting; hierover is echter weinig te vinden. In bijlage zijn de plannen van de bestaande toestand in 2004 terug te vinden. Daarop is duidelijk dat er al een aantal wijzigingen gebeurden ten opzichte van het originele plan waarvan we niet weten wanneer deze zijn uitgevoerd:

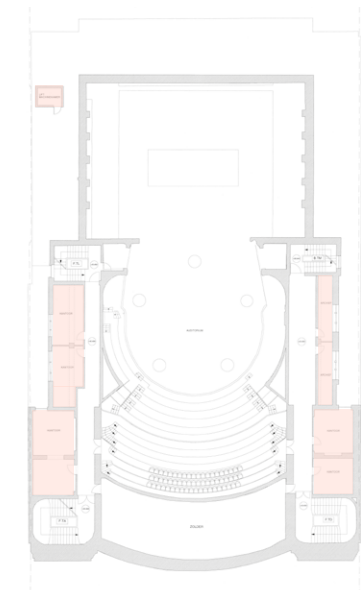
- wijzigingen aan de indeling van de artiestenloges in de backstage
- niet-originele verbindingen (gangen) tussen front- en backstage
- een lift die zich bevond in de huidige ruimte tussen toneel en zijtoneel
- opdeling van de wandelgangen op verdiepingen 5 en 6 rondom het amfitheater in functie van kantoorruimtes

Deze verbouwingen zijn vandaag niet meer zichtbaar, aangezien deze zones afgebroken en/of opnieuw verbouwd werden tijdens de eerstvolgende bouwcampagne.

+0

+6

plannen bestaande toestand 2004

2.4.2 TECHNISCHE VERBETERINGEN IN 1988

Een aantal verbouwingswerken werden uitgevoerd, ten eerste gefocust op het toneel:

- werken aan het toneel en vergroting van de orkestbak in functie van verbeteringen voor akoestiek en elektriciteit;
- verbetering van de uitrusting van de toneeltoren voor betere decoropbouw en -afbouw;
- aanpassing van de brandbeveiliging aan de wettelijke normen.

Ook de foyer werd onder handen genomen, voornamelijk in functie van het verbeteren van de akoestiek van de ruimte:

- verbouwing van 2 nissen en een raam aan de zaalkant;
- aanbrengen van een akoestische pleister met variabele dikte op de wanden;
- dubbele beglazing van de ramen en deuren aan de Frankrijklei;
- installatie van 400 nieuwe verlichtingspeertjes, herschilderen van de wanden en vervangen van de barmeubels;
- schilder- en opfrissingswerken.

Verder kregen ook de andere publieke ruimtes een opknappbeurt: er werd geschilderd, tapijten waar nodig vervangen, stoelen werden hersteld en herbekleed, houtwerk werd hersteld en de elektrische installaties werden vernieuwd.

2.4.3 EEN EERSTE GRONDIGE VERBOUWING NA 100 JAAR

Een eerste overkoepelende renovatie- en renovatiefase werd aangevat in 2007. Het project kwam tot stand door een wedstrijd die begin 2001 uitgeschreven werd door de Vlaamse Opera en de stad Antwerpen. Doel van deze renovatieopdracht was het aanpassen van het 100 jaar Operagebouw aan een gebouw dat aangepast was aan hedendaagse en internationale standaarden.

De renovatiewerken van de Opera werden uitgevoerd door Robbrecht en Daem en liepen van **2004 tot 2007**. Architectenbureau Verdickt & Verdickt kreeg via ING Real Estate de opdracht om de verbouwing van het Schermenmagazijn en de nieuwbouw te realiseren. Een samenvatting van de voornaamste verbouwingswerken:

Opera

- volledige verbouwing van de backstageruimtes en artiestenloges;
- ingrepen in het auditorium: nieuwe verlichting, nieuwe stoelen op parterre en eerste balkon, herschikking en restauratie van de andere stoelen;
- verbreding van de orkestbak en deze optilbaar maken tot op het niveau van het toneel, platleggen van de toneelvloer (die helde voordien nog zoals gebruikelijk was in de 19de eeuw);
- herinrichting van de ondertonelen;
- technische installaties en bergingen werden ondergebracht in de kelders;
- vernieuwen van de galerijen in de toneeltoren en aanpassing van de niveaus.

- verhuis van het orgel in de toneeltoren, dat sinds 1988 al buiten gebruik was. Dit werd geschonken aan de Stedelijke Academie van Mortsel.
- (gedeeltelijke) vernieuwing van technische infrastructuur (elektriciteit, brandbeveiliging, verwarming, verluchting, verlichting, theatermachinerie, etc.)
- een nieuwe lift ter hoogte van de linkse binnenkoer van de opera
- wit overschilderen van bijna het gehele interieur van de Opera, met veel verlies van originele kleurstellingen en mogelijks decoratieve schilderwerken
- zeer harde reiniging van de voorgevel

Schermenhuis & Nieuwbouw

- afbraak van de twee woningen (Van Ertbornstraat 4&6) die dateerden uit 1900
- bouwen van een nieuwbouwvolume dat de Opera en het Schermenmagazijn functioneel moest verbinden en dat voorziet in ondersteunende ruimtes. Op het niveau van het toneel werd hier een zijtoneel voorzien, waarbij een deel van de backstageruimtes van de Opera afgebroken werd. Hierdoor werden dan weer andere delen van de Opera en het Schermenmagazijn ontlast.
- De aanpalende ING-gebouwen werden aangewend als ondersteuning van het Operagebouw: een 'binnenstraat' maakt de verbinding vanuit het Wagnerhotel tot aan de Van Ertbornstraat. Hierin werd de nieuwe ticketbalie ondergebracht, alsook een zeer grote schaarlift voor rechtstreeks laden en lossen naar het zijtoneel.
- Opsplitsing van de hoge decorverdieping van het Schermenmagazijn in twee verdiepingen met een betonnen tussenvloer, beiden nogmaals verdeeld met mezzanines; dit voornamelijk in functie van het onderbrengen van kantoren.

- een nieuwe trappenkern in de meest rechtse travée van het Schermenmagazijn

2.4.4 DAKRESTAURATIE 2017–2018

Een aantal jaren geleden werd een grondige dakrestauratie ondernomen, waarbij onder andere de toegankelijkheid verbeterd moest worden. Dit gebeurde onder leiding van TV Bormans Rozemarijn – Karuur architecten bvba en werd uitgevoerd door aannemer Monument. Onder andere volgende werken werden hierbij uitgevoerd:

- isoleren en vernieuwen van de koperen dakbedekking boven het auditorium
- volledig vernieuwen van de leien dakbedekkingen op Schermenmagazijn en traptorens, incl. het vervangen van de loden dakoculi door een nieuwe zinken afwerking gebaseerd op het origineel model
- plaatselijke herstellingen aan andere daken
- verbeteren van de toegankelijkheid en valbeveiliging van de daken

2.4.5 INGEPEN IN DE GELAGZAAL

Doorheen de jaren werd de gelagzaal verschillende keren aangepast, dit steeds met grotendeels behoud van de principes van het origineel ontwerp:

- Tussen 1931 en 1936 werden de gescheiden toiletten verplaatst naar de kelder, waardoor een nieuwe trap nodig was. Een nieuw buffet werd toegevoegd en een nieuw binnenschrijnwerk waardoor de ruimte een stuk verkleind werd.
- In 1954 werd het parket vernieuwd.
- In 2009 werd de gelagzaal heringericht tot brasserie.
- Tijdens opmaak van het beheersplan, anno 2023, is het café opnieuw in verbouwing.

2.4.6 ANDERE RECENTE VERBOUWINGSWERKEN

- 2014: nieuw aluminium voorzetschrijnwerk in de twee zijrisalieten van de voorgevel
- 2015: hoogdringende dakwerken
- 2017–18: heraanleg Operaplein
- 2023: herinrichting van de VIP-ruimte op het gelijkvloers
- 2023: restauratie en toevoeging keuken in het café van het Schermenmagazijn

2.5 ICONOGRAFISCH EN BOUWSPORENONDERZOEK

Aanvullend op de verbouwingswerken die we terugvinden in literatuur, biedt de lezing van oude foto's, plannen, en bouwsporen in situ ons bijkomende info of bevestiging van de bepaalde bouwfasen.

2.5.1 VOORGEVEL

De dakornamentatie werd zeer sterk vereenvoudigd sinds 1907 (topstukken van de traptorens, guirlandes, rijkelijke decoraties rond oculi,...). Er werd een dakrenovatieplan teruggevonden uit 1972 (Felixarchief DWG#1808) waarop alle dakbedekkingen vernieuwd worden. Afbeeldingen van tijdens de bouw van de Antwerp Tower (ook in 1972) tonen dat de decoratie op dat moment nog aanwezig is. Mogelijks werd het dak dus vereenvoudigd in de jaren 70.

Verder zien we op de recente foto het nieuw aluminium voorzetschrijnwerk in beide zijisalieten.

Een vereenvoudiging van de grote ramen op de loggia is ook gebeurd: het ovaal met guirlande, dat wel nog aanwezig is in de deuren op dit niveau, is hier verdwenen.

De vlaggenstokken zijn niet origineel.

2.5.2 ACHTERGEVEL

De achtergevel heeft weinig wijzigingen ondergaan, voornamelijk het schrijnwerk werd hier en daar vervangen: de drie middelste hoge ramen (datering ongekend), onderaan enkele kleinere ramen en de drie rondboogramen bovenin de toneeltoren.

2.5.3 VESTIBULE

De datering van deze foto is volgens het Felixarchief 1920. Vermoedelijk is dit echter vroeger, aangezien volgens de gedetailleerde bouwgegevens uit de historische nota de plafondschilderingen in de vestibule afgewerkt waren in 1912. Er zijn nergens foto's te vinden van deze schilderingen. De kapitelen van de kolommen zijn overschilderd.

De originele verlichting is verdwenen. Er zijn nog restanten van latere ingebouwde (gloeilampen) aanwezig.

De metalen balustrades waren op deze foto nog niet af. Het tapijt werd later toegevoegd.

2.5.4 WANDELGANGEN

De originele verlichting is verdwenen, alsook decoratief pleisterwerk er rond.

De kapitelen van de kolommen zijn overschilderd.

Het tapijt werd later toegevoegd.

Op de onderste foto van de vestiaire is een deel van de houten lambrisering nog niet aanwezig. Deze werd vermoedelijk na de opening nog bijgeplaatst. Misschien werd hiervoor de tijdelijke houten lambrisering van de Foyer gebruikt (zie verder).

Op naastliggende foto is duidelijk dat het plafondpleisterwerk vroeger niet verguld was. Bovendien is een kleurverschil waar te nemen tussen wanden en plafonds.

2.5.5 FOYER 1

Het stucwerk van plafond en wanden is op een bepaald moment duidelijk erg vereenvoudigd. Misschien gebeurde dit in de verbouwingscampagne van 1988, waarbij verschillende ingrepen in de foyer gebeurden? Een andere mogelijkheid is na schade tijdens WOII, maar in literatuur vinden we terug dat de schade beperkt bleef tot kleine herstellingswerken.

Initieel was al geïntegreerde verlichting voorzien in het plafond, deze werd echter iets aangepast, onder andere tussen de oculi, vermoedelijk bij vereenvoudiging van de wand- en plafonddecoratie.

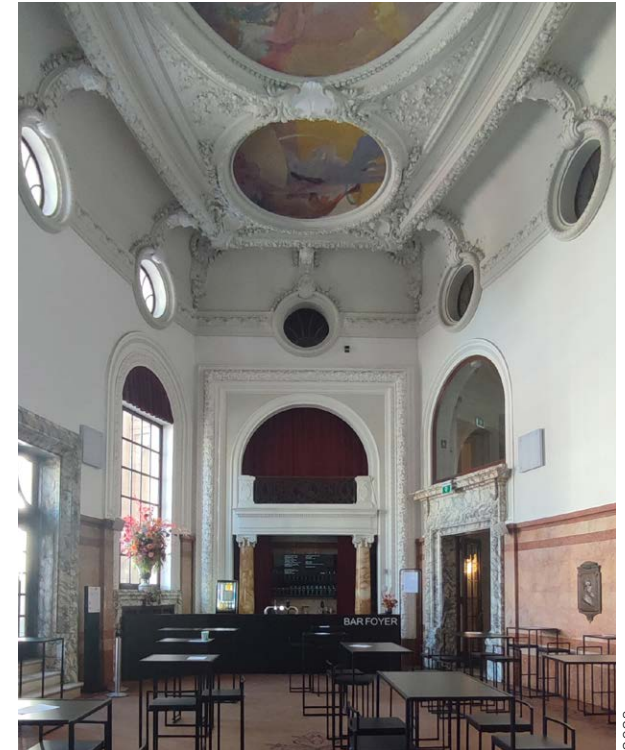
Ook de marmeren lambrisering is niet origineel, deze was initieel uit hout en werd vervangen in 1910. Gezien het tijdsgebrek voor de opening kan het zijn dat dit sowieso een tijdelijke oplossing was. Verschillende andere interieurafwerkingen werden tijdens de bouw van het Schermenmagazijn nog gefinaliseerd, zoals de plafondschildering die voltooid werd in 1914.

Net als in de wandelgangen en de vestibule, werden ook hier de kapitelen van de kolommen wit overschilderd. Vermoedelijk was de originele kleurstelling ook anders dan de huidige witte fase of de groene tussenfase.

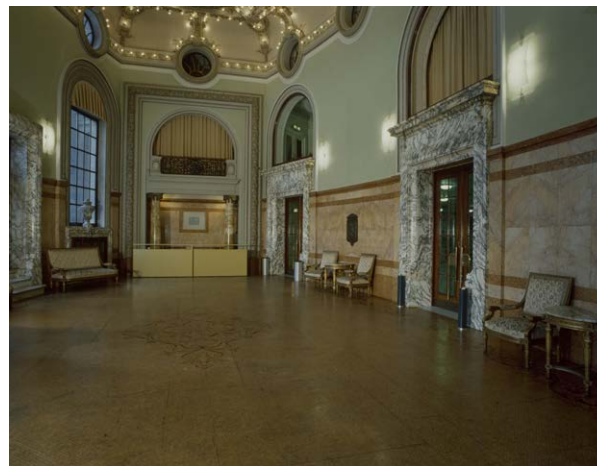

VESTIBULE

Felixarchief GP#6853, vermoedelijk 1907

2023

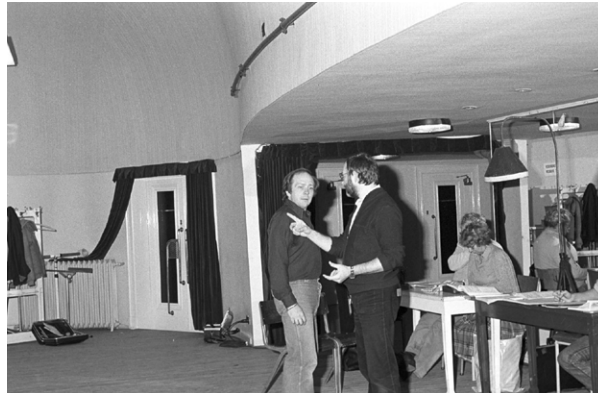
Dia-archief dramaturgie_X40BV_27 (datum ongekend)

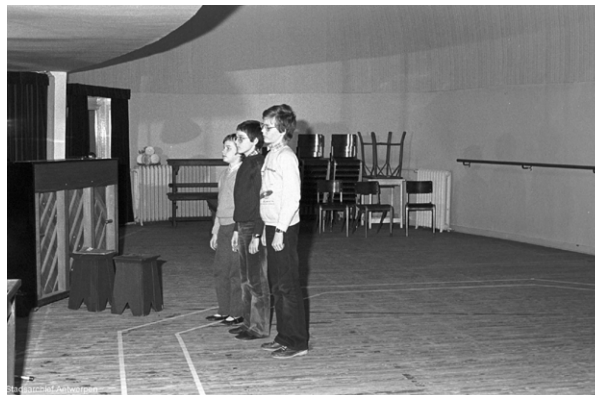
Dia-archief dramaturgie_X40BV_5 (datum ongekend)

2.5.6 FOYER 2

Deze foto dateert uit de tweede helft van de 20ste eeuw en toont hoe op een gegeven moment Foyer 2 opengemaakt is geweest naar de naastliggende gang. Uit literatuur maken we op dat de drinkzaal voor de 3de rang vrij snel in onbruik geraakt en omgevormd werd tot koorzaal. Op het initieel plan van 1905 staan hier drie deuropeningen aangeduid; het plan van 2004 toont helemaal geen wand meer en in de huidige toestand is deze wand weer dichtgemaakt. Ten tijde van de foto was ook een dubbele deur aanwezig die vandaag niet meer bestaat.

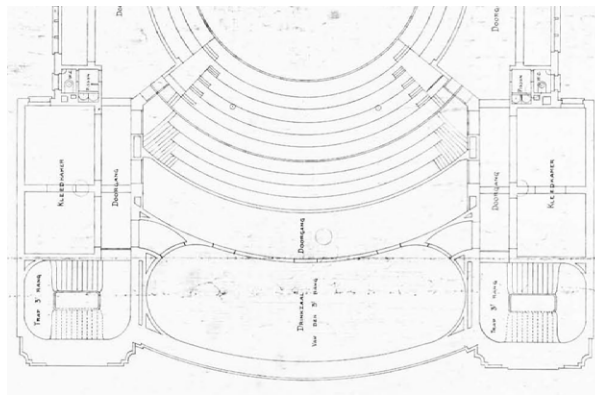
Felixarchief NEG#22442, 1950-1990

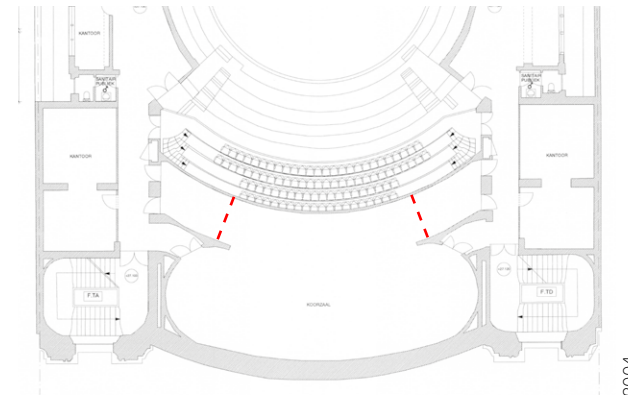
Felixarchief NEG#22431, 1950-1990

2023

1905

2004

2.5.7 AUDITORIUM & TONEEL

Op de foto's is zichtbaar dat er reeds stoelen aanwezig waren op het 'parket' of de 'parterre'. Voordien was het in veel (volkse) theaters gebruikelijk dat dit voor de laagste rang was – onder andere in het idee dat de hogere klasse letterlijk kon neerkijken op deze toeschouwers – en waren dit dan ook staanplaatsen. Hier was het parket, net als het eerste balkon, bedoeld voor de eerste rang. De stoelen op parterre en eerste balkon werden vervangen. Ook de rode tapijten werden in een latere fase toegevoegd.

De gordijnen in de loges zijn verdwenen het toneelgordijn is ook vervangen door een meer sober exemplaar.

Het toneel werd ingekort en de schelp voor de souffleur werd weggehaald.

Felixarchief GP#4427, vermoedelijk 1907-1920

2023

Felixarchief GP#4429, vermoedelijk 1907-1920

2023

Felixarchief FOTO-GF#535, 1920

2023

Op naastliggende foto zien we de ingekorte prosceniumboog als gevolg van het verbreden van de orkestbak (ruimte B.O.406 op plan).

Achter het toneel zijn bouwsporen zichtbaar die aantonen dat een aantal deuropeningen werden aangepast. Deze gaven vroeger uit van het achtertoneel op de foyers voor het koor en de toneelspelers, nu op twee opslagruimtes met een recentere gang (deze ingrepen dateren vermoedelijk van de verbouwing in 2007).

2.5.8 BACKSTAGE

De artiestenloges werden grondig verbouwd in 2004–2007 en zoals eerder aangegeven ook al eerder aangepakt. Gezien hun mindere afwerkingsgraad zijn deze ruimtes steeds minder vertegenwoordigd in beeldmateriaal. Een filmpje gemaakt door personeel van de Opera zelf eind jaren 90 geeft inzicht in hoe de loges eruit zagen in die periode. Verder is er één foto teruggevonden die dateert van de tweede helft van de 20ste eeuw. We kunnen niet met zekerheid zeggen hoe de loges er anno 1907 uitzagen.

© Gino Jacobs (screenshot), filmpje eind jaren 90

© Gino Jacobs (screenshot), filmpje eind jaren 90

Fellaxarchief NEG#2.1840, 1950–1990

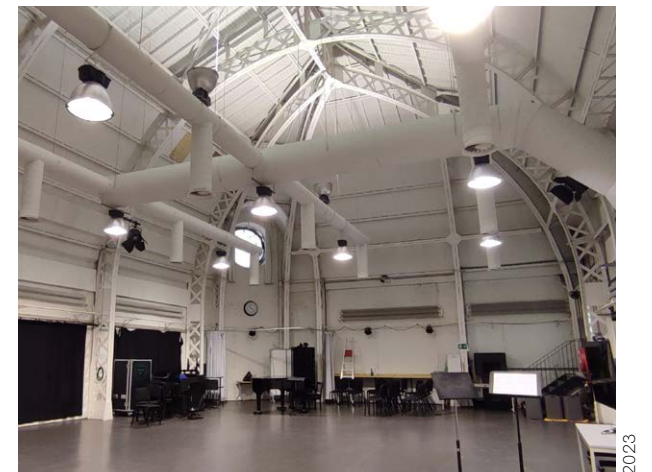
2023

2.5.9 SCHERMENMAGAZIJN

Wat nu een vrij arbitraire tweedelige dakvorm lijkt, was vroeger een leien dakbedekking met beglaasd bovenlicht. Dit vinden we ook terug op het eerder vermelde plan voor vernieuwen van de daken uit 1972, waarop vermeld staat om de bestaande koepel te vervangen door een koperen dak in gebreveteerd roevenstelsel. Op de foto uit 1972 is het bovenlicht nog steeds zichtbaar. Op dezelfde foto is te zien dat de lantaarn van boven de toneeltoren reeds vervangen werd.

De zolderverdieping, vroeger atelier en nu repetitieruimte, is net als grote delen van het operagebouw, integraal wit geschilderd, inclusief de stalen structuur die vroeger duidelijk veel donkerder was. Samen met het de zeer aanwezige technische installaties en het verdwenen bovenlicht, zorgt dit ervoor dat het origineel karakter van deze zaal momenteel grotendeels verloren gaat.

Op deze zolderverdieping vinden we nog een aantal bouwsporen terug van dichtgemaakte openingen. Deze zullen een verbinding gevormd hebben met de opgekochte woning ernaast.

Op deze foto's is links achteraan te zien dat een deel van de 'caveau' afgebroken werd en dichtgemaakt met binnenschrijnwerk. De originele armaturen en parket zijn verdwenen. Het houtwerk van de lambriseringen is nu wit geschilderd, maar was vroeger ook gevernist hout.

Felixarchief FOTO-OF#3172, 1910

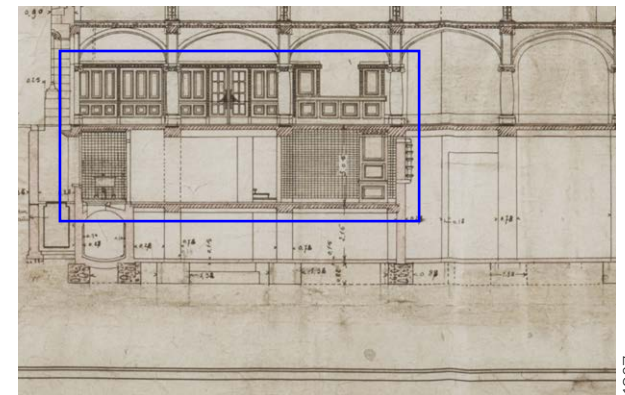

2023

In de kelder van het Schermenmagazijn is aan de kant van de nieuwbouw een bouwspoor zichtbaar van de vroegere trap die dichtgelegd werd in 2007. Deze trap is zichtbaar op de snede uit 1907. Op deze snede staat ook een groot deel binnenschrijnwerk naast de toog dat intussen verdwenen is.

2023

1907

2.6 SAMENVATTENDE PLANNEN

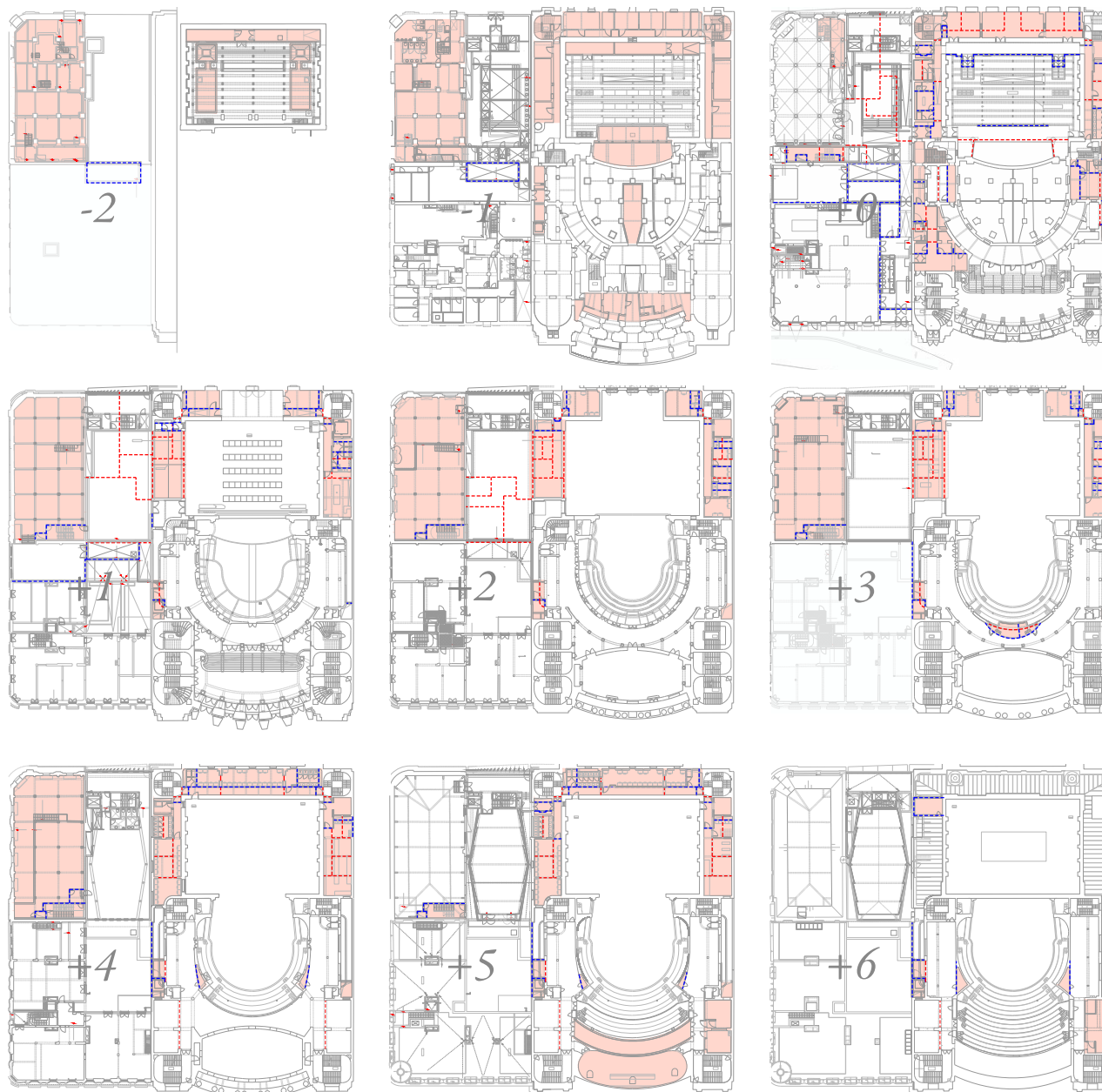
De plannen op de volgende bladzijden geven een overzicht van welke zones doorheen de tijd het zwaarst verbouwd werden, d.w.z. de zones waar indelingen van ruimtes gewijzigd zijn. Logischerwijs zien we duidelijk dat de zones die het meest verbouwd zijn voornamelijk de backstage en ondersteunende ruimtes zijn, zones die omwille van veranderingen in de werking van de Opera meegroeien met de tijd. De publiekszones en hebben een logica en schaal die de tijd doorstaan en minder aantastingen ondergaan.

Op de plaatsen waar duidelijk geweten is waar wanden doorheen de tijd werden afgebroken of toegevoegd, werden deze aangeduid op plan.

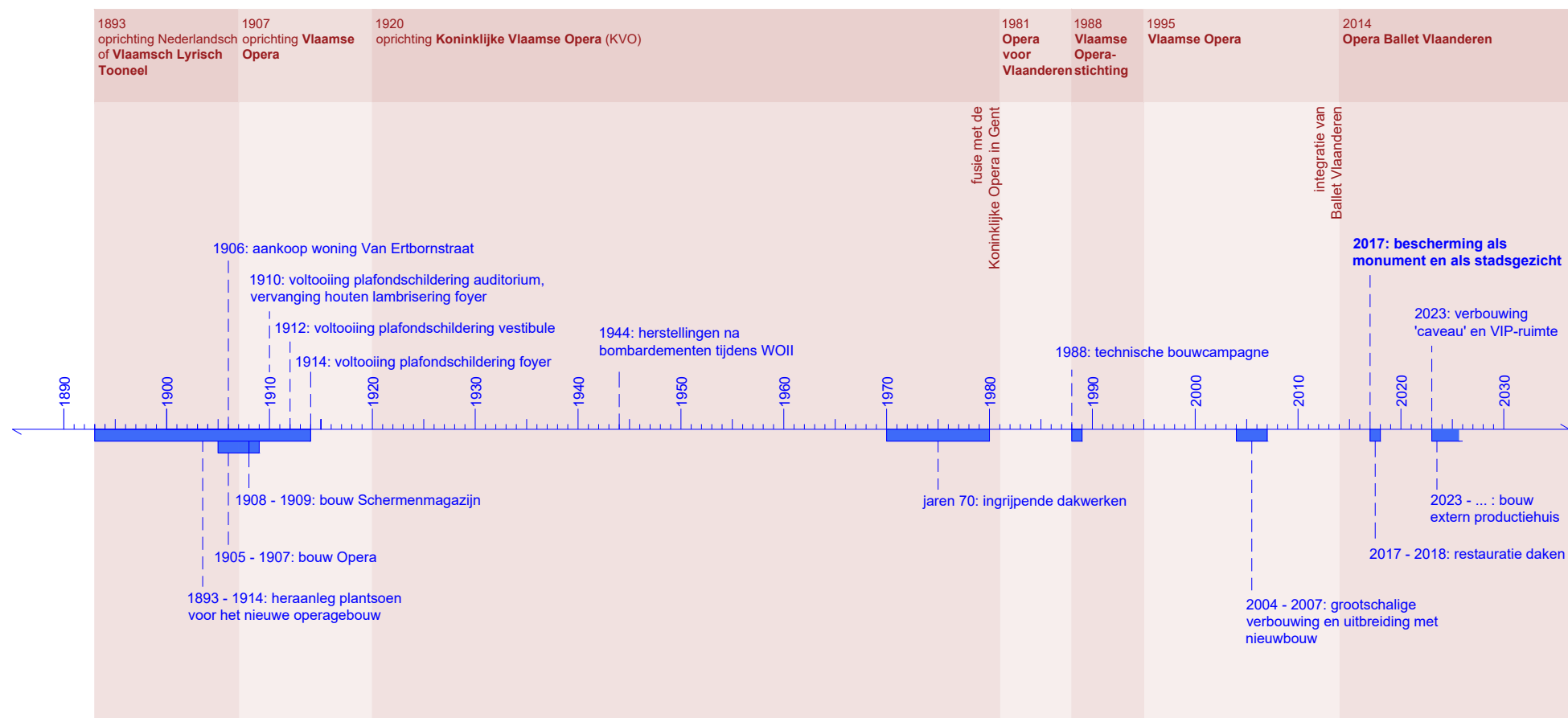
Zie ook plannen op grotere schaal in bijlage.

schema verbouwingen sinds de oprichting

- afgebroken wanden ---
- niet-originele wanden ---
- verbouwde zones ●

2.7 SAMENVATTENDE TIJDLIJN

2.8 VANDAAG

De visueel imposante volumes omsluiten vandaag bijna een half bouwblok en worden geenszins in vraag gesteld. Daarbovenop staan ook heel wat publieke ruimtes binnen deze volumes op gelijke hoogte. Dit is een zegen voor enige waardebeoordeling maar geeft meteen ook de nodige kopzorgen. Men kan en wil terecht nergens aan raken. De opera als machine en instelling blijft echter steeds evolueren; dit bijna constant in de positieve zin. Dit betekent ook onvermijdelijk groei.

Ten tijde van de opmaak van dit beheersplan is een optimalisatie-oefening van het patrimonium aan de gang, waarbij de beschikbare gebouwen gereduceerd worden tot twee onderhoudbare speelplekken en één productiecentrum. Dit in plaats van de huidige veelheid aan locaties die onderhoud van al deze (vaak verouderde) plaatsen kostelijk en moeilijk maakt. Concreet betekent dit voor het beschermde Operagebouw dat een deel van de productie verplaatst wordt naar een externe locatie. Onderzoek zal uitwijzen welke mogelijkheden dit biedt voor de beschermde site.

3.

Inventarisatie huidige toestand

3.1 AFBAKENING VAN DE GEBOUWDELEN

De koninklijke Vlaamse Opera van Antwerpen is gelegen ten oosten van de historische binnenstad. Het gebouw bevindt zich in het bouwblok dat begrensd wordt door de Frankrijklei, Franklin Rooseveltplaats, Van Ertbornstraat en De Keizerlei.

Drie gebouwen maken deel uit van de koninklijke Opera van Antwerpen:

- het hoofdgebouw, namelijk de **Opera** zelf, verder aangeduid met de letter "O"
- het hoekpand aan de Van Ertbornstraat en de Franklin Rooseveltplaats als voormalig **Schermenmagazijn** met op het gelijkvloers het 'café Theatre', verder aangeduid met de letter "S"
- en de tussengelegen **Nieuwbouw**

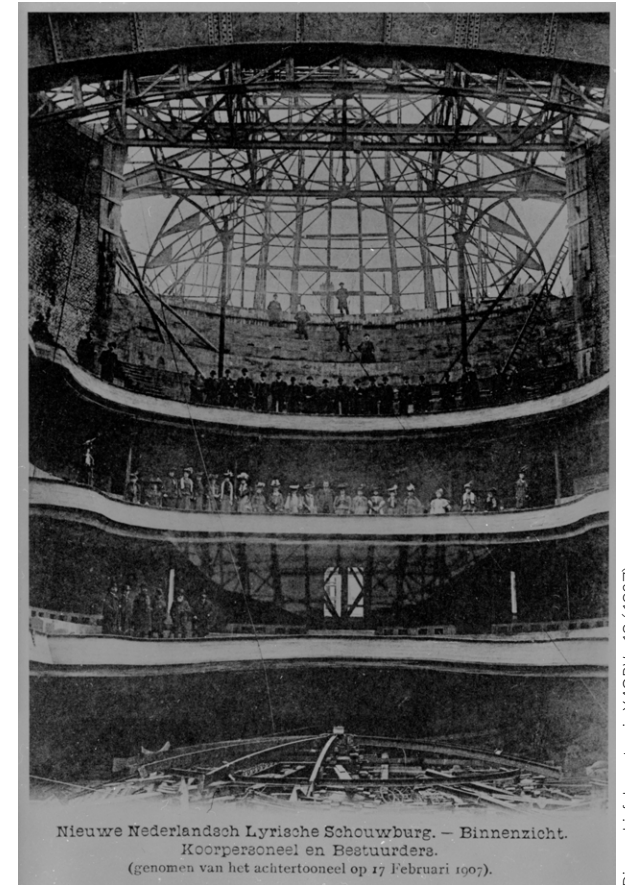
3.2 PLANINDELING & DRAAGSTRUCTUUR

Voor de plannen en snedes van de bestaande toestand verwijzen we naar de bijlagen. Er zijn geen geveltekeningen ter beschikking van de gebouwen. Gezien de gevels echter weinig tot niet gewijzigd zijn ten opzichte van de oorspronkelijke toestand, worden in bijlage de originele geveltekeningen bijgevoegd.

3.2.1 OPERA

Het hoofdgebouw wordt gekenmerkt door een zeer symmetrisch plan met centraal het auditorium en toneel die zich uitstrekken tot onder het dak. Het 'front' of publieksgedeelte omvat drie trapkernen vooraan die de verschillende balkons en amfiteaters bedienen. Vooraan het gebouw bevinden zich de vestibule (inkomhal), en de twee foyers. Wandelgangen verdelen de bezoekers naar de verschillende plaatsen en balkons in de zaal. De 'backstage' omvat een hele reeks kleinere ruimtes ter ondersteuning van het hele operagebeuren: artiestenloges, keuken, grime, etc.

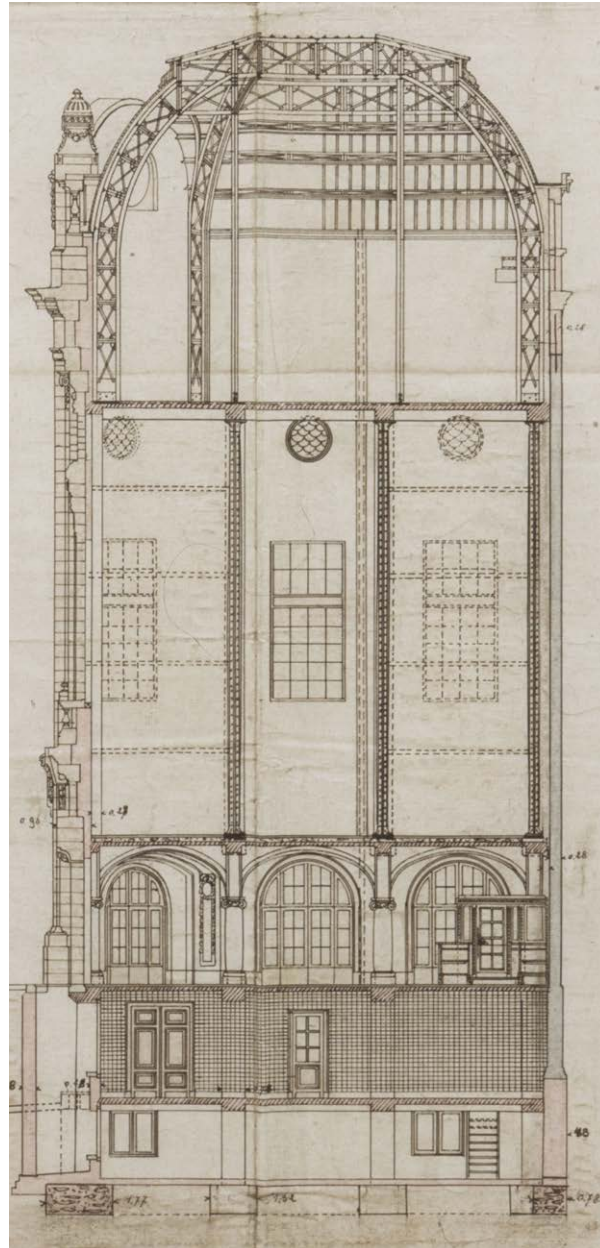
Het gebouw is structureel opgetrokken uit baksteen met betonnen vloeren, trappen en gewelven, die de grote overspanningen in bijvoorbeeld het auditorium mogelijk maken. Dit alles wordt overspand door grote stalen spantstructuren die de verschillende daken vormen.

Dia-archief dramaturgie X4OBV_19 (1907)

3.2.2 SCHERMENMAGAZIJN

Ook het Schermenmagazijn bestaat uit een bakstenen volume met betonnen vloeren. De grote open planstructuur wordt mogelijk gemaakt door een stalen kolommenstructuur, ingekapseld in beton. Dit resulteert in een gridvorm die terugkomt op alle niveaus behalve de zolderverdieping. Deze laatste bevindt zich onder hoge geklinknagelde dakspanten waardoor een grote vrije ruimte ontstaat.

3.3 INVENTARIS ERFGOEDELEMENTEN

De verdere inventarisering van de erfgoedelementen is opgemaakt aan de hand van een reeks fiches. Naargelang gelijklopende kenmerken zijn deze ruimtes of elementen in één fiche opgenomen.

Binnen elk type erfgoedelement (gevel/dak/ruimte/...), heeft elke fiche een zelfde identificatie, bijvoorbeeld functie, ruimtenummer, toegang, etc. De ruimtenummers en/of naamgevingen op de plannen bestaande toestand daterend van 28/01/2008 (in bijlage) worden maximaal gevolgd. Bij de ruimtefiches werd ook een afwerkingsgraad en status opgegeven. De status geeft de algemene toestand van de ruimte(s) of elementen aan, dit kan gaan over de bouwfysische toestand, schadebeeld of erfgoedwaarden die aangetast zijn.

Deze inventarisatie is het resultaat van een reeks uitgebreide plaatsbezoeken, aangevuld door onderzoek uitgevoerd door Monumentenwacht en gesprekken met medewerkers van de Opera.

cultuurgoederen

Er is één cultuurgoed aanwezig in het monument. Dit is het borstbeeld Peter Benoit, opgenomen in het beschermingsbesluit als cultuurgoed; deze heeft ook een eigen fiche.

3.3.1 INVENTARISATIE GEVELS

GEVELS OPERA VOORGEVEL

locatie **Frankrijk**
oriëntatie **west**

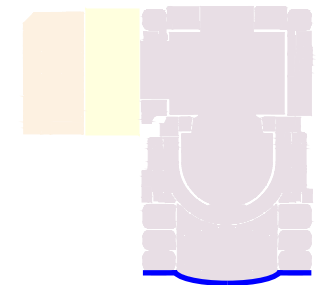
Symmetrische monumentale gevel met twee zijrisalieten en lagere licht gebogen middenpartij.
Horizontaal kent de gevel een drieledige opbouw: pui, middendeel en attiek die overgaat in het dak.
Het middendeel in de middelste travée heeft een loggia die bereikbaar is vanuit de foyer, afgebakend door kolommen met gekoppelde gedecoreerde ionisch zuilen.
Rijke decoratieve elementen uit neo-Lodewijk XVI-stijl.

materialen

- witte kalkzandsteen (Euville, uit noordoost-Frankrijk), o.a.:
 - *parement
 - *balustrade en kolommen van de loggia
 - *decoratieve elementen (o.a. lijstwerk, deur- en raamomlijstingen, guirlandes, festoenen, florale motieven, sluitstenen, vazen, kapitelen, friezen, frontons, etc.)
- metaal
 - *verluchtingsroosters voor de kelder
- blauwe steen
 - *deurdorpels in de zijrisalieten
- mozaïek
 - *de vloerafwerking van de loggia en aanpalende deuropeningen

buitenschrijnwerk

- origineel buitenschrijnwerk uit hout, met ijzeren roedeverdelingen (zie schrijnwerkfiches)
- recent buitenschrijnwerk uit aluminium

GEVELS OPERA

VOORGEVEL

locatie **Frankrijk**
oriëntatie **west**

pathologie

- de witte steen heeft algemeen veel schade (afschilferingen, slijtage, verweerd)
- barsten in sommige traptreden, voegwerk en mortel van de trap zijn niet meer volledig dicht
- barsten in de natuursteendorpels rondom de ijzeren roosters
- verroest ijzerwerk, o.a. de ijzeren verluchtingsroosters
- recentere natuursteenblokken aan weerszijden van de trap
- door verzakking van het gebouw tov de dorpels (of omgekeerd), zijn de deuren naar de vestibule ingekort geweest
- plaatselijke mosvorming op de natuursteen
- op de loggia liggen veel duivenuitwerpselen op de mozaïekvloer en op de sokkels van de kolommen
- op de loggia zijn veel elektriciteitskabels en nagels bevestigd in de natuursteen, hierdoor is de steen op veel plaatsen beschadigd
- scheuren in de sokkels van de natuursteen kolommen en in de dorpels tussen de kolomsokkels
- schadebeeld van de natuursteen verder te onderzoeken

GEVELS OPERA

ACHTERGEVEL

locatie **Van Ertbornstraat**
oriëntatie **oost**

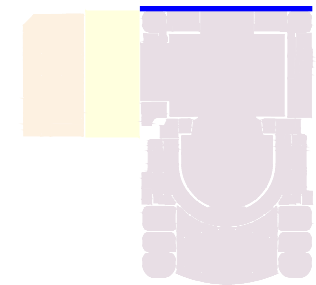
Net als de voorgevel is deze gevel symmetrisch en heeft deze zowel horizontaal als verticaal een driedelige opdeling. De pui heeft een uitgedikte plint die ook de raamopeningen omlijst. Rijke decoratieve elementen uit neo-Lodewijk XVI-stijl.

materialen

- witte kalkzandsteen (Euville, uit noordoost-Frankrijk), o.a.:
 - *parement
 - *pseudobalustrade en halfzuilen
 - *decoratieve elementen (o.a. lijstwerk, deur- en raamomlijstingen, guirlandes, festoenen, florale motieven, sluitstenen, vazen, kapitelen, friezen, blinde oculi, etc.)
- blauwe steen
 - *dorpels deuropeningen pui

buitenschrijnwerk

- origineel buitenschrijnwerk uit hout, met ijzeren roedeverdelingen (zie schrijnwerkfiches)
- recent buitenschrijnwerk in de raamopeningen van de pui

GEVELS OPERA

ACHTERGEVEL

locatie **Van Ertbornstraat**
oriëntatie **oost**

pathologie

- de natuursteen is sterk vervuild
- grote delen van de natuursteen zijn afgeschilferd of afgebrokkeld; het oppervlak lijkt zeer ruw/poreus
- plaatselijke scheuren in het parement
- bekabeling en andere kleine elementen zijn tegen de gevel bevestigd (gaten in de natuursteen)
- een verticale smalle scheur loopt in de linkerzijkant van het middenrisaliet over heel de pui naar boven
- heel de neus van de linkerdeurdorpel is afgebrokkeld
- één van de sluitstenen boven de deuropening is aan het verzakken
- plaatselijke mosvorming op de natuursteen
- gescheurde balusters
- schadebeeld van de natuursteen verder te onderzoeken

(Monumentenwacht, 2022)

GEVELS OPERA TONEELTOREN

locatie **bovendaks**
oriëntatie **alle**

Dit zijn de gevels van de opgaande toneeltoren die nauwelijks zichtbaar zijn vanaf het maaiveld. Met uitzondering van de voorgevel, zijn deze gevels blind. Voor- en achteraan heeft dit volume een centraal fronton. Vooraan is opvallende decoratie aanwezig geïnspireerd op theatermaskers uit de Klassieke Oudheid. Deze theaterfiguren zijn ook vanaf de straat goed zichtbaar.

materialen

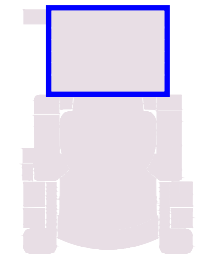
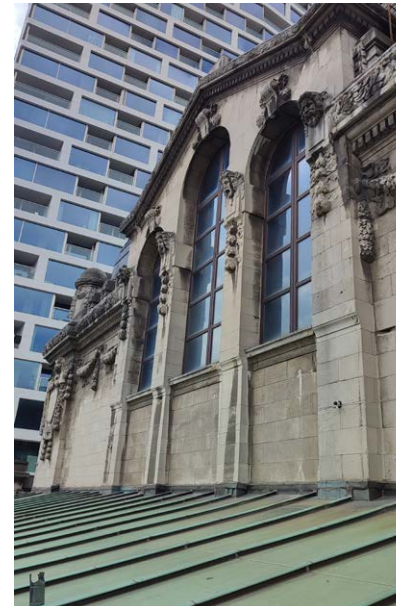
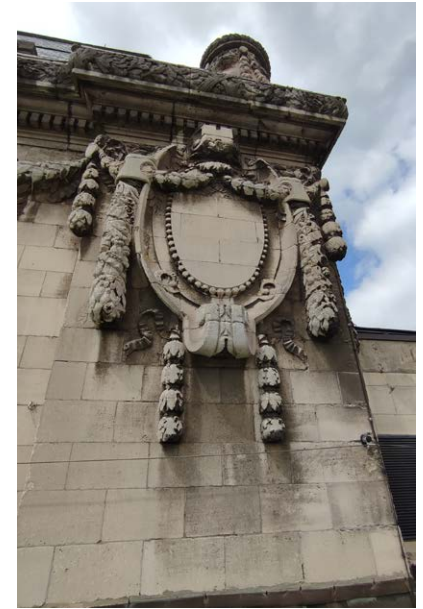
- witte kalkzandsteen (Euville, uit noordoost-Frankrijk), o.a.:
 - *parement
 - *decoratieve elementen (o.a. lijstwerk, deur- en raamomlijstingen, guirlandes, festoenen, florale motieven, friezen, etc.)
- blauwe steen
 - *dorpels deuropeningen pui

buitenschrijnwerk

- drie rondboogramen aan de oostkant (kant van de achtergevel)

pathologie

- de natuursteen is plaatselijk vervuild en vertoont mosvorming
- plaatselijke scheuren, o.a. doorheen gedecoreerde stukken natuursteen
- plaatselijke lacunes natuursteen
- afgebroken stuk dorpel thv rondboogramen voorkant
- schadebeeld van de natuursteen verder te onderzoeken

GEVELS OPERA

KOERGEVELS

locatie **in het binnengebied van het bouwblok**

oriëntatie **noord & zuid**

Zijgevels van de opera die uitgeven op de originele koeren langs weerszijden van het gebouw. Op de onderste verdiepingen zijn deze dichtgebouwd. De noordgevel geeft nu uit op de binnenkoer van hotel Wagner, de zuidgevel geeft uit op de blinde gevels van de nieuwbouw en de ING-gebouwen en geven bovenaan zicht op de achterkant van de hoogbouw aan de Keizerlei.

De gevelopeningen van de noordelijke koer zijn aan de kant van het Schermenmagazijn dichtgemetseld, uitgezonderd de ramen van de traphal.

materialen

- wit-gele baksteen
 - *parement
 - *segmentbogen rondom de gevelopeningen
- recentere gevelstenen
 - *wit-gele baksteen, t.h.v. de ophoging van de gevels aan de noordelijke koer naast en tegenover de traphal
 - *wit-gele baksteen, in invulopeningen en nieuwe volumes
 - *rode baksteen en snelbouwsteen in de dichtgemetselde openingen
- pleisterwerk, plaatselijk geschilderd
 - *afgerond geveldeel dat uitspringt op niveaus 1 t.e.m. 3
- blauwe steen
 - *raamdorpels
 - *vlakke monelen
 - *hoekstenen van de segmentbogen

buitenschrijnwerk

- houten originele ramen met eenvoudige profilering, zie fiches buitenschrijnwerk

pathologie

- vooral onderaan is de gevel sterk vervuild
- pleisterwerk plaatselijk gescheurd
- onderhoud zeer moeilijk omwille van slechte toegankelijkheid en zichtbaarheid

noordkoer (Monumentenwacht, 2022)

noordkoer (Monumentenwacht, 2022)

noordkoer +1, dichtgemetselde opening richting Schermenmagazijn

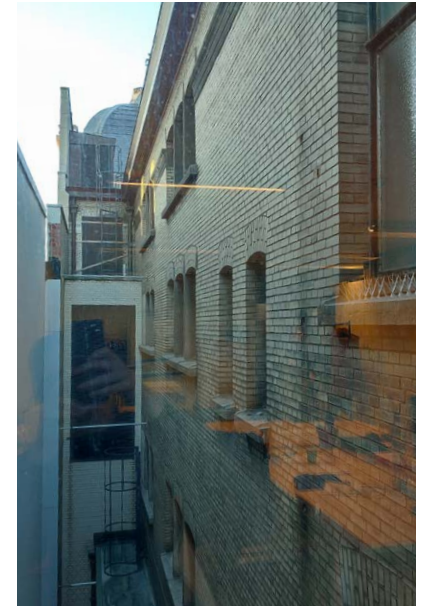
zuidkoer

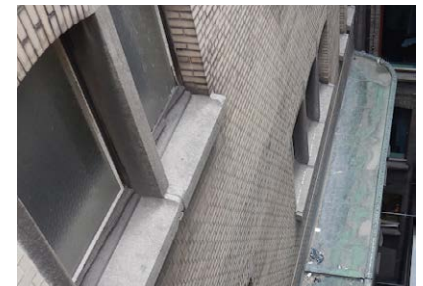
noordkoer (Monumentenwacht, 2022)

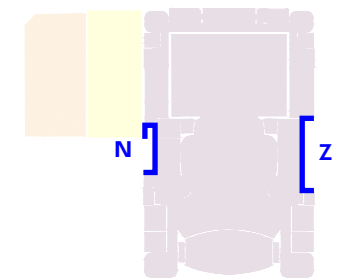
noordkoer +4, dichtgemetselde opening richting Schermenmagazijn

zuidkoer

zuidkoer (Monumentenwacht, 2022)

GEVEL SCHERMENMAGAZIJN

locatie **Rooseveltplaats & Van Ertsbornstraat**
oriëntatie **noord & oost**

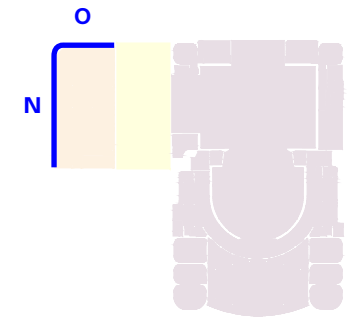
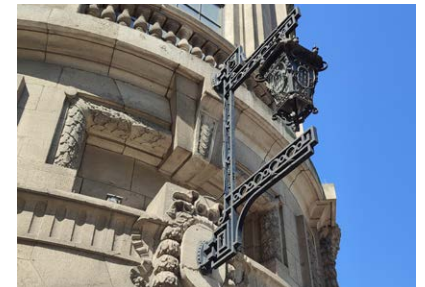
Hoekgebouw met afgeronde gevel, bestaande uit 7 quasi identieke traveeën en één afwijkende rechtertravee. De hoofdingang op de hoek is extra geaccentueerd door nog rijkere decoratie en verhoogde gevel met oculus. De rechtertravee heeft een afwijkende dubbele volhouten poort die vroeger het Schermenmagazijn bediende en is blind gedecoreerd op de verdiepingen. Horizontaal bestaat de gevel uit drie delen. Rijke decoratieve elementen uit neo-Lodewijk XVI-stijl.

materialen

- witte kalkzandsteen
 - *parement
 - *decoratieve elementen (o.a. lijstwerk, raam- en deuromlijstingen, pseudobalustraden, guirlandes, festoenen, médaillons, lauwerkransen, sluitstenen, pilasters met gedecoreerd ionisch kapiteel, etc.)
- blauwe steen
 - *deurdorpels
- smeedijzer
 - *lantaarn t.h.v. hoektravee

buitenschrijnwerk

- originele houten dubbele deuren onder rondboog met zij- en bovenlichten, zie fiches buitenschrijnwerk

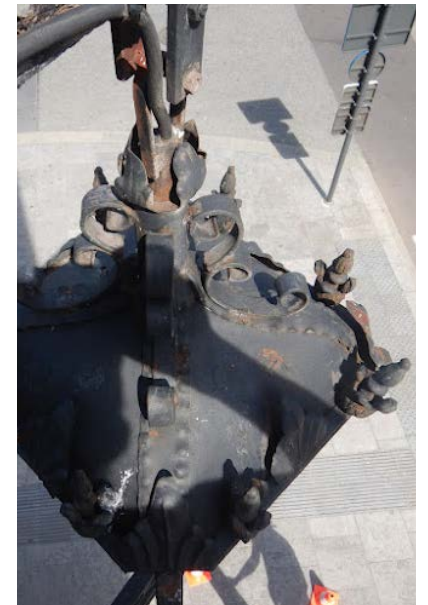

GEVEL SCHERMENMAGAZIJN

locatie **Rooseveltplaats & Van Ertbornstraat**
oriëntatie **noord & oost**

pathologie

- de oppervlakte van de natuursteen is op veel plaatsen poreus, brokkelig of beschadigd
- plaatselijk slordige herstellingen van de natuursteen met siliconen of andere kunststof
- deurdorpels uit blauwe steen zijn plaatselijk beschadigd
- parementvoegen plaatselijk uitgespoeld of slordig hersteld
- plaatselijke mosvorming en druipsporen thv kroonlijst en lijst boven de plint
- plaatselijke schroeven of andere verroeste metalen elementen in de natuursteen
- de metalen afdekkingen van de keldergaten zijn verroest en plaatselijk beschadigd
- schadebeeld van de natuursteen verder te onderzoeken

roestig verlichtingsarmatuur (MoWa, 2022)

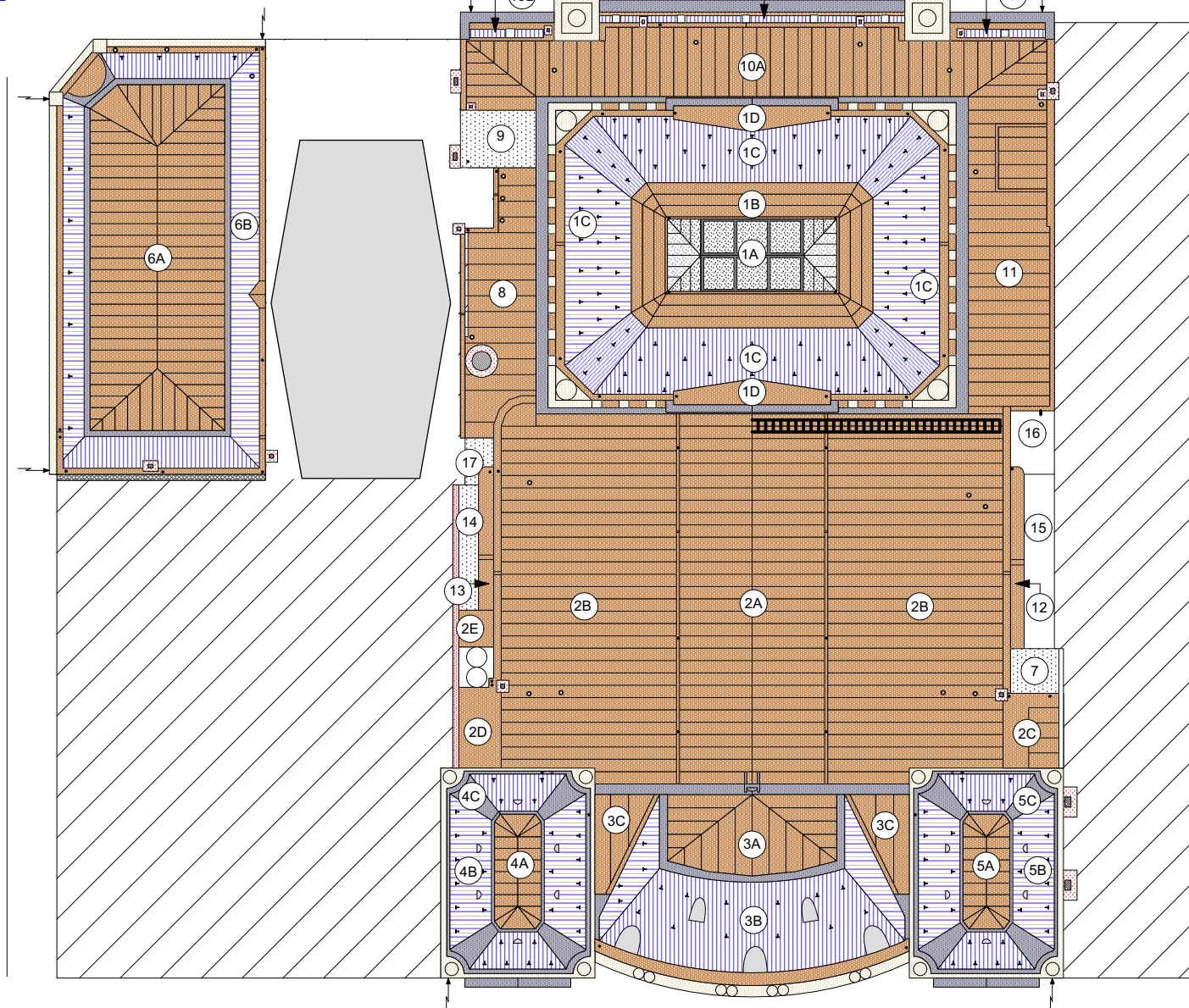
3.3.2 INVENTARISATIE DAKEN

DAKENPLAN MONUMENTWACHT

2022

F. Rooseveltplaats

Frankrijklei

10494
De Vlaamse Opera
Frankrijklei 3
2018 ANTWERPEN

DAKEN OPERA

HOOFDDAK

Het dak van de Opera bestaat uit een complex geheel van verschillende dakvormen en verschillende dakbedekkingen en dakdetails.

- boven het auditorium een zadeldak
- koepeldaken boven de traptorens aan de voorgevel
- koepeldak met 'lantaarn' uit rookluiken boven de toneeltoren
- half koepeldak boven de foyer
- de rest van de dakdelen zijn hellend (met uitzondering van plat dak 9, dit is opgenomen in de fiche van de platte daken)

dakstructuur

- ijzeren spanten met klinknagelverbindingen
- houten kepers en houten bebording

dakbedekking

- koperen roevendaken boven de hellende delen
 - *boven het auditorium is de koperen bekleding recenter
- natuurleien (gehaakt en genageld) op de koepels
 - *geribde natuurleien boven de toneeltoren
- loden bekleding op sommige delen, o.a. van de opgaande topgevel van het auditorium en delen van de koepeldaken

isolatie

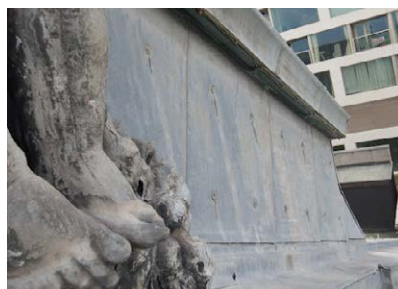
- dak 1 (toneeltoren): geïsoleerd onder de structuur in 2007, exacte dikte niet gekend
- dak 2 (auditorium): geïsoleerd op de structuur in 2017 met 120mm PIR (EPB-conform) – het volledig dakpakket incl. keper en bebording werd hierbij vernieuwd

hemelwaterafvoer

- zakgoten bekleed met koper, tegen opgaande balustrades of muren
- brede bakgoten bekleed met koper, met houten eenvoudige kroonlijsten
- regenwaterafvoeren in koper, met vergaarbakken

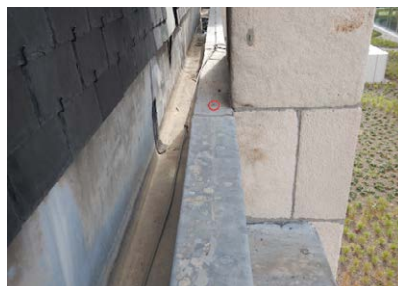
koepel toneeltoren (dak 1)

topgevel auditorium (dak 3A) (MoWa, 2022)

zakgoot dak 3B (MoWa, 2019)

zakgoot voorste traphallen (dak 5B) (MoWa, 2022)

dak 8

zakgoot dak 10B (MoWa, 2014)

dak 5

koepel voorste traphal (dak 5C) (MoWa, 2022)

koepel auditorium (dak 3B)

dakstructuur dak 5

vernieuwd koper, dak 2B (MoWa, 2022)

DAKEN OPERA

HOOFDDAK

pathologie

dakstructuren

- de ijzeren dakstructuren zijn algemeen roestig
- houten bebording en kepers plaatselijk aangetast door vocht
- een glinsterende afwerkingslaag is zichtbaar, vermoedelijk een type houtbehandeling die bij veel blootstelling schadelijk kan zijn voor de gezondheid

dakbedekkingen

- plaatselijke kopercorrosie als gevolg van afvoer van rioolgassen
- plaatselijk gescheurde soldeernaden en plaatselijke perforaties van de koperen dakbedekking
- hier en daar zijn er ook zinken afwerkingen (vb. dakkapellen van de oculi aan de voorgevel) wat kan leiden tot corrosie door elektrolyse
- plaatselijk ontbrekende of beschadigde leien
- loodbekleding algemeen verouderd, loodaansluitingen plaatselijk gescheurd/lossend
- veiligheidsvoorzieningen: plaatselijke beschadigingen/fouten aan veiligheidsvoorzieningen en ontbreken van ladders of ladderhaken op bepaalde daken

hemelwaterafvoer

- plaatselijke gootherstellingen met roofing/coating
- sommige goten zijn vervuild/verstopt
- plaatselijk zijn koperen regenwaterafvoeren vervangen door pvc
- schilderwerk op de kroonlijsten matig tot slecht

isolatie

- onder het dak van de toneeltoren is het dampscherm zeer slordig geplaatst (niet overal dichte aansluitingen) en reeds op verschillende plaatsen beschadigd – hierdoor kan op termijn condensatie in de isolatie ontstaan met schade aan kepers en bebording tot gevolg

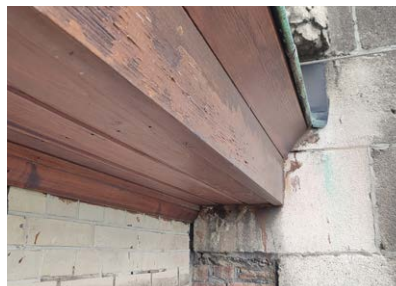
gescheurd lood boven voorste trapplaten (MoWa, 2022)

ontbrekende leien in koepel toneeltoren (MoWa, 2022)

gescheurde soldeernaad (MoWa, 2022)

dak 2

zink onder koperen dak (dak 3B) (MoWa, 2022)

afval in dakgoot toneeltoren (MoWa, 2022)

gescheurd lood, opstand dak 2 (MoWa, 2022)

dak 10A (MoWa, 2022)

corrosie koper dak aan achtergevel (MoWa, 2022)

herstelling met coating (MoWa, 2022)

los dampscherm toneeltoren (dak 1)

DAKEN OPERA

PLATTE DAKEN

De buitenkoeren langs weerszijden van het gebouw zijn vanaf de eerste verdieping overdekt met platte daken in verschillende niveaus. Deze daken zijn grotendeels ingesloten tussen de omliggende volumes. Langs beide kanten is er een uitspringend volume met afgeronde hoeken dat een vrijstaand dakje heeft (daken 12 en 13).

Het later bijgebouwd volume naast de toneeltoren heeft ook een plat dak (dak 9).

dakstructuur

- niet gekend

dakbedekking

- gesoldeerd zink op daken 12 en 13
- recente roofing op alle andere platte daken

isolatie

- vermoedelijk niet geïsoleerd

hemelwaterafvoer

- regenwaterafvoeren in koper, met vergaarbakken
- houten geschilderde (en bepleisterde?) kroonlijsten (daken 12 en 13)

pathologie

dakstructuren

- geen zichtbare/gekende gebreken

dakbedekkingen

- plaatselijk gescheurde soldeernaden en plaatselijke perforaties van de koperen dakbedekking
- slechte uitvlakking met als gevolg stilstaand water

hemelwaterafvoer

- sommige goten zijn vervuild/verstopt
- plaatselijk ontbrekende vergaarbakken en stukken van regenwaterafvoeren
- begroeiing in en rond kroonlijsten als gevolg van beschadigingen in de dakbedekking

dak 17

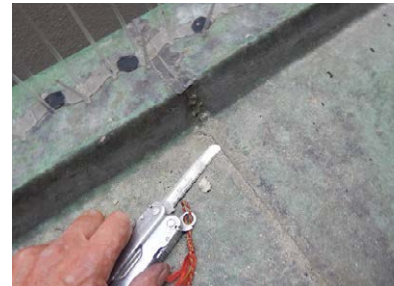
dak 12

dak 9

verstopte afvoer koerdak zuid (MoWa, 2022)

gescheurde soldeernaad dak 12 (MoWa, 2022)

water op dak 17 (MoWa, 2022)

dak 15 (MoWa, 2022)

noordkoer: schade aan kroonlijst en pleisterwerk als gevolg van losse soldeernaad (MoWa, 2022)

DAK SCHERMENMAGAZIJN

Rechthoekig mansardedak, met onderste deel in koepelvorm en bovenste deel verhoogd waarbij het bovenste deel verhoogd en met afgewolfd zadeldak.
Hoogstwaarschijnlijk was het middelste dakdeel dat vandaag met koper bekleed is, origineel beglaasd.

dakstructuur

- gebogen stalen geklinknagelde spanten
- houten kepers en houten bebording

dakbedekking

- gehaakte natuurleien in het onderste gedeelte
- koperen roevendak op het bovenste gedeelte
- loden bekleding op het verticaal deel tussen beide dakdelen

isolatie

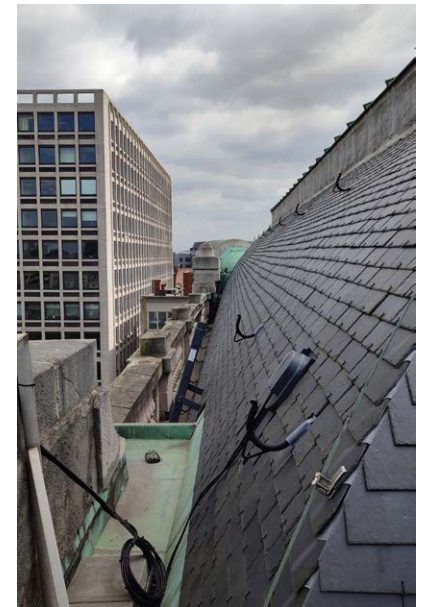
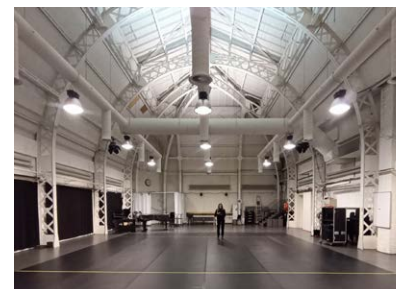
- niet geïsoleerd

hemelwaterafvoer

- brede bakgoot met koperen bekleding en houten boordplank aan de kant van de nieuwbouw
- zakgoot met koperen bekleding tegen opgaande balustrade

pathologie

- stilstaand water in de bakgoot
- sommige goten zijn vervuild/verstopt
- schilderwerk kroonlijsten verouderd

3.3.3 INVENTARISATIE RUIMTES

OPERA

VESTIBULE MET INKOMSASSEN

ruimtenummer(s)	F.0.201
huidige functie	inkomhal
originele functie	inkomhal
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Brede ruimte met afgeronde zijde naar de straatkant toe, grotendeels gedomineerd door kamerbrede trappenpartij die leidt naar de parterre. Aan de straatzijde lagere inkomssassen uit houten schrijnwerk. Aan weerszijden van de zaal twee trappenhallen die de balkons en amfiteaters ontsluiten. Rondom de ruimte staan kolommen uit marmer en koper. Algemeen worden veel dure afwerkingsmaterialen gebruikt, waardoor veel verschillende soorten en kleuren marmer.

vloerafwerkingen

- rijkelijk gedecoreerde mozaïek
- ingewerkte metalen roosters voor verwarming en verluchting
- trap bekleed met marmer en aan weerszijden zware natuursteen balustraden, in het middel lichte handgrepen uit koper of messing

wandafwerkingen

- pleisterwerk met moulures en pilasters
- lambriseringen uit verschillende soorten marmer
- rijkelijk gedecoreerde brede deuromlijstingen uit verschillende soorten marmer en uitgewerkt pleisterwerk

plafondafwerkingen

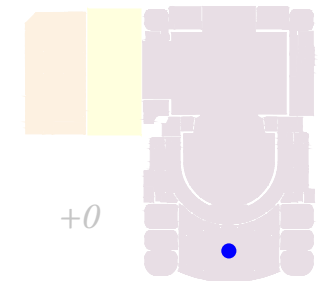
- rijkelijk gedecoreerd pleisterwerk, zowel geometrische als florale/organische decoraties

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

VESTIBULE MET INKOMSASSEN

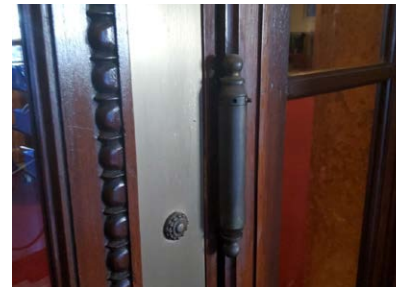
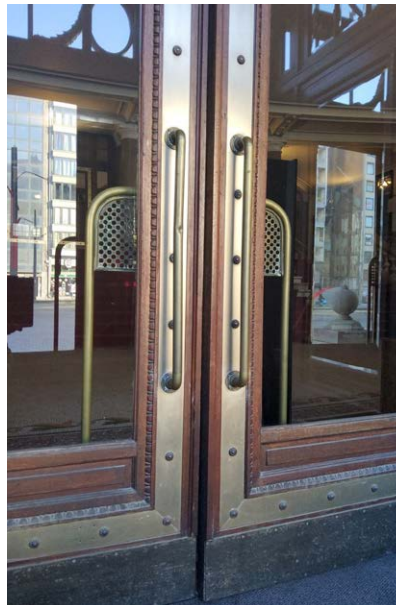
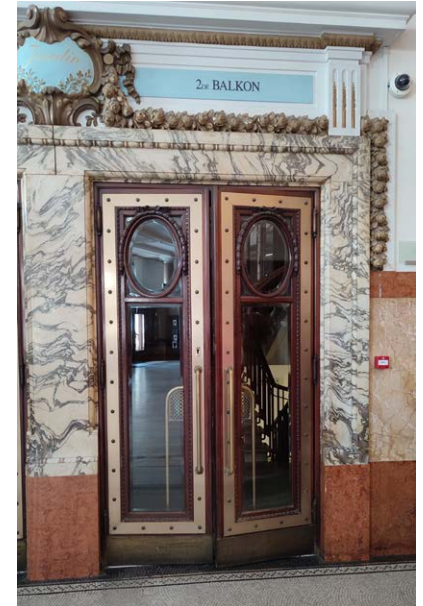
ruimtenummer(s)	F.0.201
huidige functie	inkomhal
originele functie	inkomhal
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

vaste uitrusting

- aansluitpunten van originele verlichting

pathologie

- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)
- bronzen kolomkapitelen overschilderd
- rood tapijt verlijmd met hardnekkige lijm op de marmeren trap
- niet-originele verlichtingsarmaturen
- niet-originele metalen handgrepen op de trap
- volgens gebruikers te donkere ruimte

OPERA

DOORGANG VESTIBULE

ruimtenummer(s)	F.0.205
huidige functie	doorgang
originele functie	doorgang
toegang	semi-publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

Dienstdoorgang tussen vestibule en wandelgang onder de parterre.

vloerafwerkingen

- mozaïekvloer

wandafwerkingen

- pleisterwerk met moulures

plafondafwerkingen

- pleisterwerk met moulures

binnenschrijnwerk

- originele harmonicadeur, zie fiches binnenschrijnwerk
- recente deur naar gang

buitenschrijnwerk

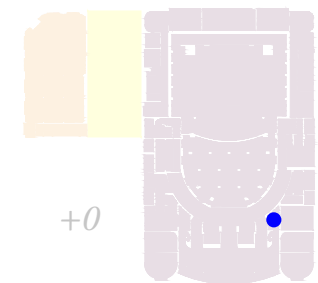
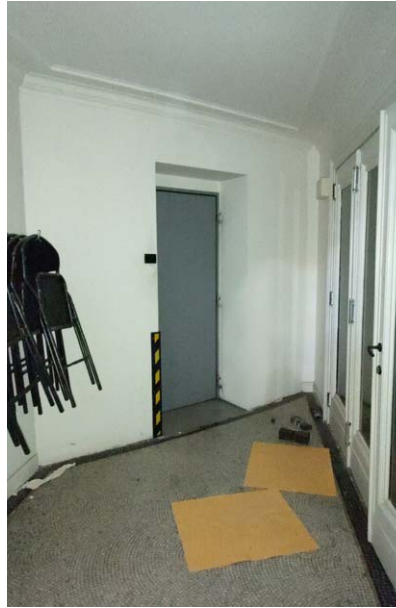
n.v.t.

vaste uitrusting

n.v.t.

pathologie

–

OPERA

VIP RUIMTE

ruimtenummer(s)	F.0.407 & F.0.408
huidige functie	VIP ruimte (in verbouwing)
originele functie	wachtplaats ticketverkoop avond
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	matig

vloerafwerkingen

- mozaïek
- verlaagd t.o.v. naastliggende doorgang F.0.205

wandafwerkingen

- vlak pleisterwerk; lichte scheidingswanden
- houten lambrisering, niet afgewerkt
- opening naar trap F.TE eerder dichtgemaakt met elektronisch aangestuurd brandwerend scherm, tijdens de verbouwingswerken weggehaald
- openingen naar vroegere koer dichtgemetseld met snelbouwsteen, tijdens de verbouwingswerken gepleisterd

plafondafwerkingen

- vlak pleisterwerk

binnenschrijnwerk

- zie F.0.205

buitenschrijnwerk

- n.v.t.

vaste uitrusting

- n.v.t.

pathologie

–

F.0.407 (mei 2023)

F.0.407 (mei 2023)

F.0.407, deur naar traphal (recent brandscherm net weggehaald) (mei 2023)

F.0.407 (mei 2023)

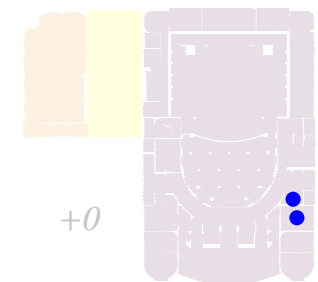
F.0.407 (februari 2023)

F.0.407 (mei 2023)

F.0.408 (februari 2023)

OPERA

TRAPHAL NAAR 3DE BALKON

ruimtenummer(s)	F.TA & F.TD
huidige functie	traphal
originele functie	traphal 3de rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

Trapzaal die rechtstreeks leidt naar het derde balkon en de amfitheaters.

De eerste twee trapdelen zijn rijkelijker afgewerkt.

vloerafwerkingen

- Bordestrap waarbij de eerste twee trapdelen zijn uitgewerkt in wisselende treden in witte en beige marmer
- Op de hoger gelegen delen zijn de treden in marmer, de tegentreden zijn in geschilderd beton.
- De bordessen van de eerste twee trapdelen zijn in mozaïek met decoratief patroon.
- De hoger gelegen bordessen zijn uitgevoerd in mozaïek met diverse kleuren.

wandafwerkingen

- geschilderd vlak pleisterwerk
- nis aan tweede trapdeel komt overeen met nis aan de trap F.TB en F.TE.; vermoedelijk waren dit oorspronkelijk open nissen of beglaasde nissen
- dichtgemaakte opening ter hoogte van balkon foyer

plafondafwerkingen

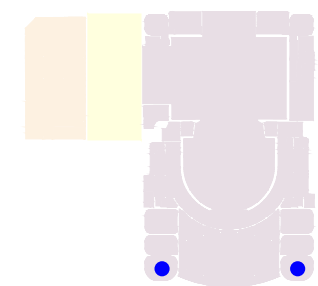
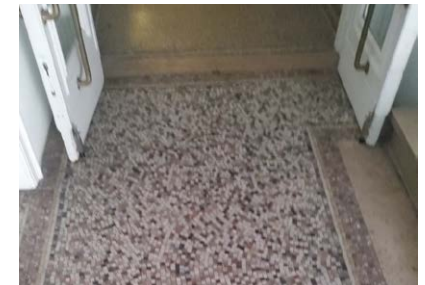
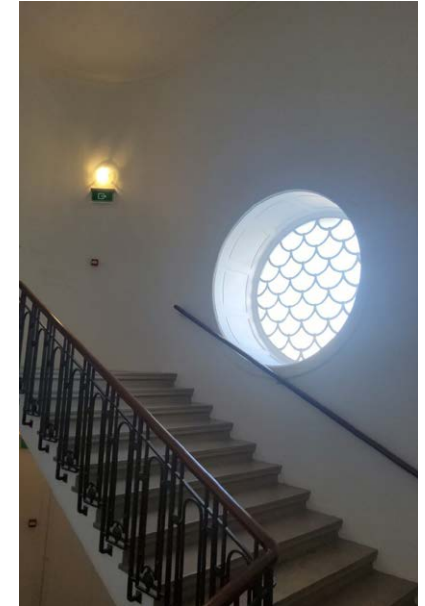
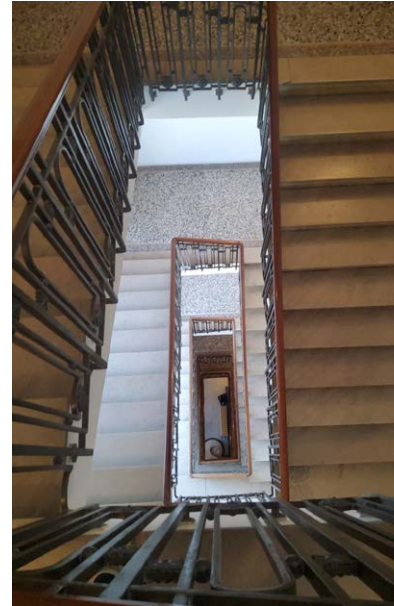
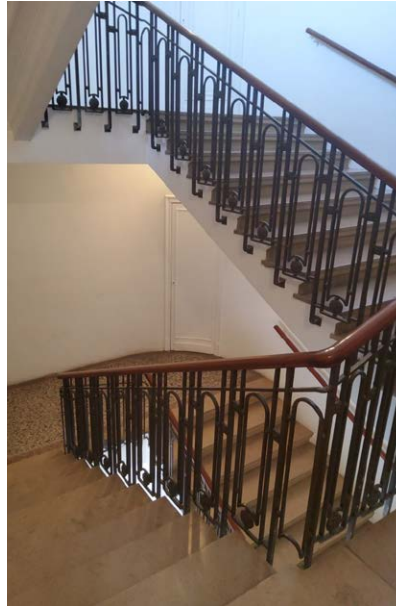
- plafond in stucwerk, wit geschilderd

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

TRAPHAL NAAR 3DE BALKON

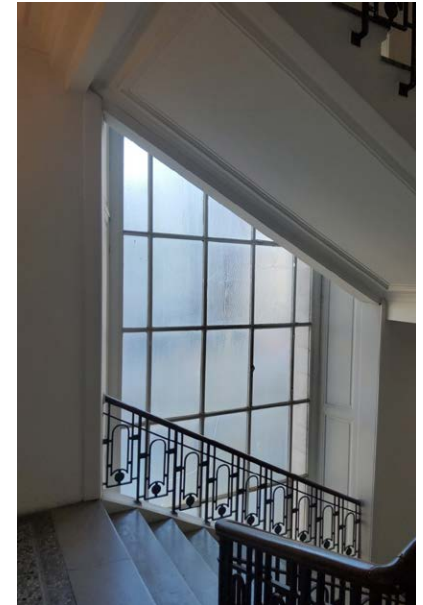
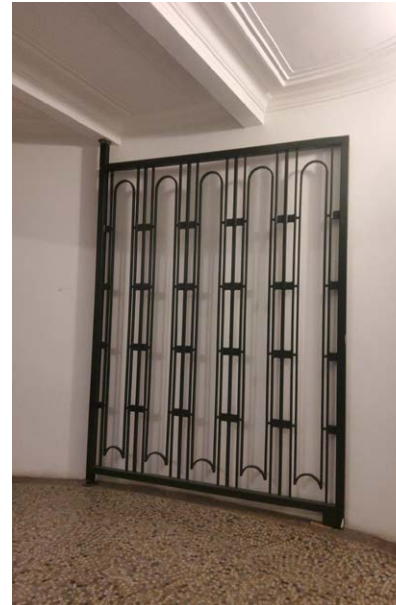
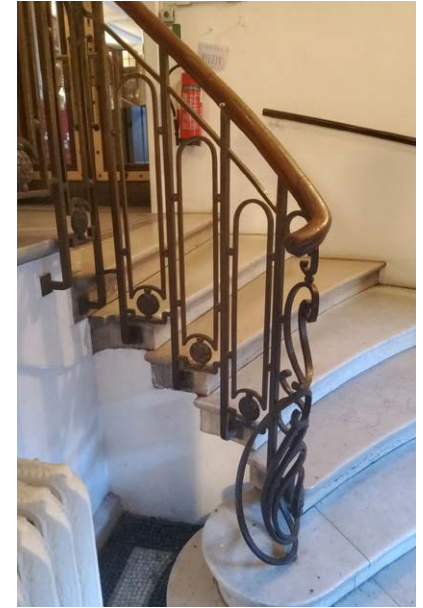
ruimtenummer(s)	F.TA & F.TD
huidige functie	traphal
originele functie	traphal 3de rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

vaste uitrusting

- sierlijk uitgewerkte smeedijzeren leuning met geometrische motieven en een houten handgreep
- houten handgreep aan de zijde van de muur
- vrijstaande radiatoren, smeedijzer en hedendaagse vormgeving

pathologie

- schade aan mozaïekvloer
- vochtschade aan de muren bovenste verdieping
- te onderzoeken of bepaalde ingrepen reversibel zijn
 - * dichtgemaakte alternerende nissen tussen de traphallen
 - * dichtgemaakte openingen naar balkons aan weerszijden van de foyer (+3)
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

TRAPHAL NAAR 2DE BALKON

ruimtenummer(s)	F.TB & F.TE
huidige functie	traphal
originele functie	traphal 2de rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

Trapzaal die rechtstreeks leidt naar het tweede balkon.
De eerste twee trapdelen zijn rijkelijker afgewerkt.

vloerafwerkingen

- Bordestrap waarbij de eerste twee trapdelen zijn uitgewerkt in wisselende treden in witte en beige marmer
- Op de hoger gelegen delen zijn de treden in marmer, de tegentreden zijn in geschilderd beton.
- De bordessen van de eerste twee trapdelen zijn in mozaïek met decoratief patroon.
- De hoger gelegen bordessen zijn uitgevoerd in mozaïek met diverse kleuren.

wandafwerkingen

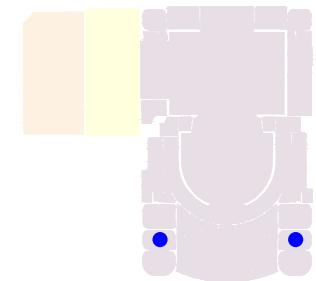
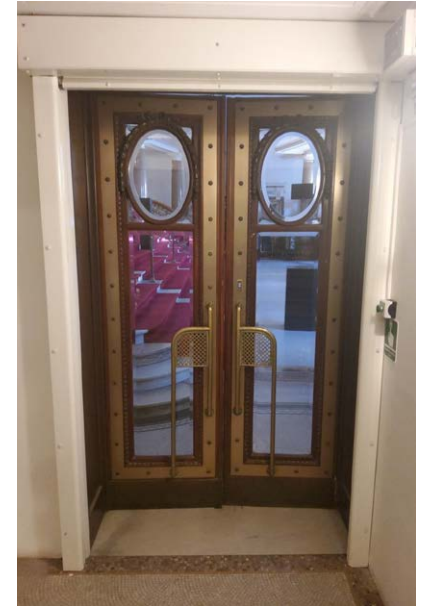
- geschilderd vlak pleisterwerk
- nis aan tweede trapdeel komt overeen met nis aan de trap F.TA en F.TD.; vermoedelijk waren dit oorspronkelijk open nissen of beglaasde nissen
- dichtgemaakte opening ter hoogte van balkon foyer

plafondafwerkingen

- plafond in stucwerk wit geschilderd

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

OPERA

TRAPHAL NAAR 2DE BALKON

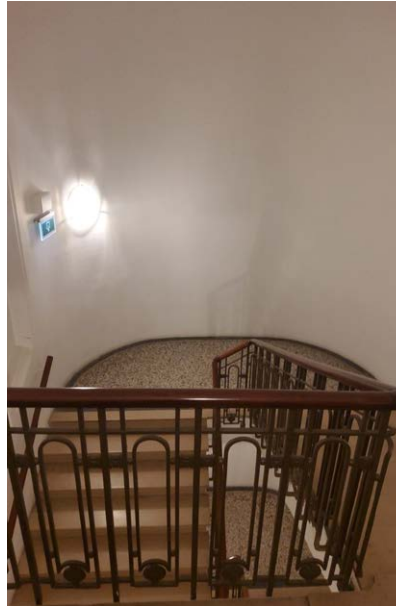
ruimtenummer(s)	F.TB & F.TE
huidige functie	traphal
originele functie	traphal 2de rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

vaste uitrusting

- sierlijk uitgewerkte smeedijzeren leuning met geometrische motieven en een houten handgreep
- houten handgreep aan de zijde van de muur
- vrijstaande radiatoren, smeedijzer en hedendaagse vormgeving

pathologie

- schade aan mozaïekvloer
- te onderzoeken of bepaalde ingrepen reversibel zijn
 - * dichtgemaakte alternerende nissen tussen de traphallen
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

TRAPHAL NAAR 1STE BALKON

ruimtenummer(s)	F.TC & F.TF
huidige functie	traphal
originele functie	traphal 1ste rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Monumentale trap naar het eerste balkon met trapzaal die reikt tot aan het tweede balkon.

vloerafwerkingen

- Bordestrap met treden in afwisselende witte en beige marmer bekleed met rood tapijt
- Bordessen in rijkelijk gedecoreerde mozaïek.

wandafwerkingen

- lambrisering in verschillende marmer
- de hogere muurdelen hebben verguld stucwerk en sierelementen

plafondafwerkingen

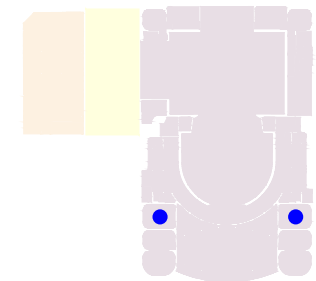
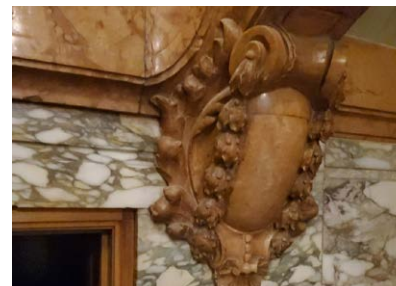
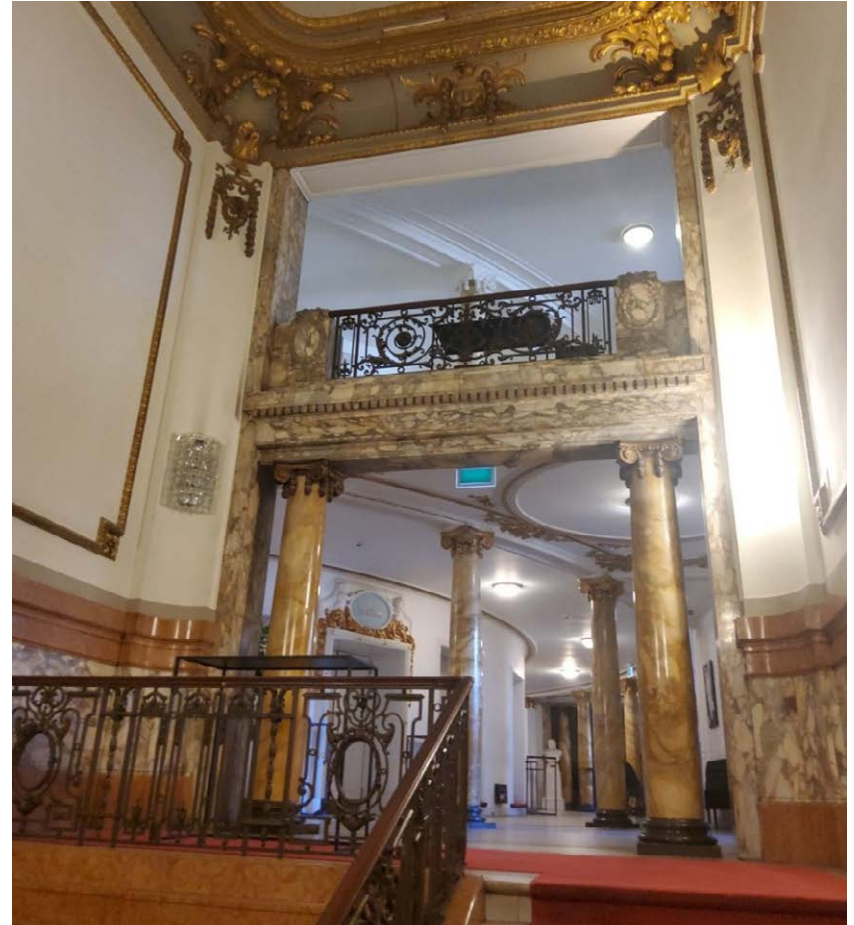
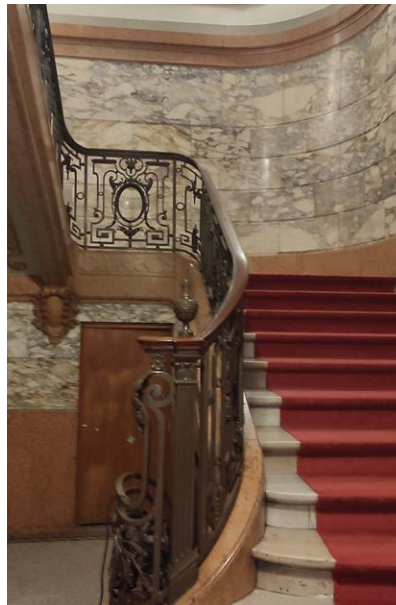
- plafond in verguld stucwerk

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

vaste uitrusting

- sierlijk uitgewerkte smeedijzeren leuning met houten handgreep
- uitgewerkte radiatornis
- ronde plafondverlichting met figuurglas
- wandverlichting op de eerste verdieping
- aanwezige fittingen van de originele verlichting in de cartouches in de hoeken.

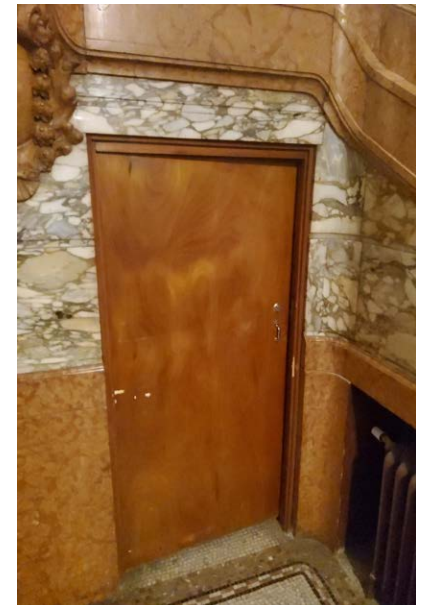
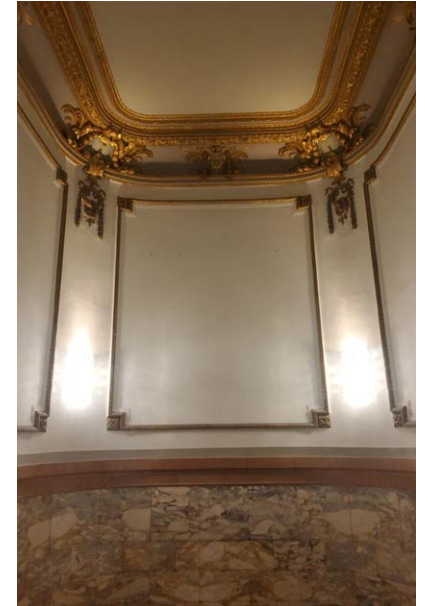
OPERA

TRAPHAL NAAR 1STE BALKON

ruimtenummer(s)	F.TC & F.TF
huidige functie	traphal
originele functie	traphal 1ste rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

pathologie

- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

TRAPHALLEN MIDDEN

ruimtenummer(s)	B.TM & F.TL
huidige functie	traphal
originele functie	diensttrap zaal
toegang	semi-publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

Traphallen op de grens tussen Front & Backstage, gaande van het gelijkvloers t/m verdieping 6. Deze trappen geven toegang tot de loges in de zaal (niet meer in gebruik).

vloerafwerkingen

- mozaïek
- trap niv. 1-6: betonnen trap met treden uit marmer, met in marmerkleur geschilderde betonnen optreden, smeedijzeren balustrade met houten handgreep
- trap niv. 0: betonnen trap met treden uit blauwe steen, met wit geschilderde betonnen optreden, houten eenvoudige handgreep op de wand
- trap noordzijde: plaatselijk verhoogd vloertje op niv. 1

wandafwerkingen

- pleisterwerk

plafondafwerkingen

- pleisterwerk met moulures (enkel op niv. 0 geen moulures)

binnenschrijnwerk

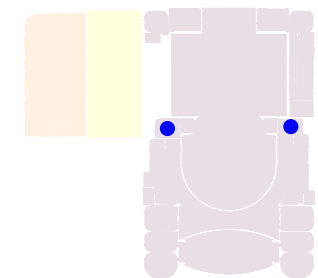
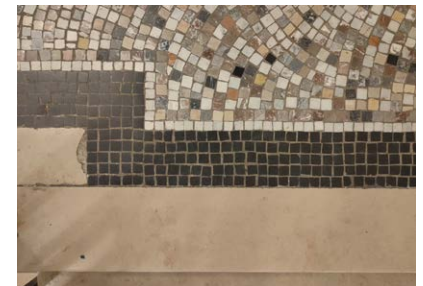
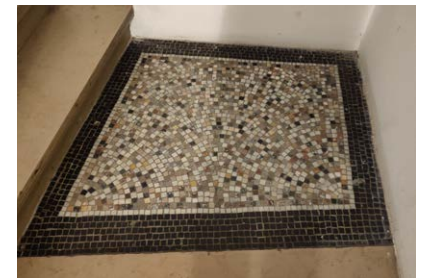
- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

vaste uitrusting

- één originele gietijzeren radiator op het gelijkvloers van B.TM

OPERA

TRAPHALLEN MIDDEN

ruimtenummer(s)	B.TM & F.TL
huidige functie	traphal
originele functie	diensttrap zaal
toegang	semi-publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

pathologie

- recente houten handgreep op de muur
- plaatselijke barsten in het pleisterwerk
- B.TM, niv.0: gegoten vloer
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

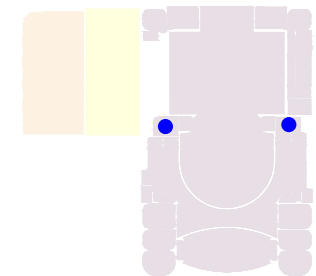
trap zuid: plaatselijke trap in blauwe steen (+0)

plaatselijk verhoogde vloer trap noord +1

gietijzeren radiator, trap zuid +0

OPERA

TRAPHALLEN BACKSTAGE

ruimtenummer(s)	B.TN & B.TO
huidige functie	traphal backstage
originele functie	diensttrap toneel
toegang	privaat
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

Traphallen aan de achterkant van het gebouw die de loges en andere backstage ruimtes ontsluiten.

vloerafwerkingen

- terrazzo met mozaïek omranding
- betonnen trap met treden uit marmer, met wit geschilderde betonnen optreden, smeedijzeren balustrade met houten handgreep
- plaatselijk is de vloerafwerking van de vernieuwde loges doorgetrokken tot op het bordes

wandafwerkingen

- pleisterwerk

plafondafwerkingen

- pleisterwerk met moulures
- vlak verlaagd plafond op de bovenste verdieping

binnenschrijnwerk

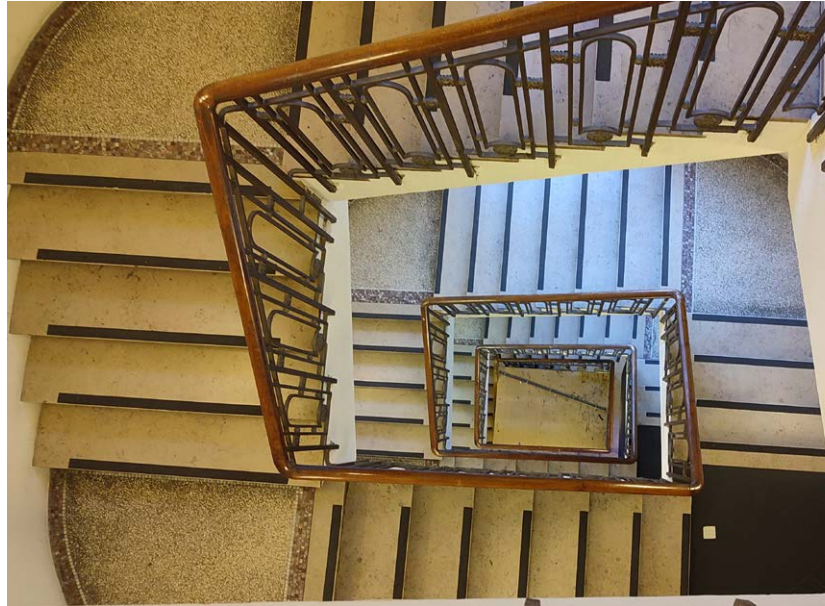
- recente branddeuren

buitenschrijnwerk

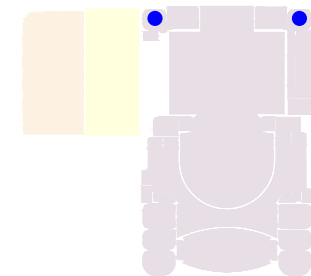
- zie fiches buitenschrijnwerk
- recent dakraam bovenaan

vaste uitrusting

- convectoren in nissen in de muur (vermoedelijk niet origineel)

houten sas naar onthaal

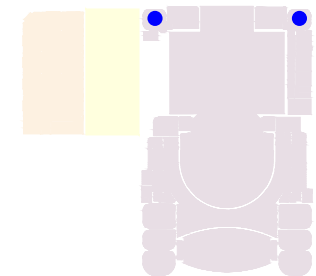
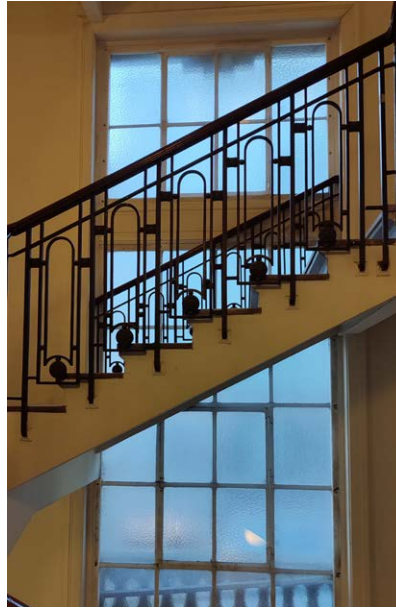
OPERA

TRAPHALLEN BACKSTAGE

ruimtenummer(s)	B.TN & B.TO
huidige functie	traphal backstage
originele functie	diensttrap toneel
toegang	privaat
afwerkingsgraad	hoog
status	goed

pathologie

- storend timmerwerk op het gelijkvloers: dit vormt het inkomsas naar het onthaal op +0
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

plaatselijk verhoogde vloer trap noord +1

gietijzeren radiator, trap zuid +0

OPERA

WANDELGANG PARTERRE

ruimtenummer(s)	F.1.201 t.e.m. F.1.207
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Brede halfronde wandelgang naar parterre met aan weerszijden een verbreding met vestiaires en gescheiden toiletten dames en heren. Linkse verbreding is voorzien van een lift.

vloerafwerkingen

- vast tapijt gelijmd op originele vloerafwerking (mozaïek)
- rijkelijk gedecoreerde mozaïek in de zijruimtes

wandafwerkingen

- pilasters uit marmer met bronzen basement en witgeschilderd kapiteel
- pleisterwerk met moulures en pilasters wit overschilderd
- lambriseringen in tropisch hout met geïntegreerde deuren, lijstwerk, voluutvormige consoles, verticale panelen met beeldhouwwerk en spiegels.

plafondafwerkingen

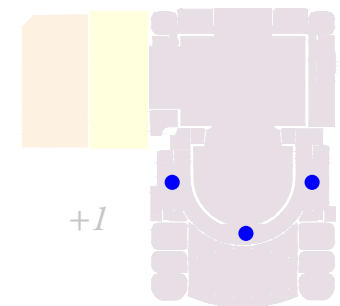
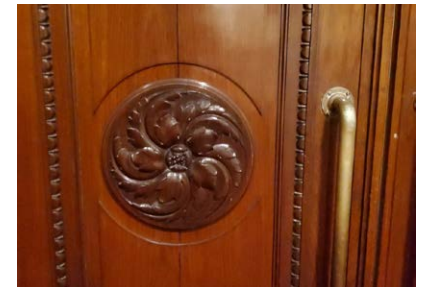
- rijkelijk gedecoreerd pleisterwerk, zowel geometrische als florale/organische decoraties verdeeld in velden door balken

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

WANDELGANG PARTERRE

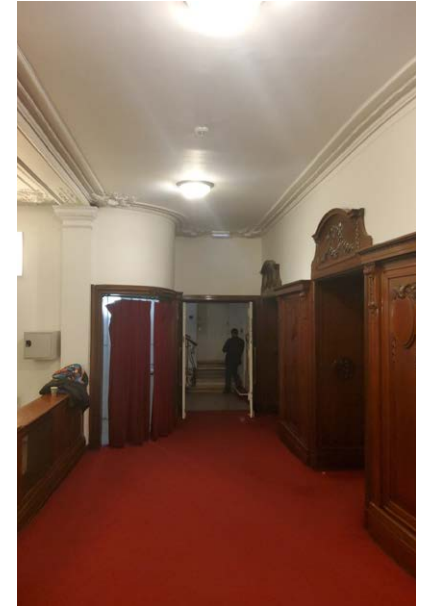
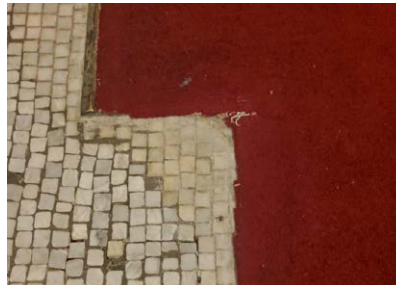
ruimtenummer(s)	F.1.201 t.e.m. F.1.207
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

vaste uitrusting

- rode gordijnen ter hoogte van toiletten.
- radiatorkasten in marmer gevat in de houten lambrisering met spiegels.
- lage houten kasten aan vestiaires

pathologie

- beschadigingen en barsten mozaïekvloeren
- overgang tussen vloerafwerkingen storend
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

WANDELGANG 1STE BALKON

ruimtenummer(s)	F.2.201 t.e.m. F.2.209
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Brede halfronde wandelgang naar eerste balkon en foyer met aan weerszijden een verbreding met vestiaire en bar en gescheiden toiletten dames en heren. Linkse verbreding is voorzien van een lift.

vloerafwerkingen

- rijkelijk gedecoreerde mozaïek
- trappen met vast tapijt naar loges.

wandafwerkingen

- pleisterwerk met moulures en pilasters wit overschilderd, vergulde kapitelen
- Gebombeerde marmeren zuilen met bronzen basement en verguld kapiteel.
- met marmer uitgewerkte omlijsting ter hoogte van de trappenzaal naar 1ste balkon

plafondafwerkingen

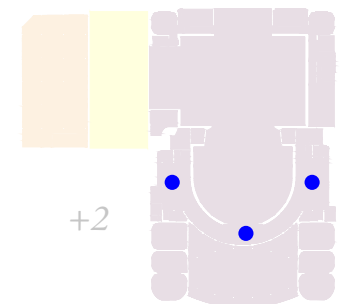
- rijkelijk gedecoreerd pleisterwerk, zowel geometrische als florale/organische decoraties verdeeld in velden door balken, overwegend verguld lijstwerk

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

WANDELGANG 1STE BALKON

ruimtenummer(s)	F.2.201 t.e.m. F.2.209
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

vaste uitrusting

- Rode gordijnen ter hoogte van vestiaire, bar en toiletten.
- Radiator kasten in marmer in witgeschilderde houten spiegelwand met spiegelkast
- lage houten kasten aan vestiaire
- bar element in hedendaagse vormgeving
- Borstbeeld van Peter Benoit door Frans Joris (1851–1914)

pathologie

- beschadigingen en barsten mozaïekvloeren
- deuren naar foyer zijn voorzien van storende deurvastzetter
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

WANDELGANG 2DE BALKON

ruimtenummer(s)	F.3.201 t.e.m. F.3.209
huidige functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	matig

Brede halfronde wandelgang naar tweede balkon met aan weerszijden een verbreding met vestiaire en gescheiden toiletten dames en heren. Linkse verbreding is voorzien van een lift.

vloerafwerkingen

- rijkelijk gedecoreerde mozaïek

wandafwerkingen

- pleisterwerk met moulures en pilasters wit overschilderd.
- Radius gebogen wand aan zijde auditorium is aangepast voor integratie Regie, lijstwerk is niet hernomen in deze wand.
- Gebombeerde marmeren zuilen met bronzen basement en witgeschilderd kapiteel.
- met marmer uitgewerkte omlijsting ter hoogte van de trappenzaal naar 1ste balkon afgezet met postamenten en smeedijzeren leuning

plafondafwerkingen

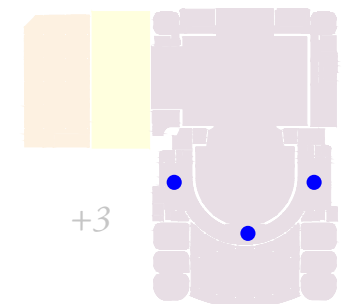
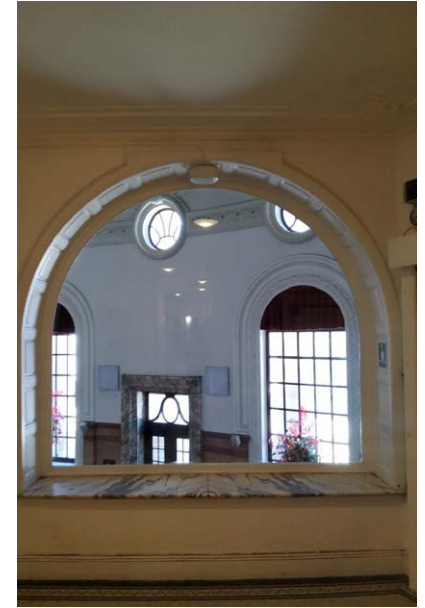
- gedecoreerd pleisterwerk, zowel geometrische als florale/organische decoraties verdeeld in velden door balken met lijstwerk

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

WANDELGANG 2DE BALKON

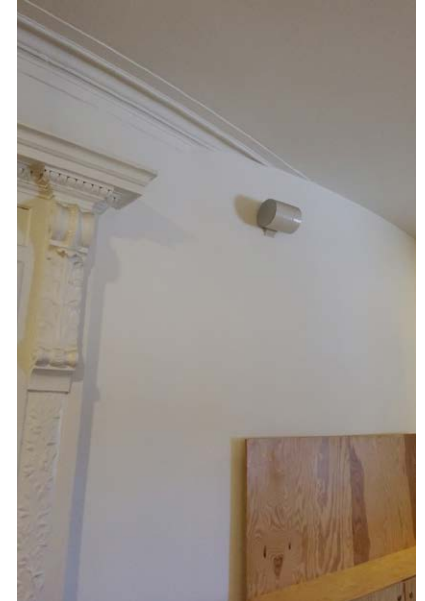
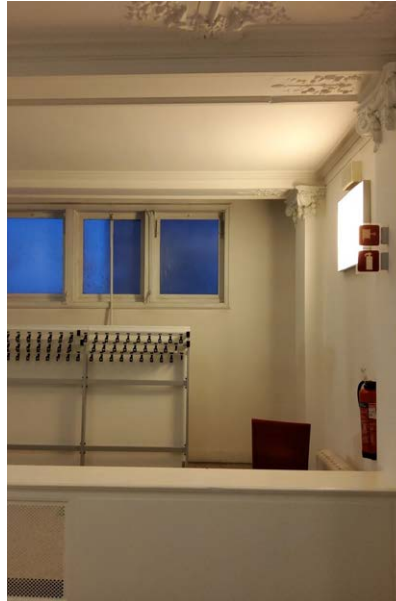
ruimtenummer(s)	F.3.201 t.e.m. F.3.209
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	matig

vaste uitrusting

- rode gordijnen ter hoogte van vestiaire, bar en toiletten.
- radiatorkasten in marmer in witgeschilderde houten spiegelwand.
- lage houten kasten aan vestiaire
- smeedijzeren leuning aan opening naar trapzaal 1ste balkon.

pathologie

- beschadigingen en barsten mozaïekvloeren
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)
- uitbouw van de regiekamer die de plafondmouluuren doorbreekt en de gang veelbaer versmalt

OPERA

WANDELGANG 3DE BALKON

ruimtenummer(s)	F.4.201 t.e.m. F.4.210
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

Sober uitgewerkte wandelgang met aan weerszijden een verbreding met vestiaire, bar en gescheiden toiletten dames en heren. Linkse verbreding is voorzien van een lift.

vloerafwerkingen

- granito afgelijnd met mozaïekboorden
- diverse slordige herstelsporen
- ter hoogte van de bar en zitgelegenheden (boven de traphallen) verhoogde vloer in kurk.

wandafwerkingen

- pleisterwerk met eenvoudig lijstwerk, witgeschilderd

plafondafwerkingen

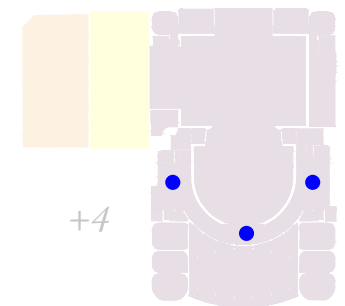
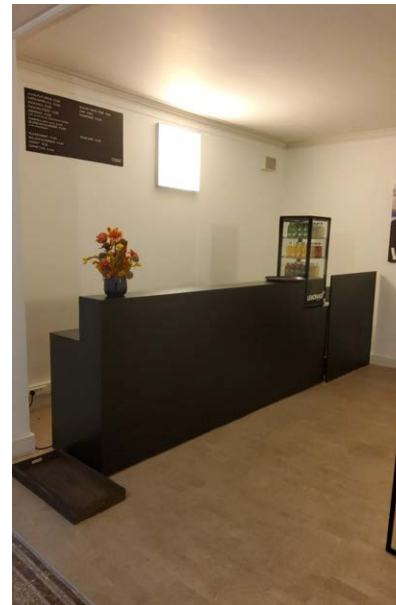
- pleisterwerk met eenvoudig lijstwerk, witgeschilderd
- plafond tussen auditorium en foyer is een verlaagd plafond.

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

WANDELGANG 3DE BALKON

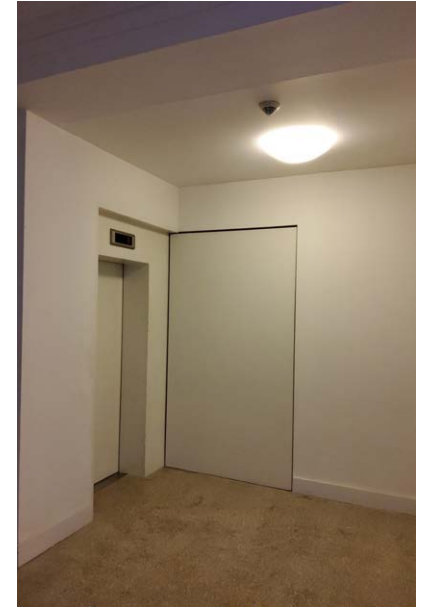
ruimtenummer(s)	F.4.201 t.e.m. F.4.210
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

vaste uitrusting

- rode gordijnen ter hoogte van vestiaire, bar en toiletten.
- radiatorkasten in marmer in witgeschilderde houten spiegelwand.
- vrijstaande radiatoren.
- lage houten kasten aan vestiaire.
- hedendaags barmeubel aan linkerzijde.

pathologie

- slordige herstellingen aan granitovloeren en barsten aan mozaïek omlijsting
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

WANDELGANG 1STE AMFITHEATER

ruimtenummer(s)	F.5.201 t.e.m. F.5.210
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

Sober uitgewerkte wandelgang met aan weerszijden een verbreding met vestiaire, technische ruimtes en gescheiden toiletten dames en heren. Linkse verbreding is voorzien van een lift.

vloerafwerkingen

- granito afgelijnd met mozaïekboorden
- diverse slordige herstelsporen (sporen van een tussentijdse indeling in kantoren)
- in centrale hal divers ronde openingen (gedicht met granito of kunststof deksel) verhoogde vloer voor technieken?

wandafwerkingen

- pleisterwerk met eenvoudig lijstwerk, witgeschilderd
- voorzetwanden aan gang tussen auditorium en foyer, storende aansluiting met sierlijsten.

plafondafwerkingen

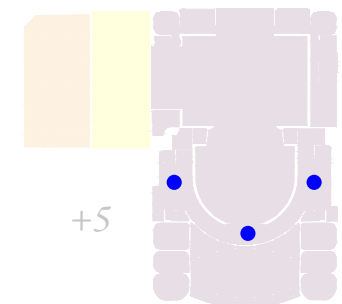
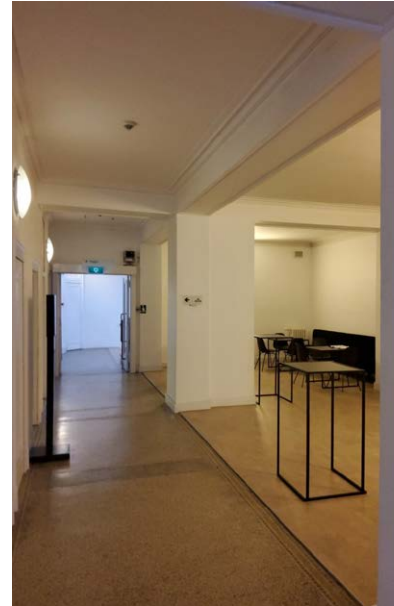
- pleisterwerk met eenvoudig lijstwerk, witgeschilderd
- plafond gang tussen auditorium en foyer is een verlaagd plafond

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

WANDELGANG 1STE AMFITHEATER

ruimtenummer(s)	F.5.201 t.e.m. F.5.210
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

vaste uitrusting

- rode gordijnen ter hoogte van vestiaire, bar en toiletten.
- vrijstaande radiatoren.
- lage houten kasten aan vestiaire.

pathologie

- slordige herstellingen aan granitvloeren en barsten aan mozaïek omlijsting
 - schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)
 - te onderzoeken of bepaalde ingrepen reversibel zijn
- *dichtgemaakte openingen/wand naar Foyer 2

OPERA

WANDEL GANG 2DE AMFITHEATER

ruimtenummer(s)	F.6.201 t.e.m. F.5.208
huidige functie	wandelgang
originele functie	wandelgang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	slecht

Sober uitgewerkte wandelgang. De rechter- en linkergang zijn gescheiden door het 2de amfitheater. De linkergang als vestiaire en lift en de rechtergang met vestiaire.

vloerafwerkingen

- Granito afgelijnd met mozaïekboorden
- Diverse slordige herstelsporen (sporen van oudere indeling?)
- Linkse gang lijmrasten

wandafwerkingen

- pleisterwerk met eenvoudig lijstwerk, witgeschilderd
- In de linkergang diverse sporen van waterinfiltratie. Wordt op heden hersteld. Verschillende trekankers zichtbaar.

plafondafwerkingen

- pleisterwerk met eenvoudig lijstwerk, witgeschilderd
- Plafond linkergang voorzien van zolderluik
- Rechtergang: ter hoogte van technische ruimte verlaagd plafond.

binnenschrijnwerk

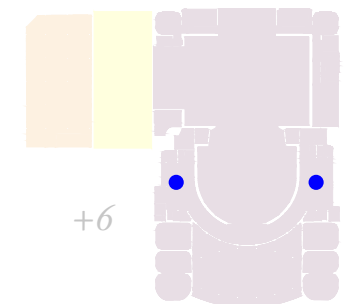
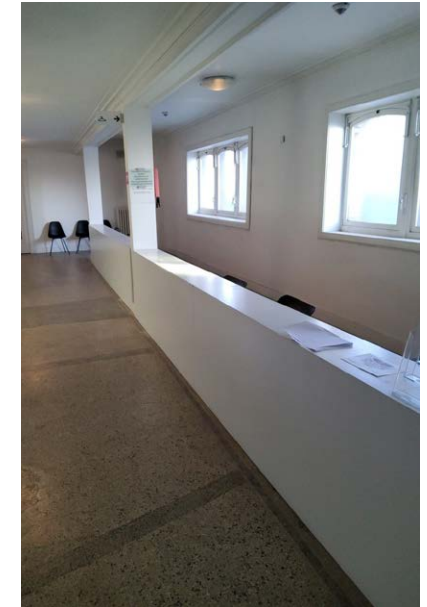
- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

pathologie

- slordige herstellingen aan granitovloeren en barsten aan mozaïek omlijsting.
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA TOILETTEN

ruimtenummer(s)	F.1/2/3/4/5.301 t.e.m. F.1/2/3/4/5.312
huidige functie	toiletten
originele functie	toiletten
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

Op de eerste, tweede, derde, vierde en vijfde verdieping zijn er telkens 4 sanitaire blokken, twee voor heren en twee voor dames, gespiegelde opstelling in de wandelgangen links en rechts.

De sanitaire blokken zijn afgescheiden van de wandelgangen door middel van rode gordijnen, met uitzondering van de herentoiletten op de vierde en vijfde verdieping. Diverse technische leidingen verlopen in opbouw.

Sanitaire blok dames

- Toegangssas met wastafelmeubel met spiegel en handdoekautomaat.
- Twee afzonderlijke toiletten
- Technische kokers in opbouw uitgevoerd

Sanitaire blok heren

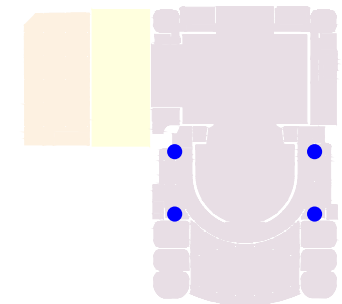
- Toegangssas met wastafelmeubel met spiegel en handdoekautomaat.
- Twee urinoirs en 1 afzonderlijk toilet
- Technische kokers in de wanden voorzien.

vloerafwerkingen

- Afgeboorde mozaïektegels, eenvoudig patroon
- Aangevuld met hedendaagse mozaïek tegels van verschillend formaat, kleur en textuur.

wandafwerkingen

- wit geschilderd pleisterwerk
- lambrisering in witte tegels met doorlopende rode bies.
- technische kokers in opbouw en vlakbouw.

OPERA TOILETTEN

ruimtenummer(s)	F.1/2/3/4/5.301 t.e.m. F.1/2/3/4/5.312
huidige functie	toiletten
originele functie	toiletten
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

plafondafwerkingen

- verlaagde plafonds (deels voor bovenlichten deuren) en vlak gestucte plafonds
- Plafonds met eenvoudig lijstwerk

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

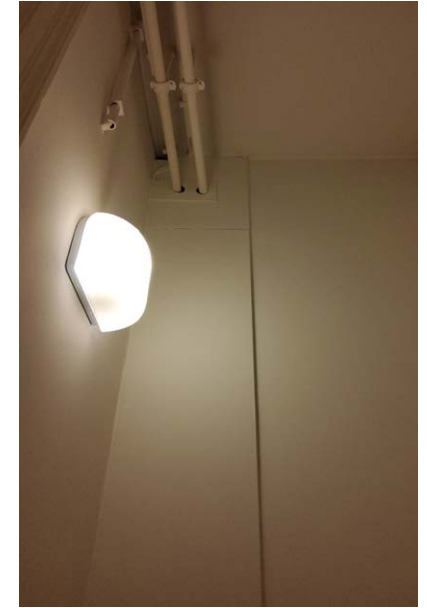
- zie fiches buitenschrijnwerk

vaste uitrusting

- handwasser met onderkast, hoekopstelling
- spiegel en handdoekautomaat boven handwasser
- porceleinen toiletten en urinoirs
- wc-rol houders
- opbouwleidingen en technische installaties.

pathologie

- storende aanvulling vloeren met witte hedendaagse mozaïek tegels.
- esthetiek en vormgeving van de toiletgarnituren en handwasser staan niet in verhouding tot de rest van het gebouw

OPERA

FOYER

ruimtenummer(s)	F.2.401
huidige functie	foyer
originale functie	grote wandelzaal (1ste rang)
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Ovaalvormige foyer, aan weerszijden afgevlakt door hoge rondboognissen met loggia. De foyer is drie bouwlagen hoog met drieledige opstand (dubbele deuren, rondboogvenster en oculi)

vloerafwerkingen

- Origineel? mozaïek parket en diverse houtsoorten met gestileerd rankwerk en centrale rozet.
- Marmeren treden naar de gaanderij

wandafwerkingen

- Lambrisering van verschillende marmer.
- Zijdelingse rondboognissen, gevat in rechthoekig muurvlak met plastisch stucwerk van lijsten en zware guirlande.
- Brede kooflijst ter hoogte van oculi en plafond
- Alle wanden zijn wit overschilderd.

plafondafwerkingen

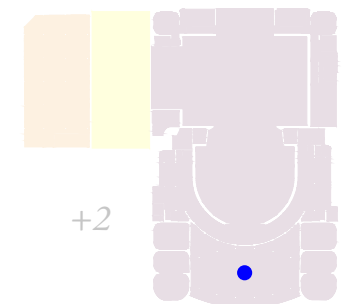
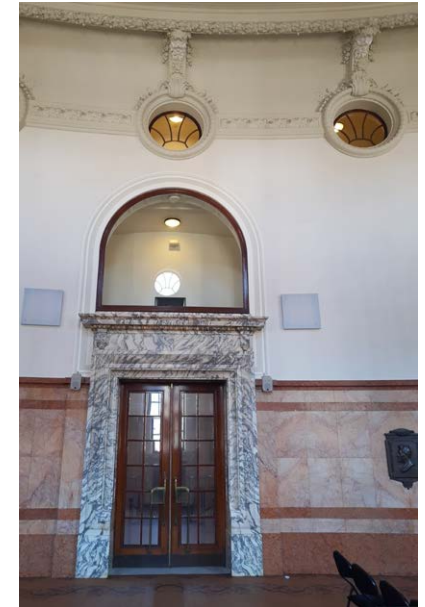
- in neo Lodewijk XVI–stucwerk
- ovale en twee ronde schilderijen van Emile Vloors: (de 'Drieledige Ritmus': 'Kunst', 'Hogere Vlucht' en 'Ideaal')

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

OPERA

FOYER

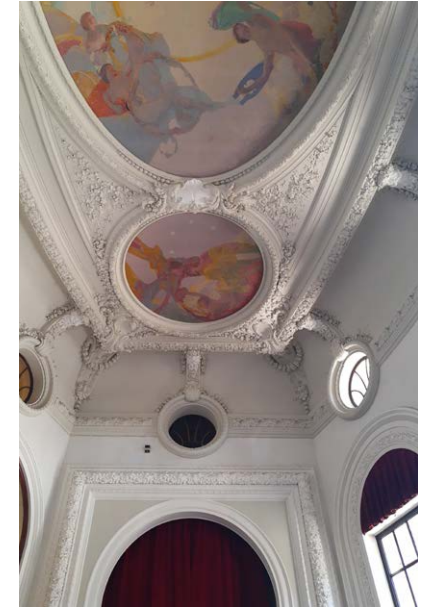
ruimtenummer(s)	F.2.401
huidige functie	foyer
originale functie	grote wandelzaal (1ste rang)
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

vaste uitrusting

- Marmeren deuromlijsting met entablement (binnen- en buitenschrijnwerk) Ter hoogte van de buitendeuren zijn de dagkanten uitgevoerd in imitatiemarmer in dezelfde stijl als de deuromlijsting.
- Radiatorkasten met marmeren mantel die bekroond wordt met een siervaas
- Ter hoogte van de loggia's smeedijzeren leuning (muziekinstrumenten) tussen postamenten.
- Bronzen gedenkplaten met portretbustes.
- In het plafond originele fittingen van de verlichting.
- Diverse technische installaties

pathologie

- te onderzoeken of bepaalde ingrepen reversibel zijn
 - * dichtgemaakte openingen van de balkons naar de traphallen
 - deze balkons zijn nu enkel met ladder te bereiken
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

FOYER 2

ruimtenummer(s)	F.5.401
huidige functie	foyer
originele functie	drinkzaal 3de rang
toegang	publiek
afwerkingsgraad	hoog
status	matig

Gebogen ruimte et tongewelf en afgeronde uiteinden die dienst doet als Foyer.

vloerafwerkingen

- vast tapijt verkleefd op granito vloer
- verhoogde vloer in hout achter barmeubel

wandafwerkingen

- wit geschilderd pleisterwerk

plafondafwerkingen

- wit geschilderd pleisterwerk

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

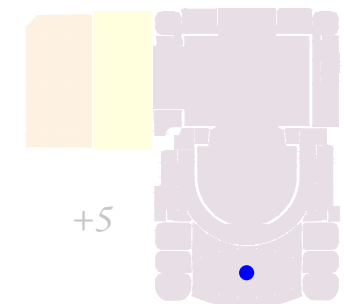
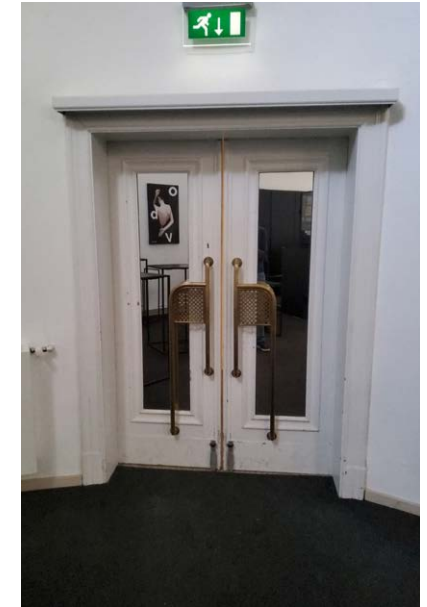
- zie fiches buitenschrijnwerk

vaste uitrusting

- hedendaags bar element

pathologie

- geen ventilatie aanwezig in de ruimte
- diverse opbouw leidingen aan plint, afvoer bar?
- vermoedelijke schade aan granito door lijm
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)
- te onderzoeken of bepaalde ingrepen reversibel zijn
- * dichtgemaakte openingen/wand naar wandelgang

OPERA

AUDITORIUM PARTERRE

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	auditorium
originele functie	auditorium
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Halfrond auditorium met een licht schelpvormig parterre, drie balkons en twee amfitheaters.

vloerafwerkingen

- rood tapijt

wandafwerkingen

- groen overschilderde niet gedecoreerde wanden onder het balkon
- zuilen ter ondersteuning van eerste balkon

plafondafwerkingen

- plafond verdeeld panelen met verguld stucwerk van lijsten en festoenensierlijsten.

binnenschrijnwerk

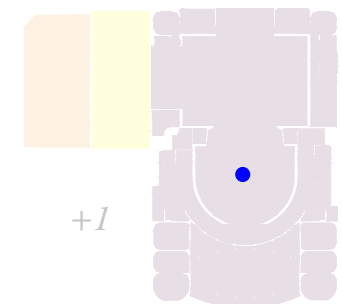
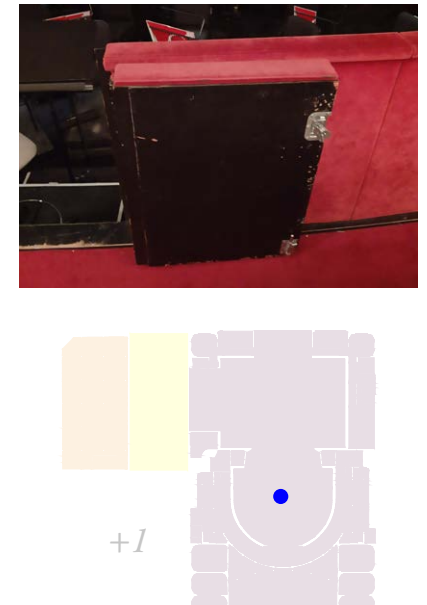
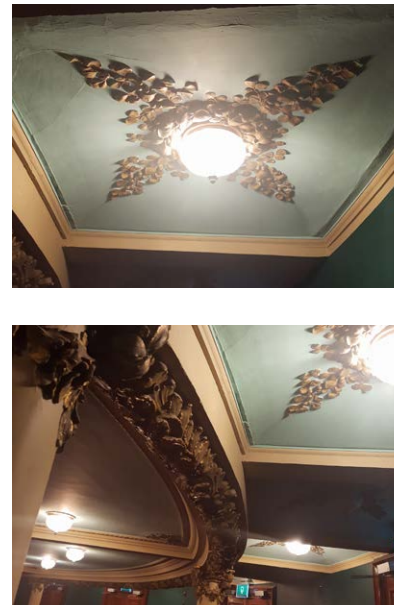
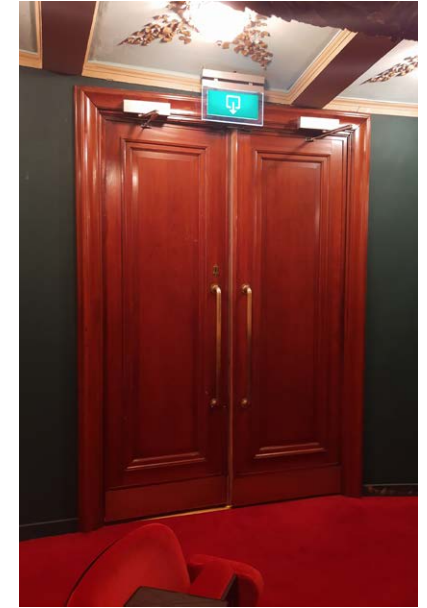
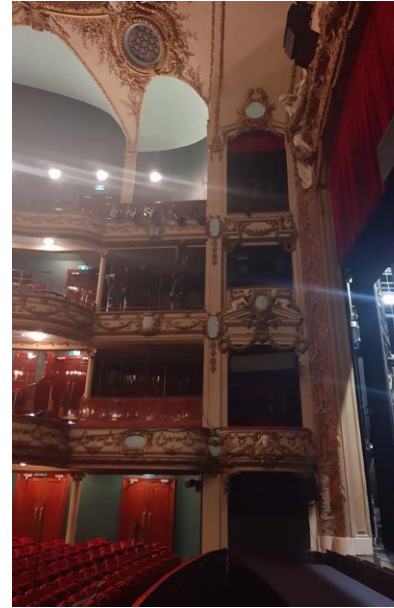
- zie fiches binnenschrijnwerk

vaste uitrusting

- vermoedelijk originele verlichting aan plafonds onder balkon
- vernieuwde stoelen in rijen met centrale gang
- onder de stoelen is een ventilatie/verwarmingssysteem in de vloer ingebouwd.
- houten volle borstwering met rood tapijt aan orkestbak

pathologie

- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

AUDITORIUM 1STE BALKON

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	auditorium
originele functie	auditorium
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

1ste balkon met drie rijen zitplaatsen en telkens 7 loges aan weerskanten van de centrale loge.

vloerafwerkingen

- rood tapijt

wandafwerkingen

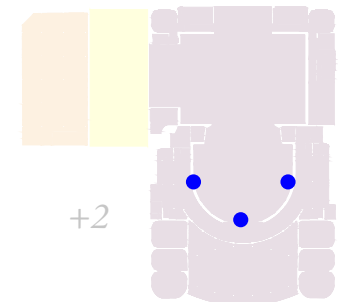
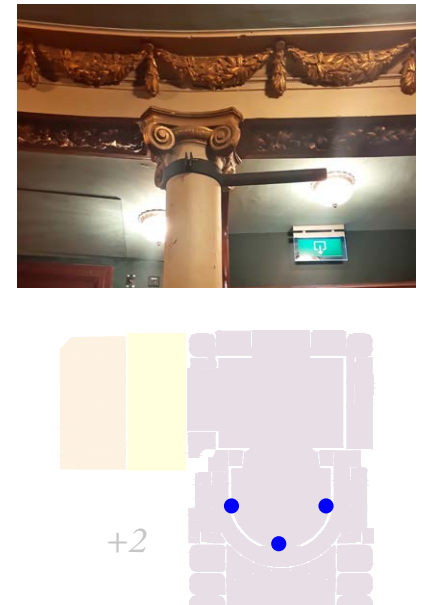
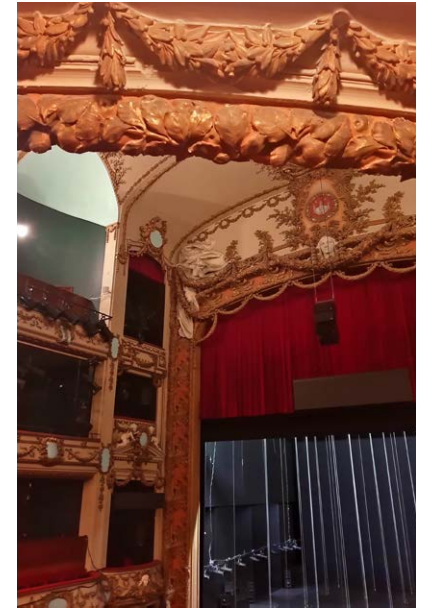
- groen overschilderde niet gedecoreerde wanden onder het 2de balkon
- zuilen met verschillend uitgewerkte vergulde kapitelen, ter ondersteuning van het tweede balkon
- balkonfronten uitgewerkt met bladwerk, guirlandes, bovenzijde afgewerkt met rood fluweel. Verschillend uitwerking ter hoogte van de ereloges.

plafondafwerkingen

- plafond met verguld stucwerk van lijsten en festoenensierlijsten.

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

OPERA

AUDITORIUM 1STE BALKON

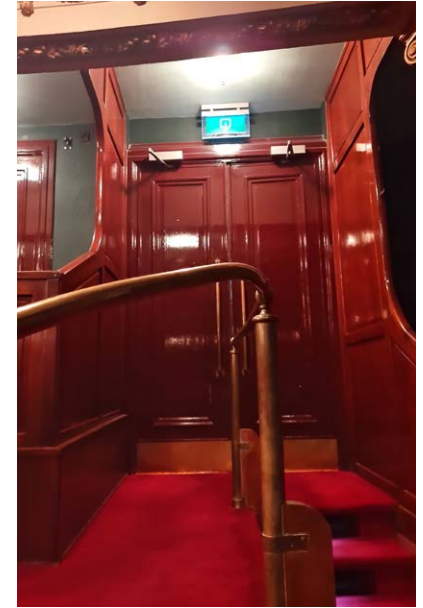
ruimtenummer(s)	-
huidige functie	auditorium
originele functie	auditorium
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

vaste uitrusting

- vermoedelijk originele verlichting aan plafonds onder balkon
- vernieuwde vaste stoelen in drie rijen
- losse stoelen in de loges
- in de loges is een ventilatie/verwarmingssysteem in de vloer ingebouwd
- kleine trappen op balkons met koperen buisleuning en ingewerkte geleidingsverlichting
- zwart gelakte buizenconstructie aan balkonfront voor technische installaties

pathologie

- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)
- schade aan wanden in loges door gebruik van losse stoelen

OPERA

AUDITORIUM 2DE BALKON

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	auditorium
originele functie	auditorium
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

2de balkon met zwarte houten (originele) stoelen met roodfluwelen bekleding. Opstelling stoelen is herschikt bij laatste renovatie.

vloerafwerkingen

- eiken parket, ter hoogte van de deuren in visgraat patroon, ter hoogte van de stoelen patroon in stroken met verschillende lengte

wandafwerkingen

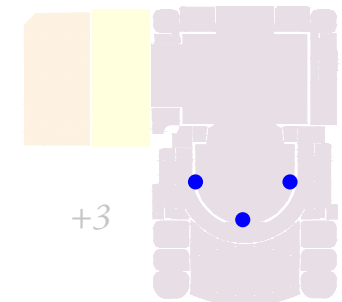
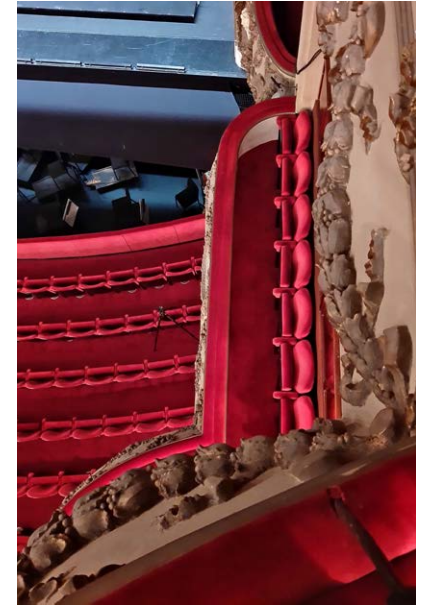
- groen overschilderde niet gedecoreerde wanden onder het 3de balkon
- zuilen met verschillend uitgewerkte vergulde kapitelen, ter ondersteuning van het derde balkon, sommige zuilen voorzien van metalen ring met stang voor technische installatie onder kapiteel
- balkonfronten uitgewerkt met bladwerk, guirlandes. Bovenzijde afgewerkt met rood fluweel

plafondafwerkingen

- plafond met verguld stucwerk van lijsten en festoenen sierlijsten

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

OPERA

AUDITORIUM 2DE BALKON

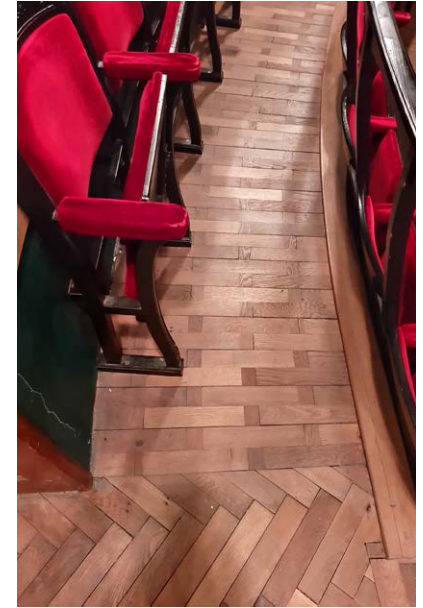
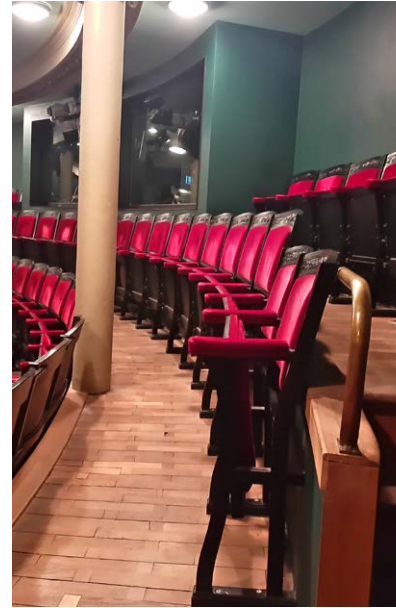
ruimtenummer(s)	-
huidige functie	auditorium
originele functie	auditorium
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

vaste uitrusting

- eenvoudige verlichting aan plafond balkon, in eenvoudige stijl (origineel?)
- zwarte houten stoelen met roodfluwelen bekleding, herschikt tijdens laatste renovatie. Stoelen met verhoogde rugleuning als borstwering aan niveauverschillen.
- kleine trappen op balkons met koperen buisleuning en ingewerkte geleidingsverlichting
- ter hoogte van regiekamer diverse technische installaties.
- in de zijbalkons, niet toegankelijk voor het publiek zijn technische installaties voorzien.
- aan de hoogste rij stoelen is een ventilatie/verwarmingssysteem in de vloer ingebouwd

pathologie

- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

AUDITORIUM 3DE BALKON – AMFITHEATER 1 EN 2

ruimtenummer(s) -

huidige functie **auditorium**

originele functie **auditorium**

toegang **publiek**

afwerkingsgraad **zeer hoog**

status **goed**

3de balkon met zwarte houten (originele) stoelen met roodfluwelen bekleding.
1ste en 2de amfitheater

vloerafwerkingen

- eiken parket, ter hoogte van de deuren in visgraat patroon, ter hoogte van de stoelen patroon in stroken met verschillende lengte

wandafwerkingen

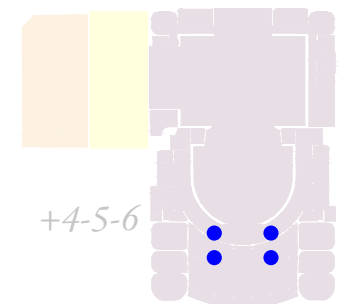
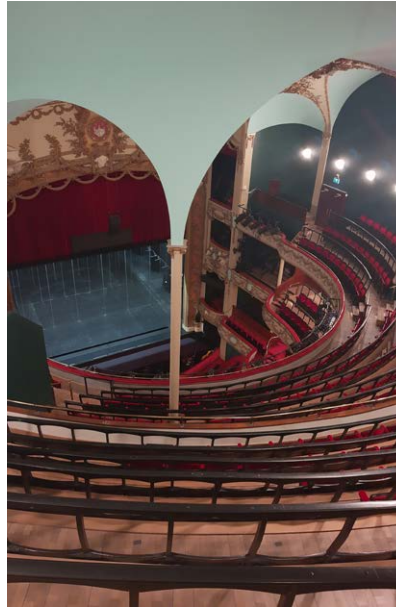
- groen overschilderde niet gedecoreerde wanden
- zuilen met verschillend uitgewerkte vergulde kapitelen, ter ondersteuning van de dakconstructie
- balkonfronten uitgewerkt met bladwerk, guirlandes. Bovenzijde afgewerkt met rood fluweel en koperen buisleuning.
- achterwand 2de amfitheater heeft een zeer oneffen oppervlak; deze 'bubbels' dragen bij aan de akoestiek in de zaal

plafondafwerkingen

- plafond deels in gewelfswikken, deels verlaagd voor ventilatie vlakgeschilderd
- zwaar bewerkt plafond met verguld stucwerk van het auditorium met geïntegreerde plafondschildering (Karel Mertens, 1865–1919). Holle gewelfswikken op slanke zuilen. In de gewelfvlakken zijn ronde verluchttingsroosters ingewerkt.

binnenschrijnwerk

- zie fiches binnenschrijnwerk

OPERA

AUDITORIUM 3DE BALKON – AMFITHEATER 1 EN 2

ruimtenummer(s) –

huidige functie

auditorium

originele functie

auditorium

toegang

publiek

afwerkingsgraad

zeer hoog

status

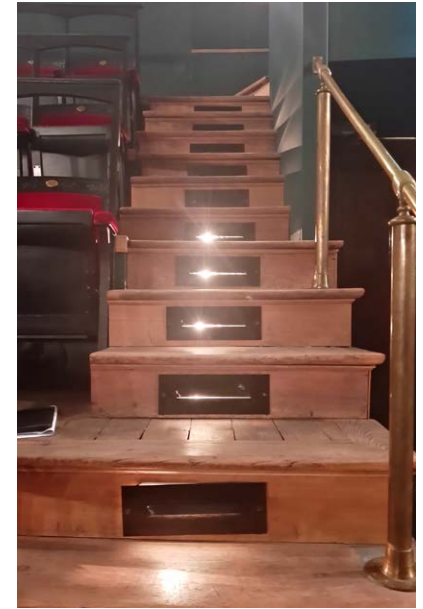
goed

vaste uitrusting

- zwarte houten stoelen met roodfluwelen bekleding, herschikt tijdens laatste renovatie. Stoelen met verhoogde rugleuning als borstwering aan niveaoverschillen
- kleine trappen op balkons met koperen buisleuning en ingewerkte geleidingsverlichting
- zwart gelakte buizenconstructie aan balkonfront voor technische installaties
- diverse technische installaties

pathologie

- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

OPERA

AUDITORIUM LOGES

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	geen/technieken zaal
originele functie	loges
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	matig

Loges langs weerszijden van de prosceniumboog. Dit zijn kleine ruimtes met balkon die uitzicht geven op het toneel en de zaal. Momenteel worden deze voornamelijk gebruikt voor technische ondersteuning van de zaal (verlichting, etc.). Slechts enkele loges waren toegankelijk op het moment van de rondgang: het betreft beide loges op de parterre (+1) en de linkerloge (vanuit de zaal) op het niveau van het eerste balkon (+2).

vloerafwerkingen

- parket in visgraatmotief en tapijt (+2)
- betonnen trap met houten treden en houten balustrade (+2)
- verhoogd betonnen vloertje met tapijt (+1)

wandafwerkingen

- pleisterwerk, zwart geschilderd
- plaatselijke recente omkastingen uit plaatmateriaal ifv technieken

plafondafwerkingen

- pleisterwerk, zwart geschilderd

binnenschrijnwerk

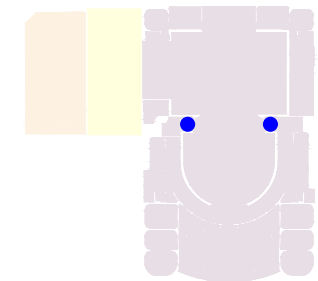
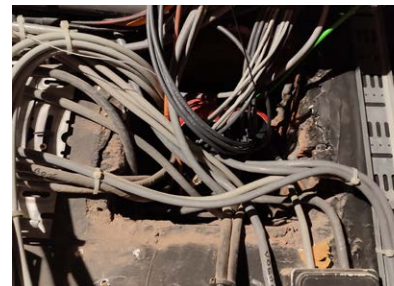
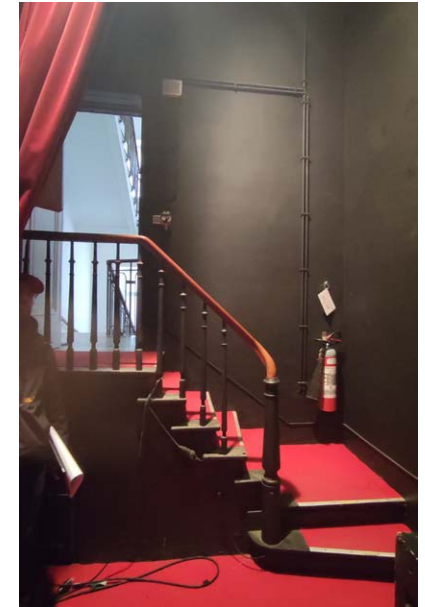
- zie fiches binnenschrijnwerk

buitenschrijnwerk

- n.v.t.

pathologie

- pleisterwerk thv de vloeren beschadigd (+1)
- in de betonnen vloer werden openingen gemaakt voor technieken naar de kelder
- lijm/tape op het parket ifv bevestiging tapijten

OPERA

PROSCENIUMBOOG

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	auditorium
originele functie	auditorium
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

De toneelscène met dieper gelegen orkestbak is afgezet met een prosceniumboog omgeven door zwaar neo-Lodewijk XVI-decor. De prosceniumboog wordt afgesloten door een stalen brandwerend scherm, beschilderd met een textielimitatie.

wandafwerkingen

- zwaar neo-Lodewijk XVI-decor met brede band van vergulde bladlijsten en -werk tegen rode achtergrond, bovenaan bekroond door vrouwenfiguren
- guirlandes zijn beschadigd en tijdelijk vastgemaakt met staaldraad

binnenschrijnwerk

- een brandwerend stalen scherm, beschilderd met textielimitatie in neo-Lodewijk XVI-stijl met bovenaan fluwelen gordijn. Het stalen ophaalmechanisme met katrollen voor het op- en aflaten van dit scherm is nog operationeel, wel gemotoriseerd.

vaste uitrusting

- balkfronten en omlijsting met nog originele fittings van elektrische verlichting

pathologie

- vakkundig herstellen van de guirlandes

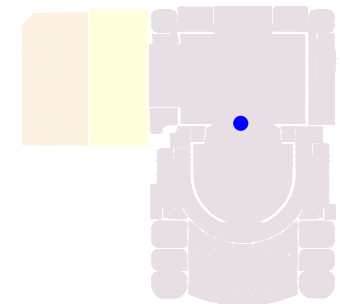

met gesloten gordijn

met gesloten brandscherm

stalen brandscherm met origineel ophaalsysteem

OPERA ORKESTBAK

ruimtenummer(s)	B.0.406
huidige functie	orkestbak
originele functie	orkestbak
toegang	publiek
afwerkingsgraad	laag
status	goed

Verzonken orkestbak tussen de parterre en scene. Vergroot bij de renovatie in 2007 aan de zijkanen.

vloerafwerkingen

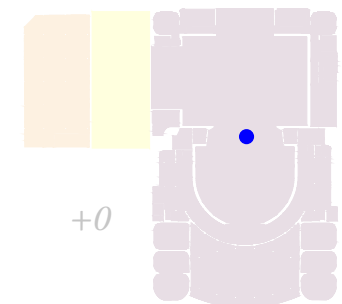
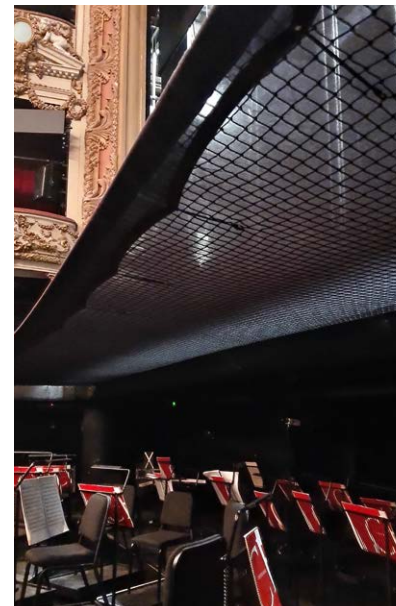
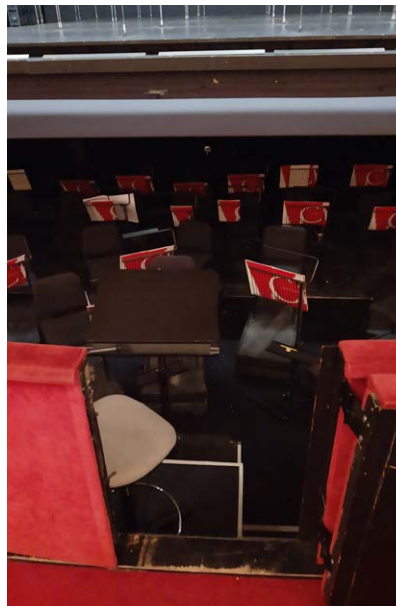
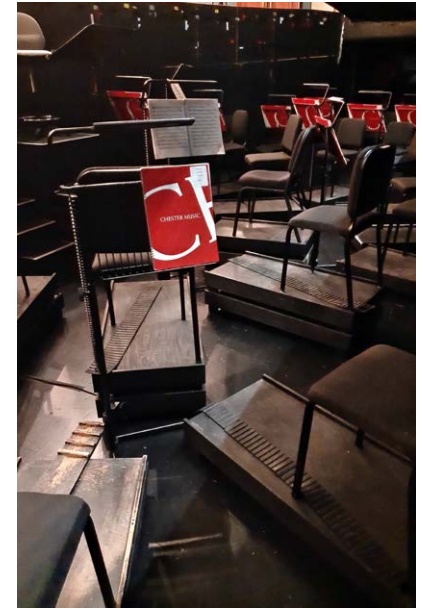
- zwart geschilderd hout

wandafwerkingen

- zwart geschilderde muren

plafondafwerkingen

- deels onderzijde podium
- deels verwijderbare doek en net

OPERA TONEEL

ruimtenummer(s)	- (incl. B.1.205)
huidige functie	toneel & achtertoneel
originele functie	toneel & achtertoneel (B.1.205: doorvaart der schermen)
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	goed

Podium/toneel, 23m hoog, met toneelinrichting, alle afwerkingen zijn zwart geschilderd.

vloerafwerkingen

- plaatmateriaal
- plaatselijke soepele bekleding
- verhoogde opgehangen beweegbare vloer centraal op de scene
- betonnen trapje rechts achteraan naar de gang ernaast
- op de verdiepingen zijn stalen tussenvloeren, loopbruggen en stalen trappen ifv besturing van de toneelinrichting en -verlichting

wandafwerkingen

- baksteen, geschilderd
- lichte scheidingswanden ter afsluiting van de 'zijbeuken' naast de scene

plafondafwerkingen

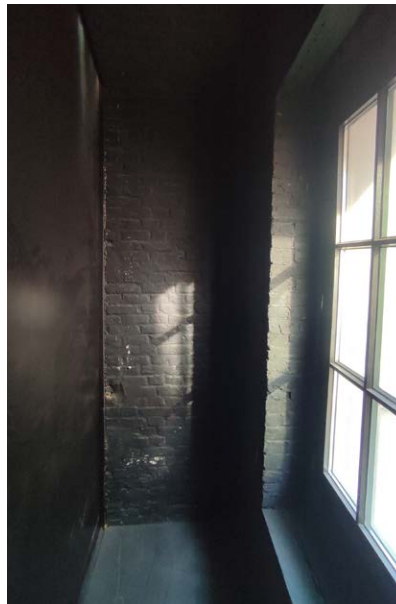
- geen plafondafwerking, open tot aan de dakstructuur
- plaatselijk verlaagd plafond uit stalen structuur boven ruimte B.1.205

binnenschrijnwerk

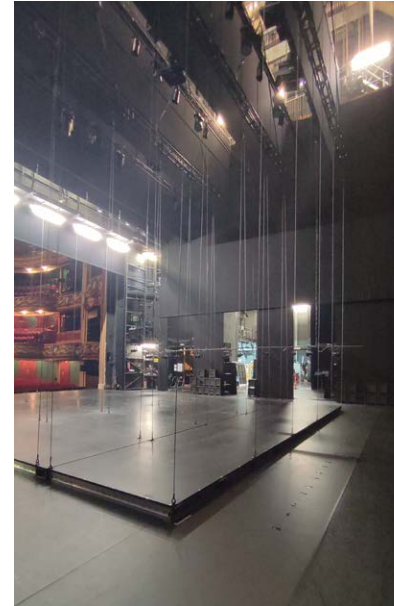
- recent deuren

buitenschrijnwerk

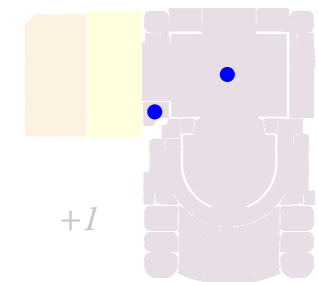
- achter de scène een dubbele recente deur en recent houten venster met originele eiken venstertablet (balk)
- drie hoge stalen ondoorzichtige gevelsluitingen achter de scene, vermoedelijk i.f.v. verluchting bij brand

venster naar Van Ertbornstraat

B.1.205

+1

OPERA TONEEL

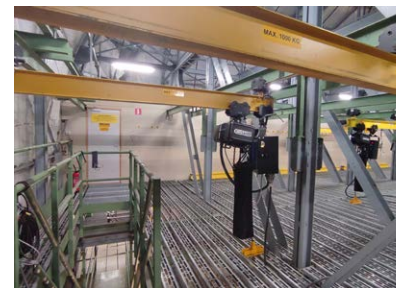
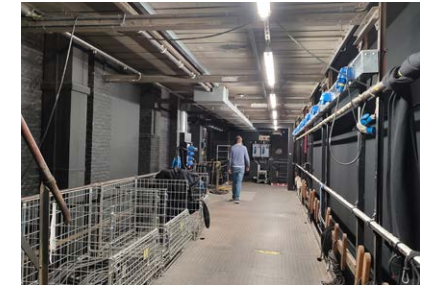
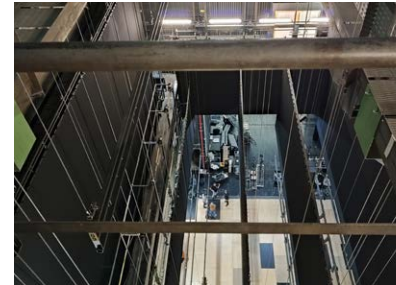
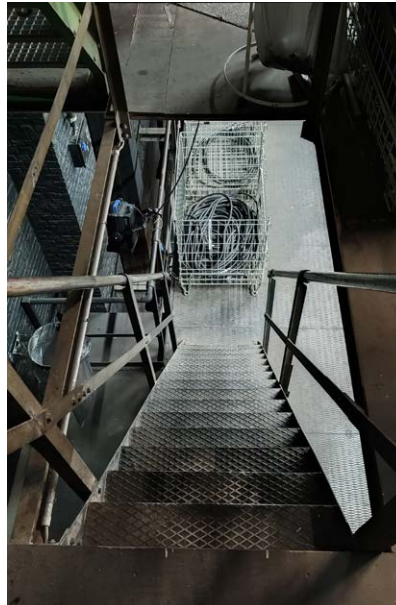
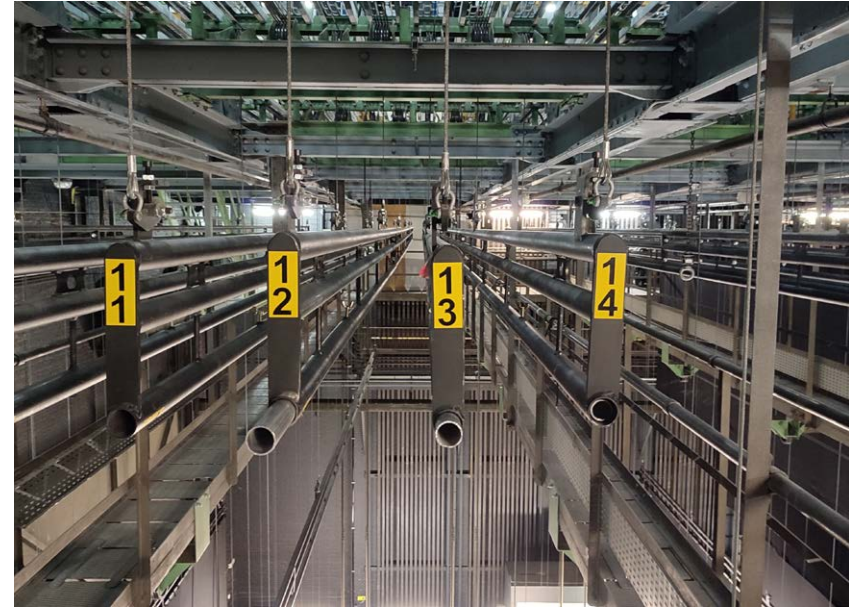
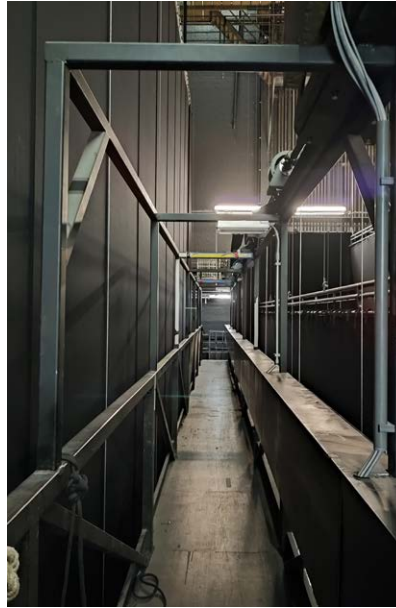
ruimtenummer(s)	- (incl. B.1.205)
huidige functie	toneel & achtertoneel
originele functie	toneel & achtertoneel (B.1.205: doorvaart der schermen)
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	goed

vaste uitrusting

- recente podiuminrichting, technieken, verlichting, gordijnen
- smalle convectoren hoog tegen de wand
- alle technieken en leidingen in opbouw

pathologie

- bouwsporen: aangepaste openingen naar zijtoneel

OPERA BACKSTAGE

ruimtenummer(s)	-	
huidige functie	ondersteunende (artiestenloges, sanitair, etc.)	functies kleedkamers,
originele functie	idem	
toegang	privaat	
afwerkingsgraad	laag	
status	goed	

Deze ondersteunende ruimtes maken een heel groot deel uit van het gebouw. Het betreft bijna het volledige backstage deel van het operagebouw en het gelijkvloers van het frontgedeelte. De ruimtes worden allemaal gekenmerkt door quasi identieke sobere recente afwerkingen.

vloerafwerkingen

- gietvloer

wandafwerkingen

- pleisterwerk

plafondafwerkingen

- pleisterwerk
- verlaagde plafonds

binnenschrijnwerk

- recente schilderdeuren
- recent aluminium beglaasd schrijnwerk

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk
- plaatselijk recent schrijnwerk

vaste uitrusting

- zeer plaatselijk gietijzeren radiatoren

pathologie

-

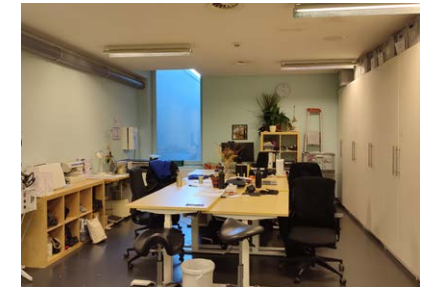
B.0.201

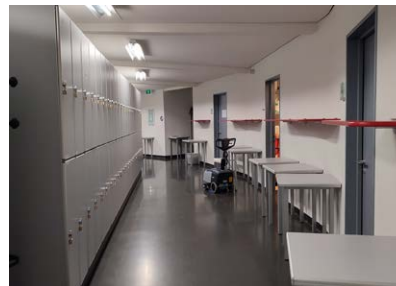
B.0.203

B.2.408

B.5.402

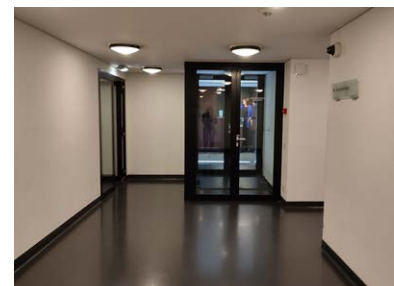
B.0.214

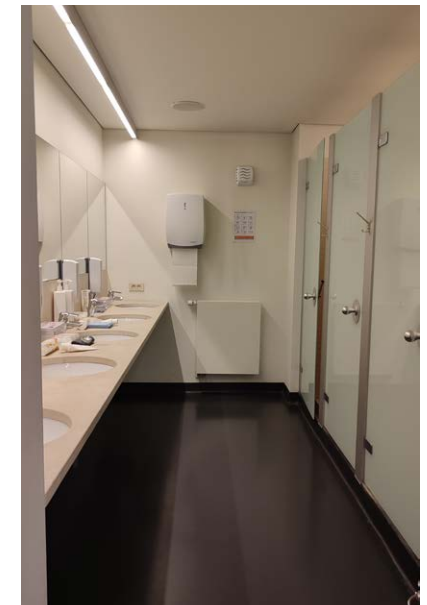
B.0.412

B.3.407

F.0.202

B.5.303

OPERA

KELDERS OPERA

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	technische installaties
originele functie	?
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag/geen
status	goed

Alle ruimtes op -1 die geen eigen fiche hebben. De kelderruimtes worden bijna volledig ingenomen door technische installaties. Vooral de ventilatiekanalen met enorme secties zijn zeer aanwezig.

vloerafwerkingen

- baksteen op kant
- beton, plaatselijk geschilderd
- plaatselijk soepele vloerbekleding
- plaatselijk originele vloertegels (B.-1.210)
- plaatselijk verhoogde vloer (B.-1.416)
- trappen: betonnen trap met treden uit blauwe steen, met wit geschilderde betonnen optreden, smeedijzeren balustrade met houten handgreep, tussenbordessen uit terrazzo

wandafwerkingen

- baksteen, wel en niet geschilderd
- betonsteen, wel en niet geschilderd

plafondafwerkingen

- beton, geschilderd
- verlaagd brandwerend (?) plafond boven ruimte B.-1.415 (onder het auditorium)

binnenschrijnwerk

- recente binnendeuren

B.-1.202

B.-1.209

B.-1.211

B.-1.407

B.-1.415 (onder auditorium)

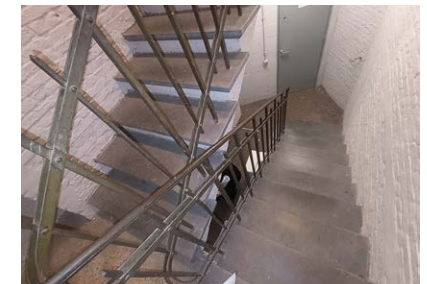
B.-1.421

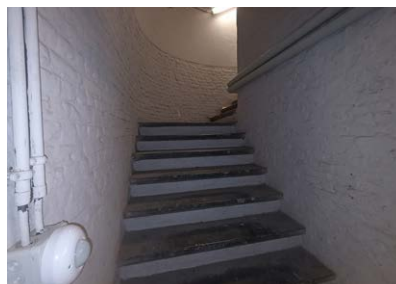
B.-1.422

B.TK

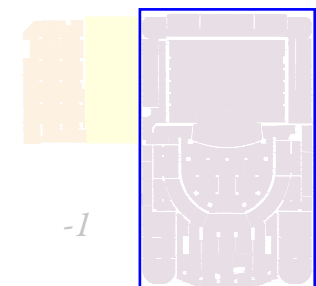
B.TK

B.-1.406 trap onder TN

B.TK

OPERA ONDERTONEEL

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	technische ruimtes
originele functie	?
toegang	pivaat
afwerkingsgraad	laag
status	goed

Technische ruimtes onder het toneel, gaande van Ondertoneel 1 op het niveau +0 t/m Ondertoneel 3 op -2. Deze ruimtes hebben een originele draagstructuur uit staal* en recente tussenvloeren uit hout.

*Op de stalen kolommen staat "Düdelingen.NP.10", het staal werd dus geproduceerd in het Duitse dorp Düdelingen waar vroeger een staalfabriek was.

vloerafwerkingen

- beton op -2
- recente afwerkingen op de andere niveaus:
 - *plaatmateriaal, geschilderd
 - *plaatselijk soepele vloerbekledingen
 - *helling uit traanplaat naar de gang op +0
 - *stalen trappen met treden uit traanplaat

wandafwerkingen

- baksteen, geschilderd
- betonsteen of snelbouwsteen, geschilderd
- op -2 staan twee nieuwe volumes uit beton (waterreservoirs)

plafondafwerkingen

- plaatmateriaal en isolatie, zichtbare structuren

binnenschrijnwerk

- recente deuren

vaste uitrusting

- zware hijssystemen met recente(?) gerasterde omkastingen
- veersystemen op -2

pathologie

- sommige liggers op -2 zijn gestut

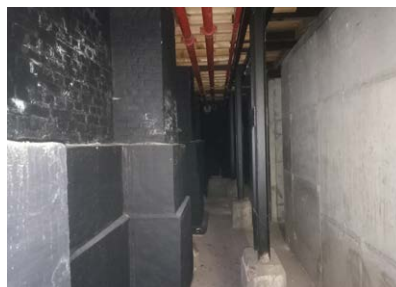
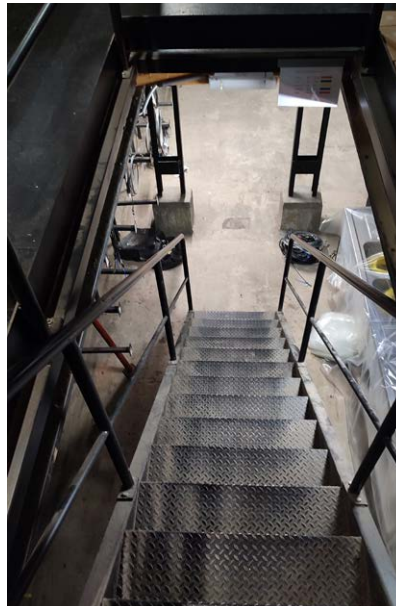
1ste ondertoneel (+0)

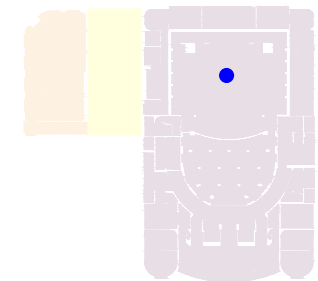
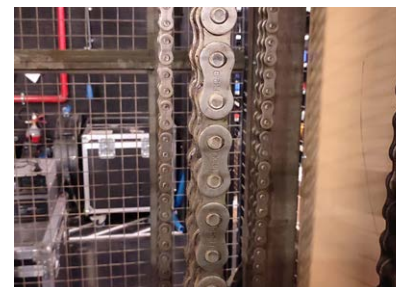
2de ondertoneel (-1)

3de ondertoneel (-2)

betonnen recente putten (-2)

OPERA

KELDER OPERA ONDER ORKESTBAK

ruimtenummer(s)	B.0.406
huidige functie	vrije ruimte
originele functie	vrije ruimte
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	matig

Ruimte onder de orkestbak. Een recente zware stalen beweegbare structuur zorgt dat de orkestbak naar boven of beneden kan verplaatst worden. Aan de zaalkant is een betonnen verhoog.

vloerafwerkingen

- plankenvloer

wandafwerkingen

- baksteen, geschilderd
- pleisterwerk op de wand aan de zaalkant

plafondafwerkingen

- recente balkenlaag met houten beplating
- gedeeltelijk vermoedelijk origineel plafond bestaande uit houten planken (boven het betonnen verhoog)

binnenschrijnwerk

- recente deur

buitenschrijnwerk

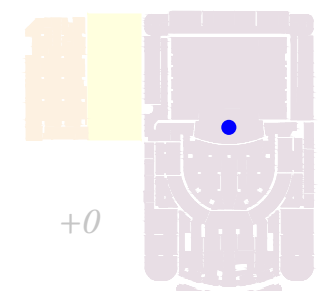
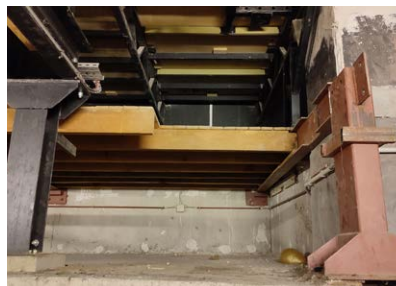
- n.v.t.

pathologie

- deuropening dichtgemetseld in betonsteen
- plaatselijke restanten van pleisterwerk van de prosceniumboog die ingekort werd

onderkant prosceniumboog

OPERA

KELDERS OPERA ONDER STRAAT

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	technische installaties
originele functie	?
toegang	privaat
afwerkingsgraad	geen/laag
status	slecht

Kelderruimtes aan de voorgevel van de Opera, onder de trap. Deze zijn van bovenaf zichtbaar doorheen de metalen roosters in de trap.

vloerafwerkingen

- beton

wandafwerkingen

- baksteen, plaatselijk gepleisterd
- recente betonsteen

plafondafwerkingen

- zeer ruw pleisterwerk of cementering op beton

binnenschrijnwerk

- n.v.t.

buitenschrijnwerk

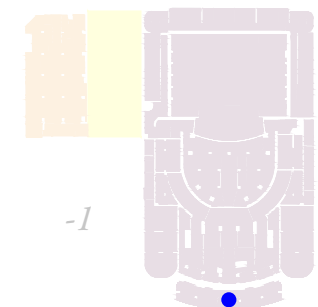
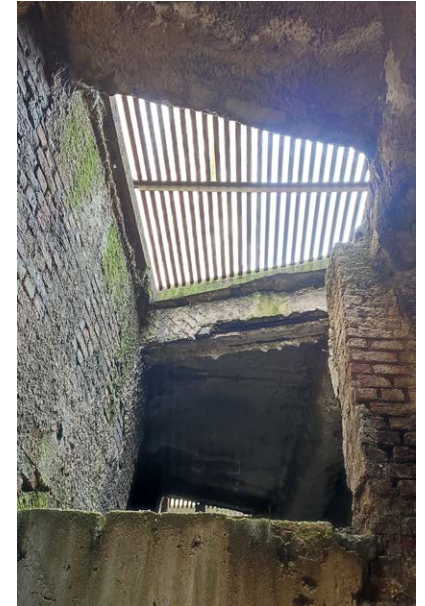
- n.v.t.

vaste uitrusting

- n.v.t.

pathologie

- stalen lateien zwaar verroest
- uitgespoeld voegwerk
- veel vochtige/natte zones (regen kan door de roosters in de trap)
- mosgroei op de delen waar licht binnenvalt
- er ligt veel straatafval op de grond
- pleisterwerk komt op veel plaatsen los

SCHERMENMAGAZIJN CAFÉ

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	café
originele functie	café ("caveau")
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

Gelijkvloers.

Ruimte met gewelfvormig plafond dat afdraagt op granieten kolommen met gedecoreerd ionisch kapiteel. Rondbogen overheersen de ruimte: tussen de kolommen, in de wanden en in het binnen- en buitenschrijnwerk. Dubbele toegangsdeuren rondom heel de ruimte die uitgeven op de straat.

Bij opmaak van het beheersplan (2023) werd deze ruimte net gerestaureerd en voorzien van een nieuwe keuken.

vloerafwerkingen

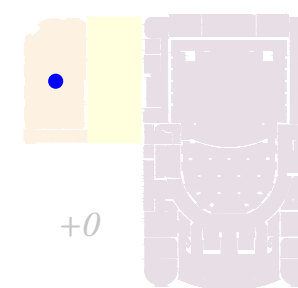
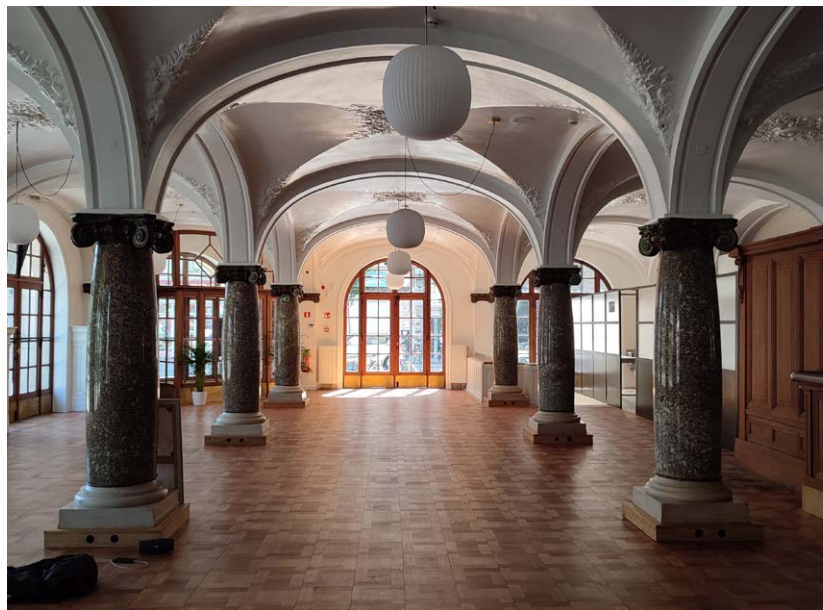
- parket (patroon niet zichtbaar o.w.v. werken), niet origineel
- plaatselijk verhoog met gietvloer aan de kant van de opera
- betonnen trap met marmeren bekleding naar de kelderderdieping, niet origineel volgens het beschermingsdossier

wandafwerkingen

- pleisterwerk, hoogglanzend
- spiegels onder rondbogen, onderverdeeld in verschillende paneeltjes met facet geslepen glas
- houten lambrisering
- plaatselijk recente wandtegels aan de kant van de opera

plafondafwerkingen

- rijkelijk gedecoreerd pleisterwerk op verlaagd plafond in kruisgewelf, wit geschilderd
- beton achterliggend

SCHERMENMAGAZIJN CAFÉ

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	café (in verbouwing) in eigen gebruik en op termijn te verhuren aan externen
originele functie	café
toegang	publiek
afwerkingsgraad	zeer hoog
status	goed

binnenschrijnwerk

- binnendeuren: zie fiches binnenschrijnwerk
- houten omkastingen voor ventilatie en/of verwarming
- houten vaste kast
- houten toog met koperen stootbord, afgewerkt met tinnen geplooid blad (naar verluidt werd dit blad vervangen)

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

pathologie

- patina op de kapitelen
- beschadigde trapbekleding naar de kelder
- niet originele keuken toegevoegd in 2023

SCHERMENMAGAZIJN

VERDIEPINGEN

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	kantoren en kostuumatelier
originale functie	schermenatelier- en magazijn
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	slecht

Verdiepingen 1 t.e.m. 4.

Twee dubbelhoge ruimtes met betonnen kolomstructuur (met stalen kruisvormige kern) in vierkant grid. In elke ruimte is een mezzanine aanwezig de iets minder dan de helft van de oppervlakte van de ruimte inneemt.

vloerafwerkingen

- beton
- +1 verhoogde vloer uit osb
- +3+4 plaatselijk tapijt

wandafwerkingen

- buitenmuren: baksteen, geschilderd
- binnenmuren: recente snelbouwsteen, geschilderd en lichte scheidingswanden

plafondafwerkingen

- beton
- plaatselijk akoestische verlaagde panelen

binnenschrijnwerk

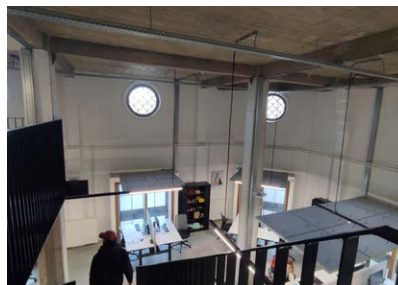
- recente deuren

buitenschrijnwerk

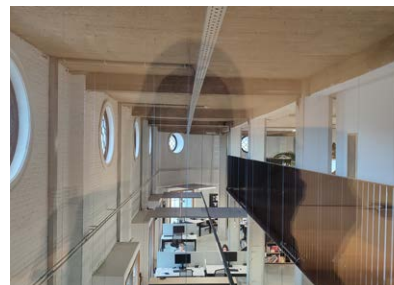
- zie fiches buitenschrijnwerk

pathologie

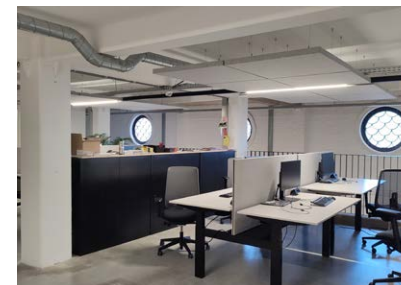
- boven de mezzanine op +4 zijn betonnen plafond en kolommen gepleisterd en wit geschilderd
- de hoogte van de ruimte is verloren gegaan door de recent toegevoegde mezzanines

+3 & +4 kantoren

+3 & +4 kantoren

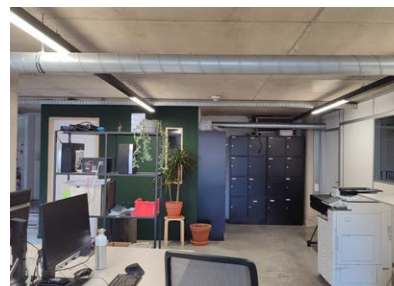
+4 mezzanine

+1 & +2 kostuumatelier

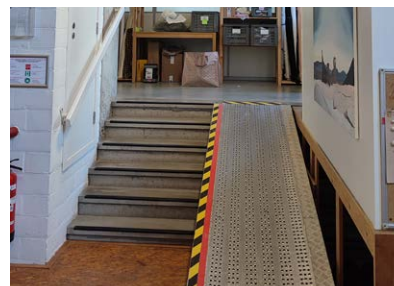
+1 & +2 kostuumatelier

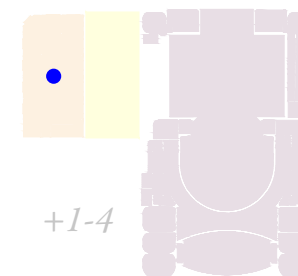
+2 mezzanine

+1 verhoogde vloer

+1 toegang naar 'ING-gebouw'

+1-4

SCHERMENMAGAZIJN ZOLDER

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	repetitiezaal
originele functie	atelier
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag
status	matig

Verdieping 5.
Grote ruimte onder het dak, gedefinieerd door gebogen stalen geklinknagelde spanten.

vloerafwerkingen

- linoleum
- andere soepele bekleding in het midden

wandafwerkingen

- baksteen, geschilderd
- akoestische panelen
- gordijnen (i.f.v. akoestiek?)

plafondafwerkingen

- midden/hogste deel van de zaal: wit geschilderde houten bebording
- zijkanen van de zaal: pleisterwerk, vermoedelijk op een isolerende houtvezelplaat

binnenschrijnwerk

- recente deuren

buitenschrijnwerk

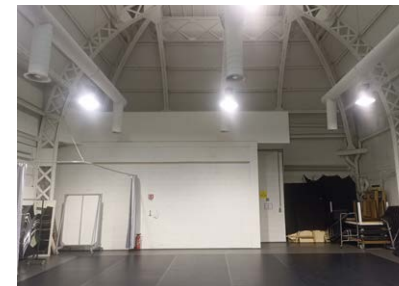
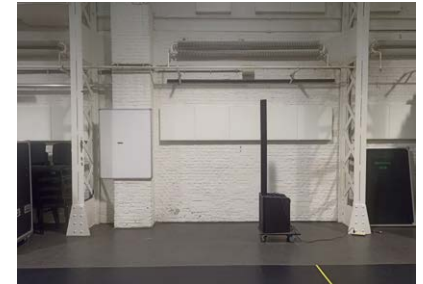
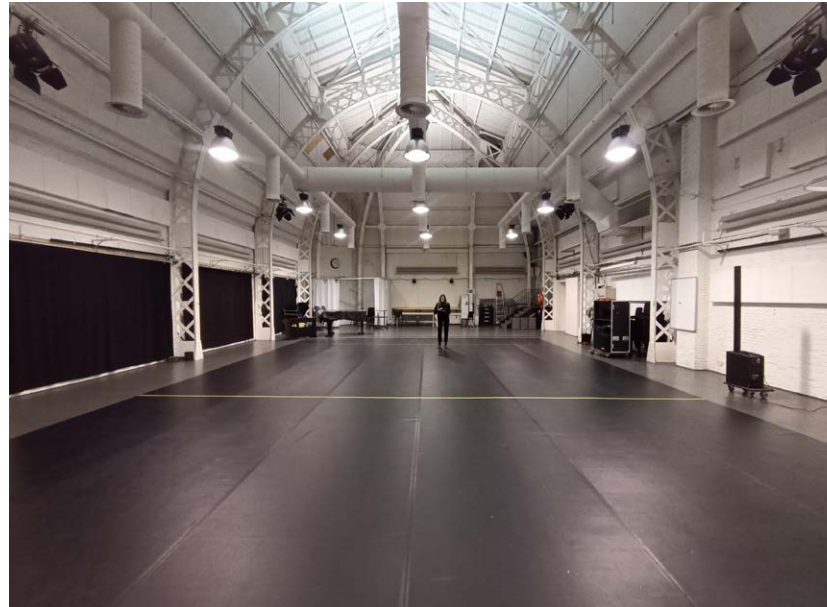
- zie fiches buitenschrijnwerk

vaste uitrusting

- convectoren op de muur

pathologie

- bouwsporen van vroegere openingen aan de kant van de huidige nieuwbouw
- plaatselijke barsten in gepleisterd plafond
- veel technieken en bekabeling in opbouw, visueel zeer aanwezig verluchtingssysteem
- recent trapvolume achteraan de zaal
- schilderwerk/kleuren niet origineel (zie ook historische nota)

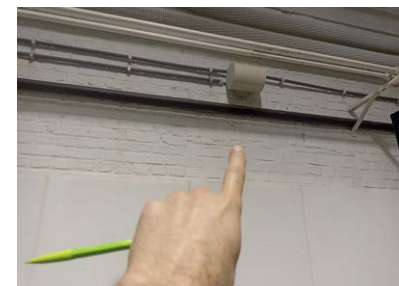

nieuw trapvolume

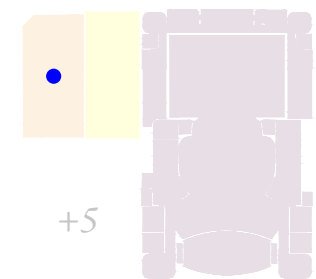
buitenschrijnwerk en gevelankers

pleisterwerk plafond

bouwsporen deuopening

SCHERMENMAGAZIJN

KELDERS

ruimtenummer(s)	-
huidige functie	sanitair, technische installaties
originele functie	o.a. technische ruimte
toegang	privaat
afwerkingsgraad	laag/geen
status	slecht

Kelders onder het Schermenmagazijn. De kelders op -1 worden grotendeels ingenomen door het sanitair, er zijn enkele aanpalende kleine ruimtes met originele afwerkingen. Op -2 domineert een grote dubbelhoge ruimte met luchtgroepen met zware bakstenen kolommen op betonnen voet.

vloerafwerkingen

- beton, met niveauverschillen en betonnen trapjes, plaatselijk afgewerkt met gele rechthoekige tegels
- plaatselijk recente tegels (-1)
- recente vloerafwerking het sanitair op -1 niet zichtbaar owv werkzaamheden

wandafwerkingen

- pleisterwerk (-1)
- baksteen, op de meeste plaatsen geschilderd
- beton, op de meeste plaatsen geschilderd (-2)
- plaatselijk wit-gele tegels in diagonaal dambordpatroon (dit is tevens de afwerking van de koeren onder het straatniveau)
- recente snelbouwsteen
- recente tegels in het sanitair op -1
- recente houten scheidingswanden op -2

plafondafwerkingen

- pleisterwerk (-1)
- beton, geschilderd (-2)
- plaatselijk houten roostering en planken zichtbaar (-2)
- recent pleisterwerk/verlaagd plafond in het sanitair op -1

binnenschrijnwerk

- recente binnendeuren

buitenschrijnwerk

- zie fiches buitenschrijnwerk

pathologie

- pleisterwerk op wanden en plafonds bladdert af
- schilderwerk algemeen vuil en aan vernieuwing toe

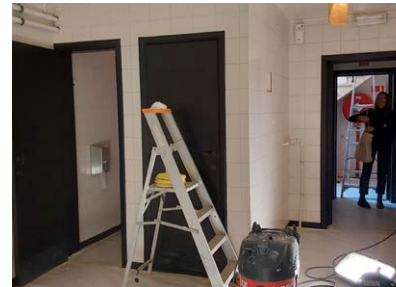
-1

-2

koertje (buiten) -1

recent sanitair -1

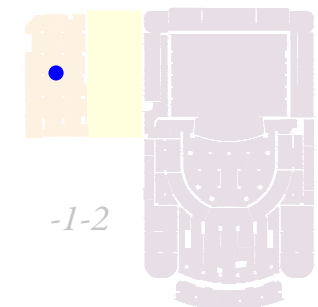
-2

-1

-2

-1-2

NIEUWBOUW

ruimtenummer(s)	niv. -1 t.e.m. 6
huidige functie	kantoren, kantine (+0), zijtoneel (+1+2+3), koorzaal (+5+6), kleedruimtes & stooklokalen (-1)
originale functie	n.v.t.
toegang	privaat
afwerkingsgraad	n.v.t. (niet beschermd)
status	n.v.t. (niet beschermd)

Nieuwbouw uit 2007 ontworpen door Verdickt & Verdickt Architecten. Rechthoekig volume met polygonaal zinken dak met staande naad en dakstructuur uit houten spanten. Gevel uit beton met houten verticale lamellen en zwart buitenschrijnwerk, glazen gevel op het gelijkvloers. Dakterras op de bovenste verdieping en smal terras achteraan het gebouw.

vloerafwerkingen

- soepele vloerbekleding
- zichtbaar betonnen trap in de traphal
- op +0: recente tegels verdiepte vloer dichtgelegd met houten planken

wandafwerkingen

- pleisterwerk en lichte scheidingswanden, geschilderd
- recente tegels in sanitaire ruimtes
- zichtbaar beton in de traphal

plafondafwerkingen

- pleisterwerk, geschilderd
- plaatselijk houten latwerk op vilt i.f.v. akoestiek
- plaatselijk verlaagde akoestische panellen i.f.v. akoestiek
- recente tegels in sanitaire ruimtes
- zichtbaar beton in de traphal

binnenschrijnwerk

- recente schilderdeuren

buitenschrijnwerk

- grote aluminium vensters, zwart
- voorgevel +0: volledig glazen gevel met inkomportaal

vaste uitrusting

- zichtbare technieken op de plafonds

voorgevel

+0 inkom

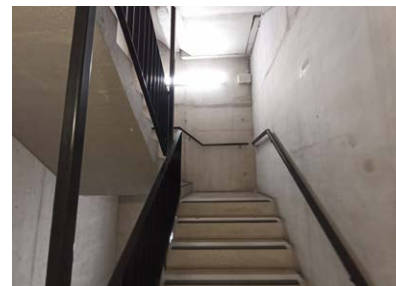
+3 vergaderzaal

+4 kantoorruimte

+0 kantine met dichtgelegde put

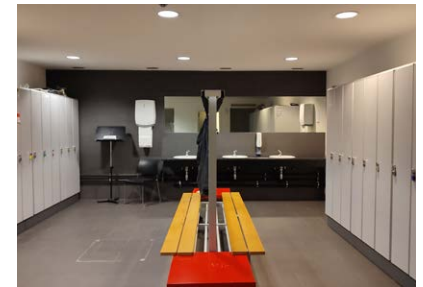
traphal

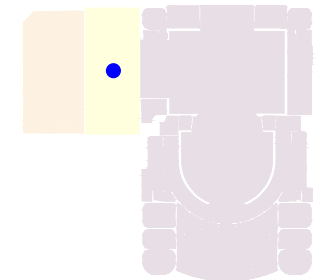
+5 koorzaal

+6 dakterras

-1 kleedruimtes

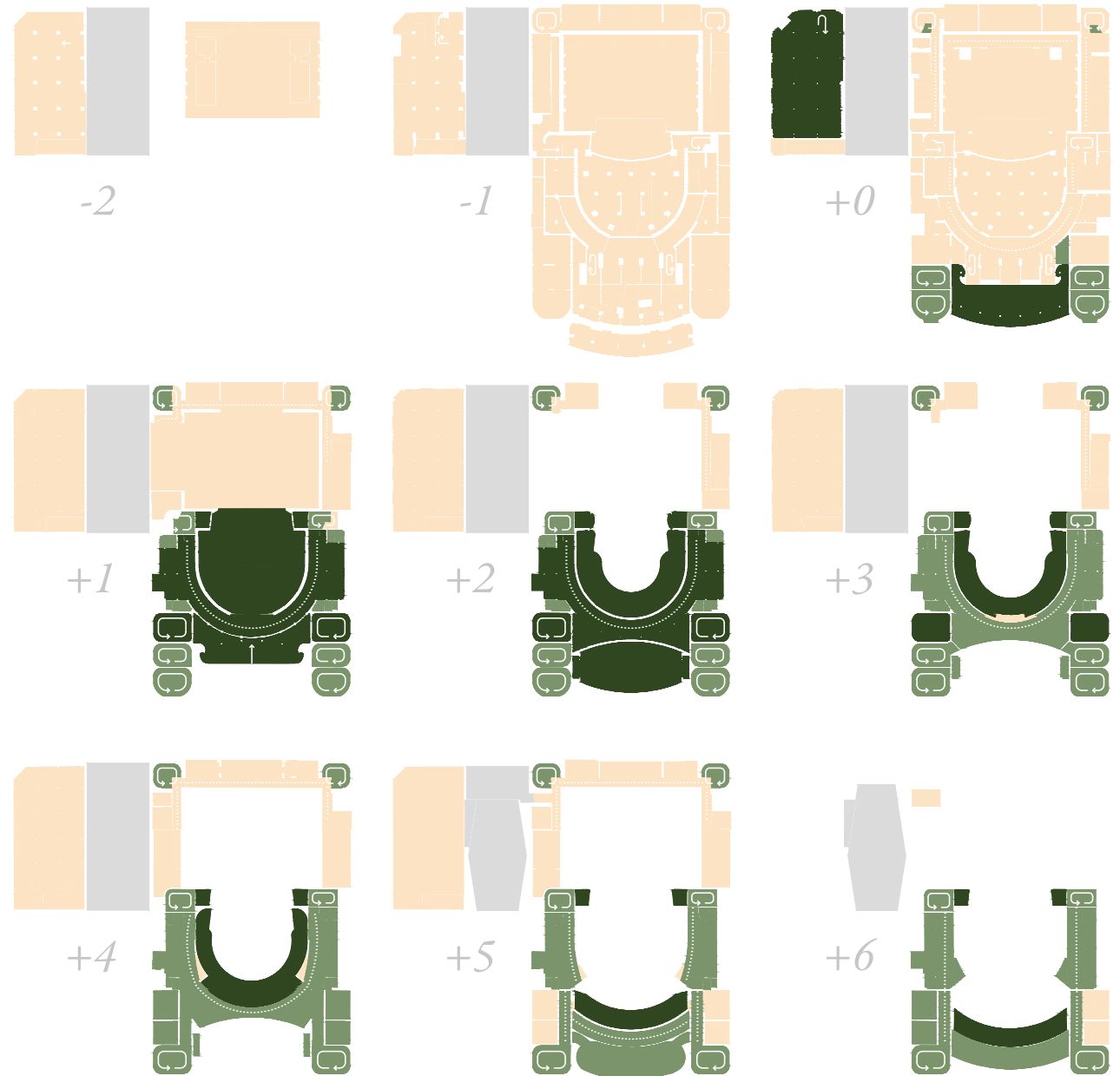
samenvattend plan van de afwerkingsgraden

De plannen deze bladzijde tonen de verschillende afwerkingsgraden die toegekend werden in de ruimtefiches. Uit deze plannen zijn een aantal belangrijke kenmerken afleesbaar die bijdragen aan de logica en structuur van het gebouw:

- De plannen tonen een zeer duidelijke verdeling in voor- en achterkant. Het zwaartepunt van de binnenaafwerkingen ligt duidelijk in de voorkant van het gebouw, of ook wel de **'Front'**, wat het publieksgedeelte van het gebouw is. De **'Backstage'** en ondersteunende technische ruimtes zijn ook afgewerkt naar hun bestemming: sober en functioneel. De grens tussen de twee ligt ter hoogte van het scherm tussen Toneel en Auditorium. Het Schermenmagazijn is op dezelfde manier leesbaar als een publieke ontvangstruimte op het gelijkvloers, rijkelijk gedecoreerd, in tegenstelling tot de sobere afwerking op de verdiepingen en de zolder: ruimtes die ter ondersteuning dienen. Ruimtes in het frontgedeelte die hiervan afwijken zijn ofwel technische schachten of kasten, of zijn het gevolg van recente verbouwingen.

afwerkingsgraad

- zeer hoog ●
- hoog ●
- laag/geen ●
- niet beschermd ●

- Verder is duidelijk de mate van afwerking **gelinkt aan de rang van de gebruikers**: toegangswegen en verblijfsruimtes voor de eerste rang (vestibule, wandelgang parterre, trap en wandelgang naar het eerste balkon, foyer op de eerste verdieping) hebben een zeer hoge afwerkingsgraad. De tweede en derde klasse hebben nog steeds ruimtes met een hoge afwerkingsgraad, maar er is een voelbaar verschil met de pracht en praal van de eerste klasse. Elke gebruiker voelt zo snel aan welke route voor hem bestemd is.
- Het auditorium is de plaats waar alle gebruikers samenkomen en is dus als geheel ontworpen met een zeer hoge afwerkingsgraad. Het verschil in klasse naar boven toe vertaalt zich in het comfort: minder comfortabele stoelen, minder ruimte, verder zicht, etc.
- Alle traphallen, met uitzondering van de traphal voor de eerste klasse naar het eerste balkon, hebben eenzelfde vormgeving, wat bijdraagt aan de leesbaarheid van het gebouw.

3.3.4
INVENTARISATIE
BUITENSCHRIJNWERK

BUITENSCHRIJNWERK OPERA DEUREN VESTIBULE

Houten dubbele paneeldeuren, rijkelijk gedecoreerd, met bovenlichten met roedeverdeling en oculus met guirlande.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
 - *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
 - *afwerking binnen: transparante afwerking
- decoratief houtsnijwerk rondom verschillende glasdelen en vaste delen

glas

- deuren: afwisseling van oud en recent dubbel glas
- bovenlichten: enkel glas

beslag

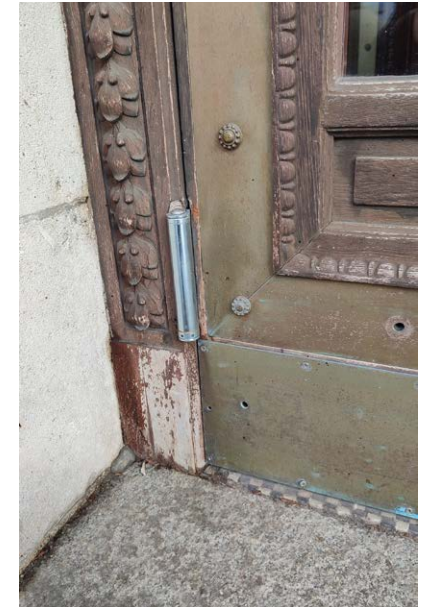
- de opengaande delen zijn rondom beslagen met koperen plaat en kleine decoraties
- lange buisvormige koperen handgrepen in geometrische vorm met plaatselijke decoraties uit geperforeerde koperen plaat

afwerking ruwbouw

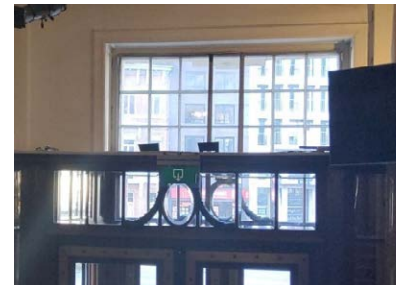
- houten deuromlijsting

pathologie

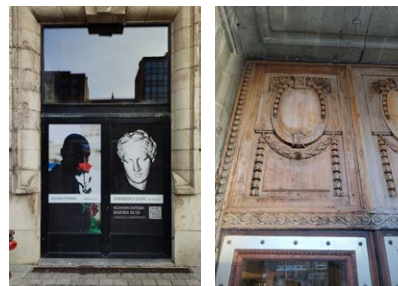
- houten achterzetramen achter de bovenlichten, met onderverdeling t.h.v. de 2 middelste verticale roedes
- de originele scharnieren zijn vervangen
- Door ongelijke zetting van dorpels en vloer binnenin het gebouw, is er een niveauverschil t.h.v. de inkomdeuren in de vestibule. Om deze reden zijn alle deuren een stukje ingekort.
- In de zijrisalieten (t.h.v. de traphallen) van de voorgevel is ergens tussen 1950 en 70 stalen buitenschrijnwerk toegevoegd waardoor de originele buitendeur een binnendeur is geworden, in 2014 vervangen door aluminium deuren. Onderste beglazing van deze nieuwe deuren heeft een opgekleefde folie.
- afwerkklagen in matige tot slechte staat

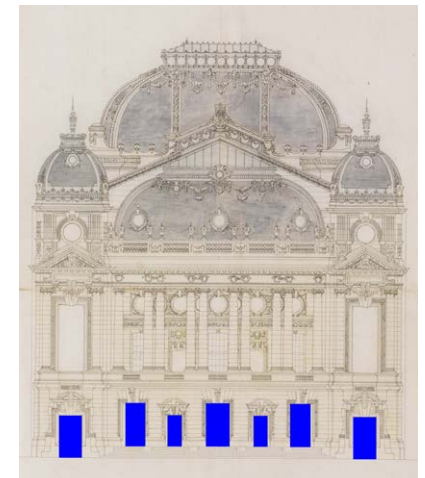
achterzetraam in inkomzas

achterzetraam boven inkomzas

nieuw buitenschrijnwerk en originele deur die nu binnendeur is

BUITENSCHRIJNWERK OPERA DEUREN FOYER

Houten dubbele paneeldeuren, rijkelijk gedecoreerd, met bovenlichten met roedeverdeling en oculus met guirlande; met gedecoreerd deurkalf en roedeverdeling in de opengaande vleugels.

Deze deuren ondergingen een aantal verbeteringen i.f.v. akoestiek in 1988 (zie historische nota); het glas dateert wellicht van toen.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
- *afwerking binnen: geschilderd in bruin/houtkleur
- decoratief houtsnijwerk rondom verschillende glasdelen en vaste delen

glas

- deuren: oud dubbel glas
- bovenlichten: enkel glas

beslag

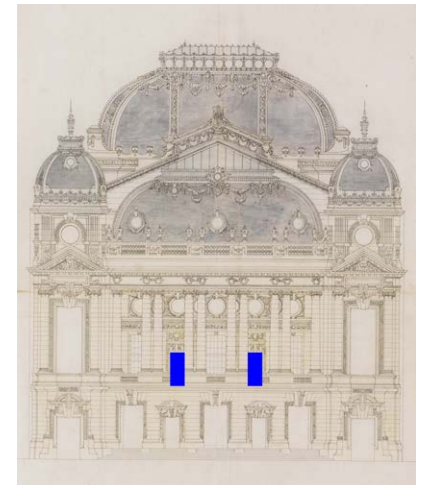
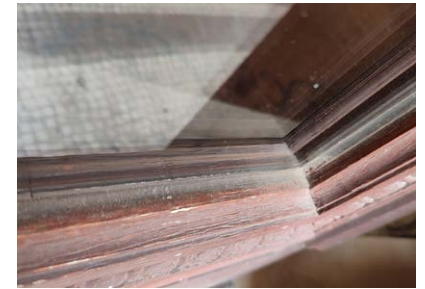
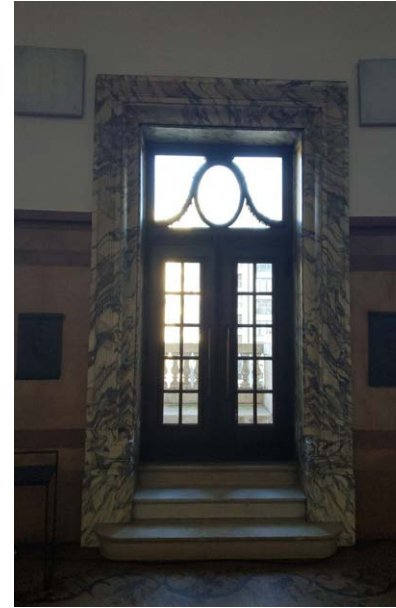
- lange buisvormige koperen handgrepen
- zware koperen scharnieren

afwerking ruwbouw

- deurlijsten uit marmer met dagstukken uit imitatiemarmer

pathologie

- voorzetbeglazing aan de buitenkant van de bovenlichten, vastgemaakt met kit
- voor het verdikken van het glas van de deurbladen werd een visueel aanwezige glaslat toegevoegd, er werden 'valse' roedes gebruikt (het glas loopt door)
- één deur van de foyer sluit niet meer
- afwerkklagen in matige staat

BUITENSCHRIJNWERK OPERA HOGE ROEDERAMEN FOYER

Hoge houten ramen met houten roedeverdeling.
Deze ramen zijn niet de originele want de oculus met guirlande is verdwenen; het vervangen gebeurde reeds vóór 1970. Bij de werken aan de foyer in 1988 werd vermoedelijk het glas vervangen ivf akoestiek (zie historische nota).

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
- *afwerking binnen: geschilderd in bruin/houtkleur
- houten roedes met stalen vin in het midden
- gebogen steenlijst

glas

- oud dun dubbel glas

beslag

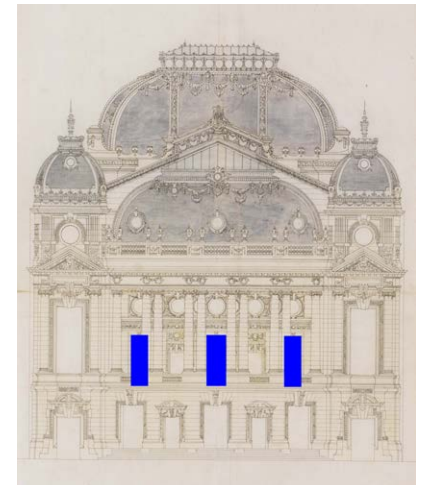
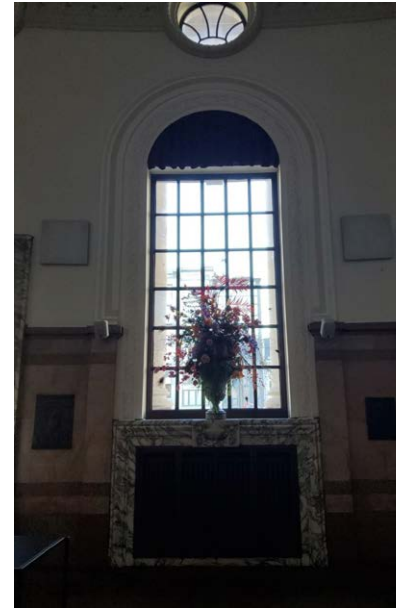
- n.v.t.

afwerking ruwbouw

- zware geprofileerde houten raamomlijsting, wit geschilderd

pathologie

- oculus en guirlande in de roedeverdeling (zoals bij de deuren nog wel aanwezig is), is verdwenen
- aan de binnenkant werden de spacers van het glas zwart overschilderd
- afwerkklagen in matige staat

BUITENSCHRIJNWERK OPERA HOGE ROEDERAMEN VOORSTE TRAPHAL

Hoge houten ramen met ijzeren roedeverdeling.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
- *afwerking binnen: wit geschilderd
- ijzeren roedeverdeling met enkele draaivensters
- steenlijsten niet zichtbaar

glas

- enkel reliëfglas

beslag

- ijzeren scharnieren en draaislotjes

afwerking ruwbouw

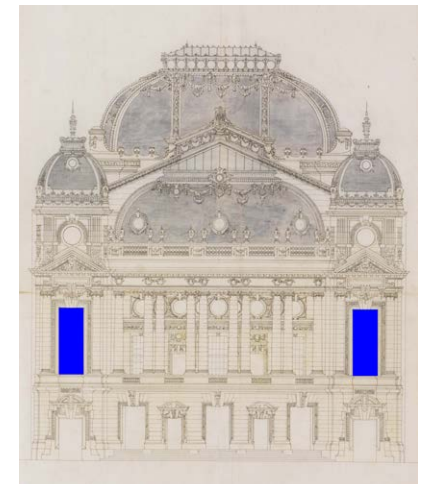
- houten raamomlijsting met cassettes, wit geschilderd

pathologie

- problematische doorbuiging van de raamroedes en gebarsten ruitjes
- afwerklagen in matige tot slechte staat

verroeste roedes, Mowa 2022

BUITENSCHRIJNWERK OPERA WAAIEROCULI FOYER

Houten oculus met roedeverdeling in waaivorm.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
 - *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
 - *afwerking binnen: geschilderd in bruin/houtkleur

glas

- enkel glas

beslag

- n.v.t.

afwerking ruwbouw

- houten rijkelijk gedecoreerde omlijsting, wit geschilderd

pathologie

- (niet van dichtbij inspecteerbaar)

BUITENSCHRIJNWERK OPERA SCHUBOCULI VOORSTE TRAPHAL

Houten oculus met roedeverdeling in schubmotief.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
- *afwerking binnen: wit geschilderd
- ijzeren roedeverdeling

glas

- enkel reliëfglas

beslag

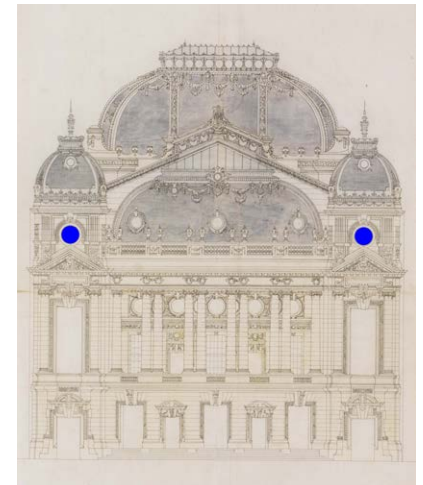
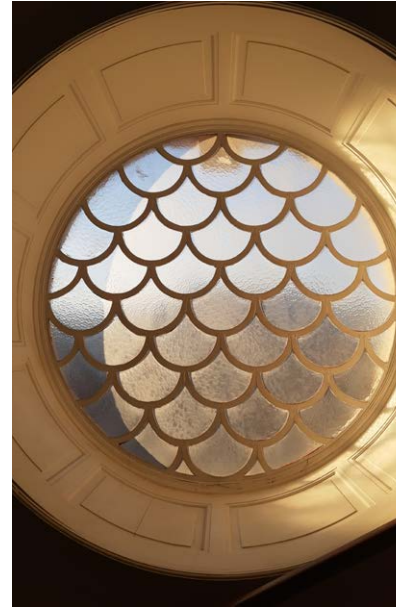
- n.v.t.

afwerking ruwbouw

- houten raamomlijsting met cassettes, wit geschilderd

pathologie

- panelen van de houten omlijsting voornamelijk onderaan gescheurd (lijkt plaatselijk dichtgekit geweest)
- onderaan druiptsporen van een vocht- of condensprobleem

BUITENSCHRIJNWERK OPERA DAKOCULI

Houten ronde en ovalen oculi in rondbogige dakkapellen.

- bovenaan in de tweede foyer (+5)
- in het dak boven de tweede foyer
- in het dak van de traptorens (voor- en zijkant)

De dakkapellen (origineel uit lood) werden tijdens de dakwerken van 2017–2018 volledig vervangen door zinken kapellen naar origineel model.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
- *afwerking binnen: wit geschilderd

glas

- enkel glas in de foyer
- niet zichtbaar in het dak boven de foyer
- enkel reliëfglas boven de traptorens

beslag

- de ramen in foyer 2 lijken een ijzeren draaislotje te hebben type valraam

afwerking ruwbouw

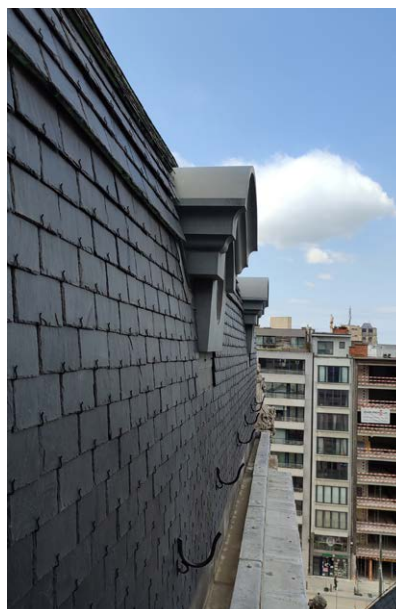
- pleisterwerk tot tegen raamprofiel

pathologie

- (slechts enkele van dichtbij inspecteerbaar)
- sporen van lek of condenswater onderaan sommige ramen in de foyer
- de ramen in het dak boven de foyer zijn langs binnen dichtgetimmerd en zijn dus niet meer bereikbaar

MoWa 2014

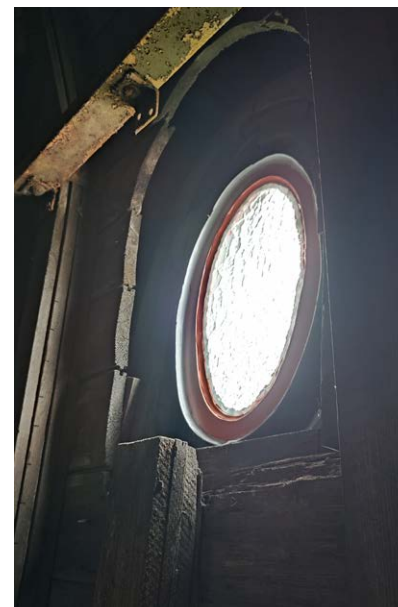
dakwerken 2017–2018

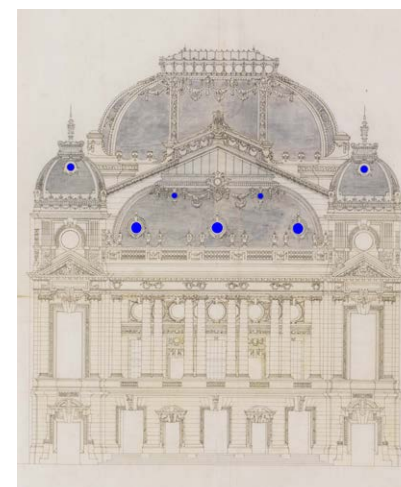
dakwerken 2017–2018

in foyer 2

in dak van de traptoren

BUITENSCHRIJNWERK OPERA DEUREN BACKSTAGE

Houten dubbele paneeldeuren, met gedecoreerd deurkalf en dichte bovenzijde onderverdeeld in panelen. Klein ruitje met ruitvormige houten roedeverdeling. Deze deuren geven toegang tot de traphallen van de backstage aan de achtergevel.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
 - *afwerking buiten: bruin geschilderd
 - *afwerking binnen: wit geschilderd

glas

- enkel glas, facet geslepen

beslag

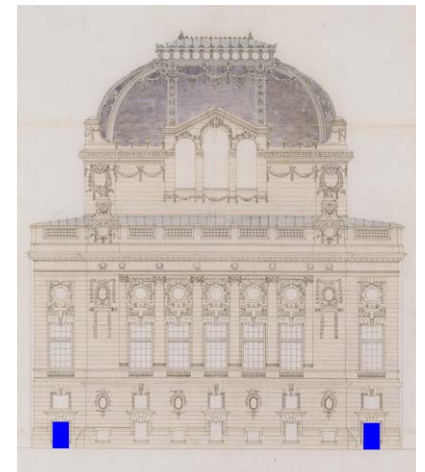
- zware koperen scharnieren
- vermoedelijk niet-originele metalen deurtrekkers

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde deuromlijsting, wit geschilderd

pathologie

- paniekbetrag toegevoegd aan de binnenkant
- sommige glaspaneeltjes zijn vervangen door vlak ongeslepen enkel glas

BUITENSCHRIJNWERK OPERA

RECENTE RAMEN BACKSTAGE

Houten ramen met één of twee opengaande vleugels op het gelijkvloers en de eerste verdieping van de achtergevel. Deze dateren van de verbouwing van 2007, waarin ook de backstage volledig verbouwd werd. Het raam op de eerste verdieping heeft houten (valse) roedes, gebaseerd op de roedeverdeling van de originele ramen die er aan weerszijden nog zijn. Erachter is een dubbele massieve deur geplaatst, dit i.f.v. de akoestische afsluiting van toneel en de Van Ertbornstraat.

profielen

- massieve houten profielen, recht afgewerkt
- *afwerking buiten: bruin geschilderd
- *afwerking binnen: wit geschilderd

glas

- recent dubbel glas, op het gelijkvloers met een folie

beslag

- hedendaags beslag

afwerking ruwbouw

- vlak pleisterwerk of plaatafwerking tot tegen het profiel

pathologie

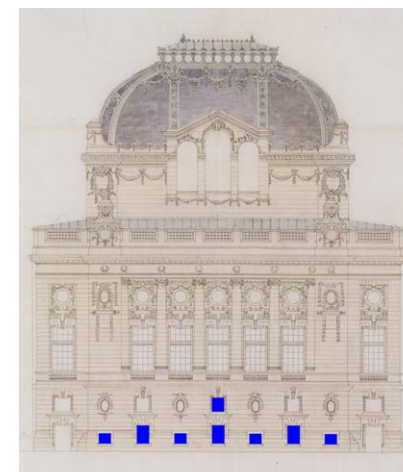
- de originele roedeverdelingen op het gelijkvloers zijn verdwenen

raam eerste verdieping

raam eerste verdieping

BUITENSCHRIJNWERK OPERA VLEUGELRAMEN BACKSTAGE

Houten raam met twee opengaande vleugels en roedeverdeling. Deze bevinden zich in de ruimtes achter het toneel.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
 - *afwerking buiten: bruin geschilderd
 - *afwerking binnen: wit geschilderd
- gebogen steen- en waterlijst
- ijzeren roedeverdeling

glas

- enkel reliëfglas

beslag

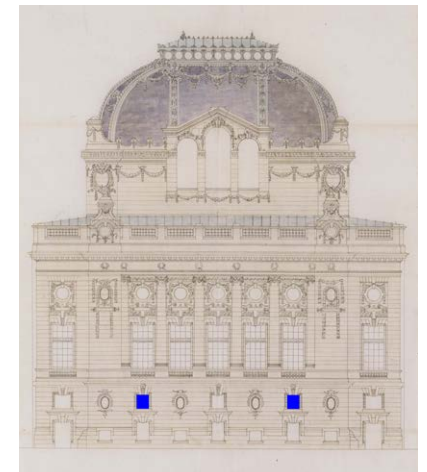
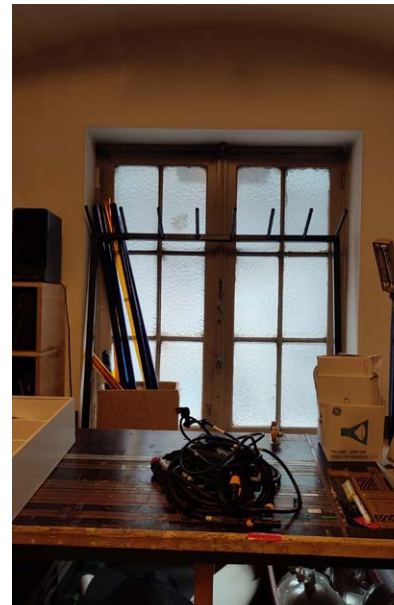
- espagnoletten

afwerking ruwbouw

- pleisterwerk tot tegen het raamprofiel

pathologie

- een stuk van de steenlijst ontbreekt aan het rechterraam
- afwerkklagen in matige tot slechte staat

BUITENSCHRIJNWERK OPERA LAGE ROEDERAMEN BACKSTAGE

Houten ramen met roedeverdeling in de traphallen van de backstage.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
 - *afwerking buiten: bruin geschilderd
 - *afwerking binnen: wit geschilderd
- steenlijsten niet zichtbaar
- ijzeren roedeverdeling

glas

- enkel reliëfglas

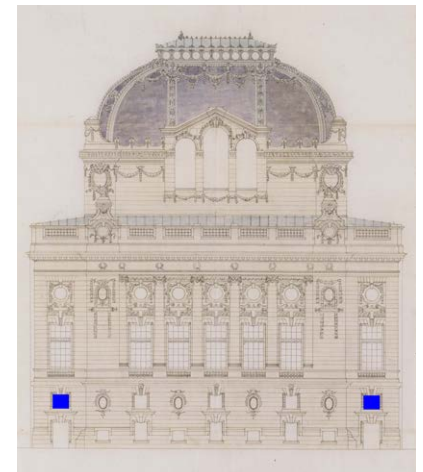
beslag

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde omlijsting, wit geschilderd

pathologie

- achterzetbeglazing uit kunststof in de ramen geschroefd/genageld
- stofophoping tussen schrijnwerk en kunststof plaat
- afwerklagen in matige tot slechte staat

BUITENSCHRIJNWERK OPERA HOGE ROEDERAMEN BACKSTAGE

Houten hoge ramen met roedeverdeling en gedecoreerde horizontale lijst die het raamgeheel in twee delen verdeelt. De middelste 3 ramen dateren van 2007 en zijn blind, deze maken deel uit van het verluchtingssysteem bij brand. De roedeverdeling is hier vlakker en de profilering zwaarder aangezien zowel het onderste deel als het bovenlicht volledig pivoterend opengaande delen zijn.

locatie

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
 - *afwerking buiten: bruin geschilderd
 - *afwerking binnen: wit geschilderd
- gebogen steenlijst
- ijzeren roedeverdeling met klapvensters

glas

- enkel reliëfglas

beslag

- ijzeren scharnieren en draaislotjes

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde omlijsting, wit geschilderd

pathologie

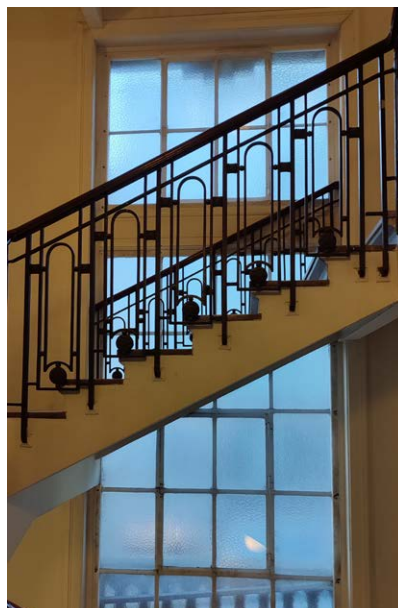
- in de traphallen: achterzetbeglazing uit kunststof in de ramen geschroefd/genageld (traphallen)
- in de loges: ondoorzichtige kunststofpanelen achter de ramen gezet d.m.v. glaslatten
- sommige glaspaneeltjes lijken vervangen want deze hebben een afwijkend reliëfpatroon
- afwerklagen in matige tot slechte staat

kunststofpaneel in traphallen

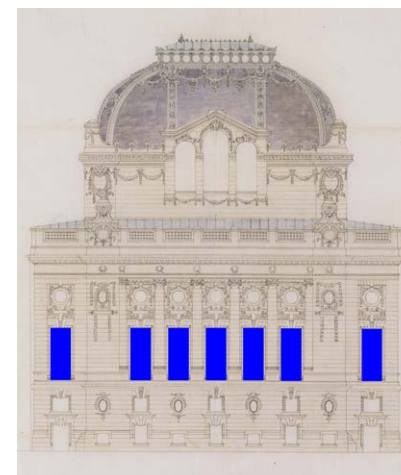
kunststofpaneel in artiestenloges

raam t.h.v. traphal B.TN

raam t.h.v. toneel

BUITENSCHRIJNWERK OPERA SCHUBOCULI BACKSTAGE

Houten oculus met roedeverdeling in schubmotief.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
- *afwerking binnen: wit geschilderd
- ijzeren roedeverdeling

glas

- in de traphallen: enkel reliëfglas
- in de loges: enkel vlak glas

beslag

- n.v.t.

afwerking ruwbouw

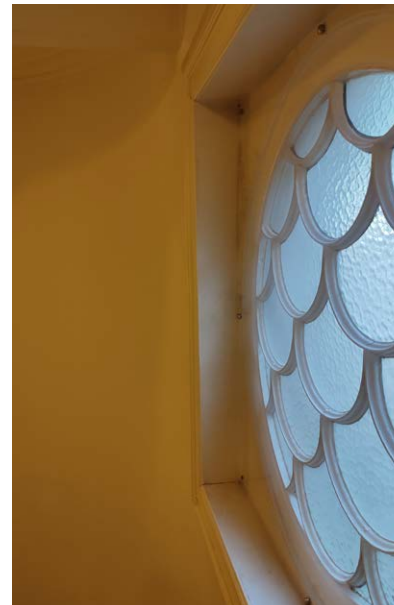
- vierkante houten geprofileerde raamomlijsting, wit geschilderd

pathologie

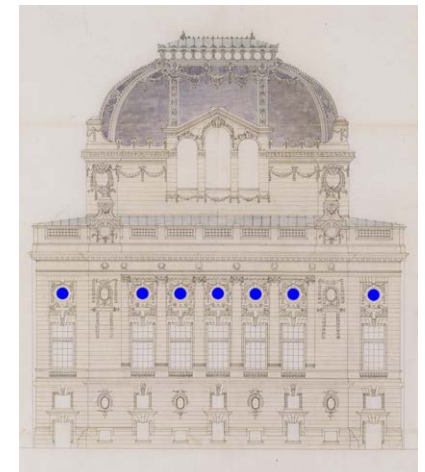
- achterzetbeglazing uit kunststof op een houten omkadering geschroefd/genageld
- stofophoping tussen schrijnwerk en kunststof plaat
- in de backstage ruimtes is de omlijsting weg

raam t.h.v. loges

raam t.h.v. traphal

BUITENSCHRIJNWERK OPERA RONDBOOGGRAMEN TONEELTOREN

Drie vaste rondbogige ramen met roedeverdeling in grote vlakken. Deze ramen dateren van 2007.

profielen

- massieve profielen uit afzelia met glaslat aan de buitenkant
 - *afwerking buiten: geschilderd in bruin/houtkleur
 - *afwerking binnen: niet zichtbaar

glas

- recent dubbel glas

beslag

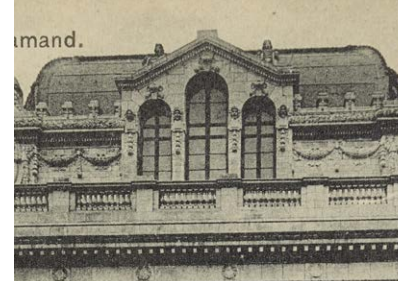
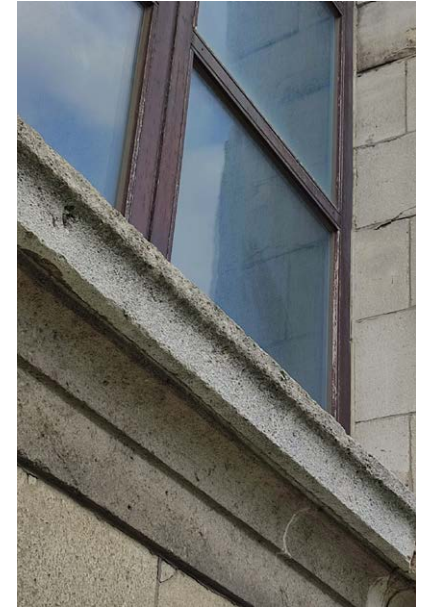
- n.v.t.

afwerking ruwbouw

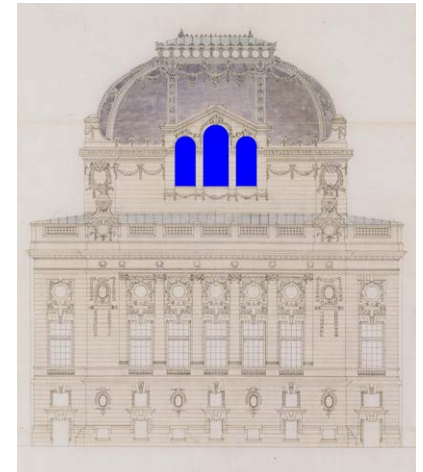
- vermoedelijk geen

pathologie

- binnenin afgewerkt met zwart geschilderde plaat, aangezien lichtinval in de toneeltoren niet gewenst is
- de roedeverdeling is gewijzigd t.o.v. de originele ramen
- afwerkklagen in matige tot slechte staat

niet gedateerde oude foto van de achtergevel

BUITENSCHRIJNWERK OPERA

VLEUGELRAMEN ZIJGEVELS

Houten ramen met eenvoudige profilering en water- en steenlijst.

- in de wandelgangen: rechthoekige valramen, gekoppeld per drie, in de gevel verdeeld door monelen
*rechthoekig op niveau 1 t/m 3
*met rondboog op niveau 4 t/m 6
- in de toiletten: smalle rechthoekige valramen, gebogen of recht afhankelijk van de gevel
- in de traphallen: ramen met twee opengaande vleugels, met of zonder gebogen bovenlicht

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
*afwerking buiten: bruin of wit geschilderd
*afwerking binnen: wit geschilderd
- gebogen steen- en waterlijst
- ijzeren roedeverdeling

glas

- enkel reliëfglas
*met glas-in-lood verdeling bij de gebogen ramen in de toiletten

beslag

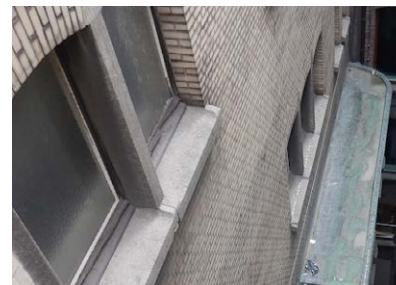
- stalen valraambeslag
- espagnoletten bij opengaande vleugels

afwerking ruwbouw

- smalle houten geprofileerde omlijsting, wit geschilderd

pathologie

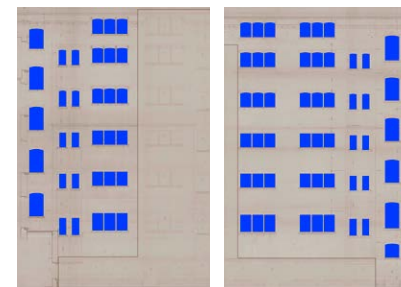
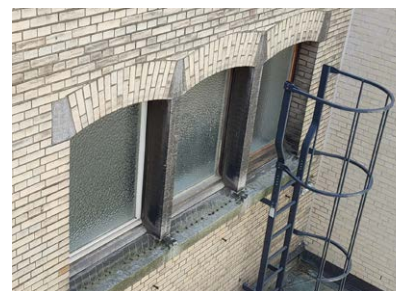
- ingerotte en ontbrekende water- en steenlijsten
- afwerklagen in slechte staat buiten, matige staat binnen
- plaatselijk is mastiek vervangen door witte kit, zowel bij bruin als wit geschilderde ramen
- in sommige toiletten is een verluchtingsrooster in het glas geplaatst
- gebroken ruiten, voornamelijk in de traphallen
- sommige ramen in de traphallen openen moeilijk of niet
- plaatselijk zijn raamdelen vervangen

(MoWa, 2022)

(MoWa, 2022)

noordkoer

zuidkoer

BUITENSCHRIJNWERK SCHERMENHUIS INKOMDEUREN

Houten beglaasde dubbele paneeldeuren in rondboogopening, met boven- en zijlichten en roedeverdeling in alle beglaasde delen. Het bovenlicht is telkens voorzien van valramen. De hoofdinkom op de hoek heeft een tochtportaal met verschillende opegaande deurvleugels en korfbogig bovenlicht met roedeverdeling in ruitvorm.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: zwart-grijs geschilderd
- *afwerking binnen: kleurloos vernist

glas

- enkel glas, facet geslepen

beslag

- kogelscharnieren
- krukken in T/L-vorm
- espagnoletten ter bediening van de valramen
- onderaan langs binnen en buiten beslagen met koperen stootborden

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde raamomlijsting, wit geschilderd

pathologie

- plaatselijk is het glas vervangen door niet geslepen enkel glas
- plaatselijk mastiek vervangen door kitvoegen of glaslatten
- koperen stootborden: corrosie en losse/ontbrekende nagels
- recente cilindersloten aan de buitenkant, recente trekker in de hoekinkom
- houtwerk plaatselijk beschadigd
- lossende en licht roestige scharnieren
- dichting op ruwbouw grotendeels uitgevallen
- afwerkklagen in matige tot slechte staat
- tijdens inventarisatie werd het schrijnwerk langs de binnenkant gerestaureerd

tijdens de verbouwing

BUITENSCHRIJNWERK **SCHERMENHUIS** POORT

Houten dubbele poort met beglaasd bovenlicht met roede-verdeling.

eglaasde dubbele paneeldeuren in rondboogopening, met boven- en zijlichten en roede-verdeling in alle beglaasde delen. Het bovenlicht is telkens voorzien van valramen. De hoofdingang op de hoek heeft een tochtportaal met verschillende opengaande deurvleugels en korfbogig bovenlicht met roede-verdeling in ruitvorm.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: zwart-grijs geschilderd
- *afwerking binnen: bruin geschilderd

glas

- enkel reliëfglas

beslag

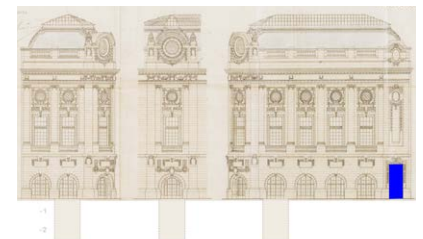
- kogelscharnieren
- espagnoletten ter bediening van de valramen
- onderaan langs binnen en buiten beslagen met koperen stootborden

afwerking ruwbouw

- massief houten omkasting, bruin geschilderd

pathologie

- allerlei plaatselijke ingrepen: recent cilinderslot, paniekbeslag, schuifbeslag, deklatten, etc.
- houtwerk plaatselijk beschadigd
- afwerkklagen in goede tot matige staat

BUITENSCHRIJNWERK SCHERMENHUIS HOGE ROEDERAMEN

Houten hoge ramen met roedeverdeling en gedecoreerde horizontale lijst die het raamgeheel in twee delen verdeelt. De ramen lopen van niveau 2 t/m 3 in de huidige vloerniveaus van het Schermenmagazijn.

Deze ramen hebben dezelfde vormgeving als de hoge ramen van de backstage van de Opera.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: zwart-grijs geschilderd
- *afwerking binnen: zwart-grijs geschilderd
- gebogen steenlijst
- ijzeren roedeverdeling met klapvensters

glas

- enkel reliëfglas

beslag

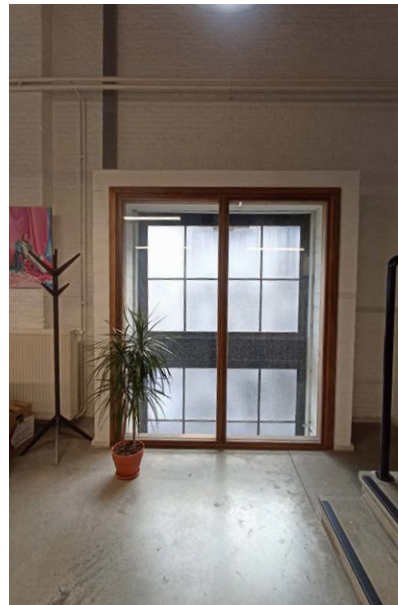
- ijzeren scharnieren en draaislotjes

afwerking ruwbouw

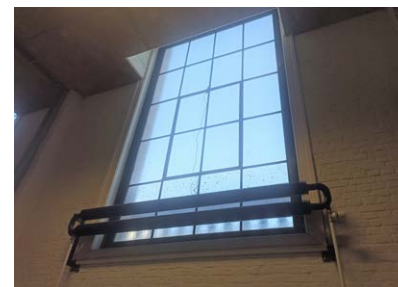
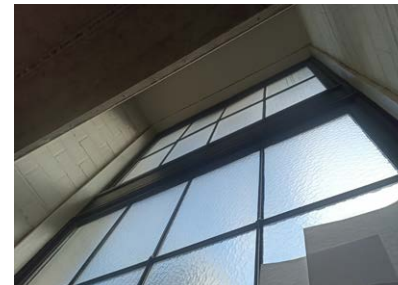
- houten geprofileerde omlijsting, wit geschilderd

pathologie

- de recente vloerplaat tussen verdieping 2 en 3 is rondom de ramen gestort zodat deze visueel onderbroken zijn
- de klappen zijn dichtgekit en kunnen niet meer geopend worden
- op niveau 3 werd een nis rond de ramen gemetseld met achterzetramen in
- afwerklagen in matige tot slechte staat

ramen op +3

ramen op +2

BUITENSCHRIJNWERK SCHERMENHUIS SCHUBOCULI

Houten oculus met roedeverdeling in schubmotief. De ramen bevinden zich op niveau 4 in de huidige vloerniveaus van het Schermenmagazijn. Op de zolderverdieping bevindt zich één groter exemplaar op de hoek van het gebouw. Deze ramen hebben dezelfde vormgeving als de schuboculi van de backstage van de Opera.

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort
- *afwerking buiten: zwart-grijs geschilderd
- *afwerking binnen: kleurloze afwerking
- ijzeren roedeverdeling

glas

- enkel reliëfglas

beslag

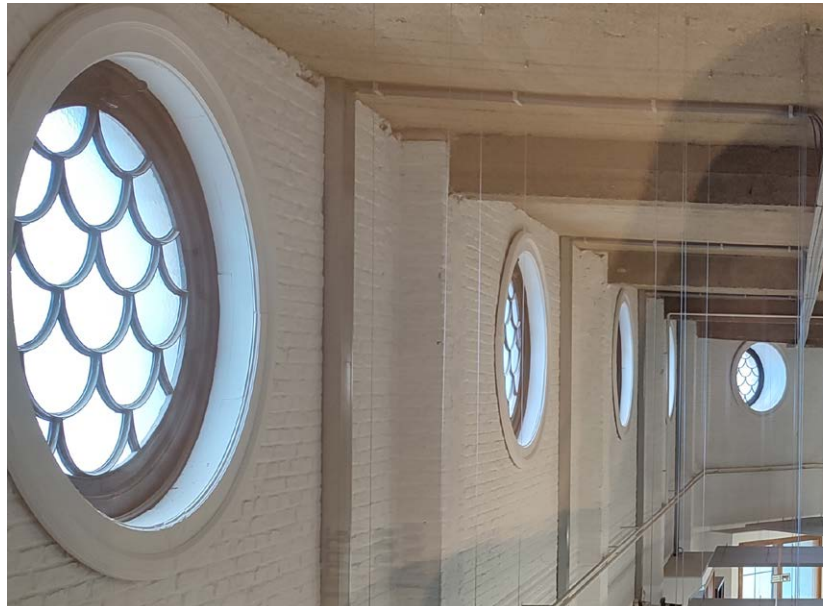
- ijzeren beslag, de ramen kunnen vermoedelijk verticaal pivoteren (op oude foto's is dit zichtbaar bij het raam van de zolder)

afwerking ruwbouw

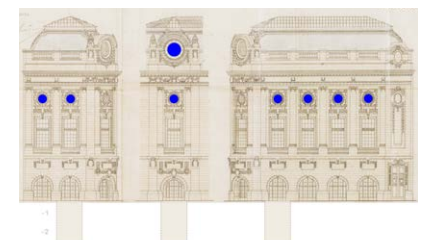
- houten geprofileerde raamomlijsting, wit geschilderd
- het raam op de zolder staat in een ronde gemetselde opening en heeft geen binnenafwerking

pathologie

- houten gebogen latwerk en/of schilderwerk van de omlijstingen begint los te komen

oculus zolderverdieping

BUITENSCHRIJNWERK **SCHERMENMAGAZIJN** VLEUGELRAMEN KELDER

Houten ramen met eenvoudige profilering en water- en steenlijst in de kelders van het Schermenmagazijn.

profielen

- massieve houten profielen
 - *afwerking buiten: lichtgeel geschilderd
 - *afwerking binnen: lichtgeel geschilderd
- gebogen steen- en waterlijst

glas

- enkel reliëfglas op -1
- enkel vlak glas op -2

beslag

- espagnoletten bij opengaande vleugels
- verschillende types scharnieren

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde omlijsting, lichtgeel geschilderd

pathologie

- algemeen zeer vuil en stoffig
- plaatselijk ontbrekende ruitjes
- plaatselijk textiel gekleefd op het glas
- dichting op ruwbouw grotendeels uitgevallen
- plaatselijk vervangen hang- en sluitwerk
- afwerkingslagen in matige staat

-1

-1

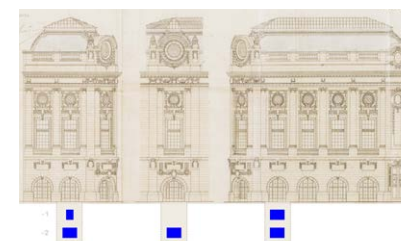
-1

-2

-2

3.3.5
INVENTARISATIE
BINNENSCHRIJNWERK

BINNENSCHRIJNWERK OPERA DEUREN VESTIBULE

Rijkelijk gedecoreerd beglaasd houten binnenschrijnwerk rondom de vestibule.

- dubbele deuren met boven- en zijlichten voor de 1ste rang (naar de parterre en naar de traphal naar het eerste balkon)
- dubbele deuren voor de 2de en 3de rang (naar de twee voorste trappenhallen)
- schrijnwerkgeheel in de vestibule dat de inkomssassen vormt (alle rangen), met dubbele en enkele deuren, beglaasde boven- en zijlichten, spiegels en beglaasde plafonds

Gelijkaardige vormgeving als de **buitendeuren** rond de vestibule (zie fiches buitenschrijnwerk).

profielen

- massieve profielen uit een tropische houtsoort, kleurloze afwerking
- decoratief houtsnijwerk rondom verschillende glasdelen en vaste delen
- horizontale houten lijst met decoratief houtsnijwerk
- bovenlichten en zijlichten onderverdeeld met klein houtjes, ovalen met guirlandes en ruitvormen
- beslagen met koperen plaat

glas

- enkel glas, facet geslepen
- spiegels

beslag

- de opengaande delen zijn rondom beslagen met koperen plaat en kleine decoraties
- lange buisvormige koperen handgrepen in geometrische vorm met plaatselijke decoraties uit geperforeerde koperen plaat
- zware koperen scharnieren

afwerking ruwbouw

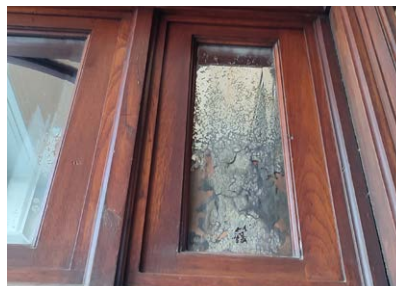
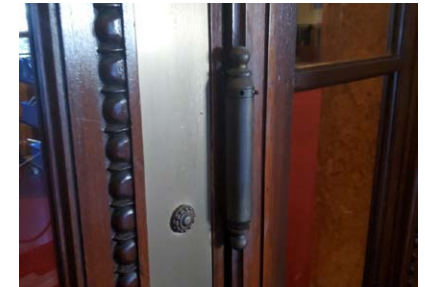
- afwerkingen uit natuursteen (pilasters, marmeren deurlijsten)
- vrijstaande schrijnwerkgehelen

pathologie

- in de inkomssassen in de vestibule: plaatselijke oxidatie van de spiegels

betere foto

plaatselijk geoxideerde spiegels

BINNENSCHRIJNWERK OPERA

DEUREN TRAPHALLEN & FOYER 2

Beglaasde paneeldeuren met profilering.

- dubbele deuren in de wandelgangen op elke verdieping naar de traphallen van rang 2 en 3
- deuren met vast zijlicht in de wandelgangen op elke verdieping naar de middelste traphallen
- dubbele deuren naar de tweede foyer

profielen

- massieve profielen uit onbekende houtsoort, wit gelakt

glas

- enkel glas

beslag

- lange buisvormige koperen handgrepen in geometrische vorm met plaatselijke decoraties uit geperforeerde koperen plaat
- zware koperen scharnieren, witgeschilderd

afwerking ruwbouw

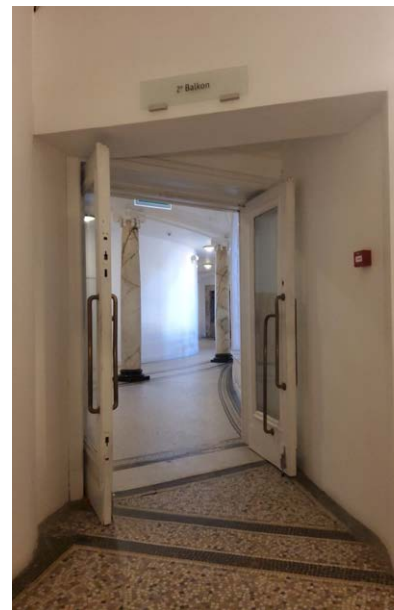
- geprofileerde houten omlijsting, wit gelakt

pathologie

- recente automatische deursluiters
- recente brandschermen

trap midden naar wandelgang +3

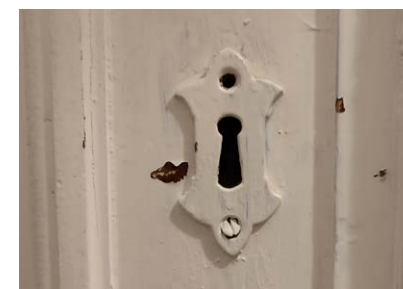
trap 2de rang naar wandelgang

wandelgang +2 naar trap midden

foyer 2

BINNENSCHRIJNWERK OPERA DEUREN FOYER

Beglaasde paneeldeuren met profilering en roedeverdeling.

- dubbele deuren vanuit de wandelgang naar de foyer
- enkele deuren vanuit de traphal voor de 2de rang naar de wandelgang grenzend aan de foyer

Gelijkaardige vormgeving als de **buitendeuren** rond de foyer (zie fiches buitenschrijnwerk).

profielen

- massieve profielen uit onbekende houtsoort
- *wit gelakt aan de buitenkant
- *kleurloze afwerking aan de kant van de foyer
- decoratief houtsnijwerk rondom het glasdeel

glas

- enkel glas

beslag

- lange buisvormige koperen handgrepen in geometrische vorm met plaatselijke decoraties uit geperforeerde koperen plaat
- zware koperen scharnieren, witgeschilderd

afwerking ruwbouw

-

pathologie

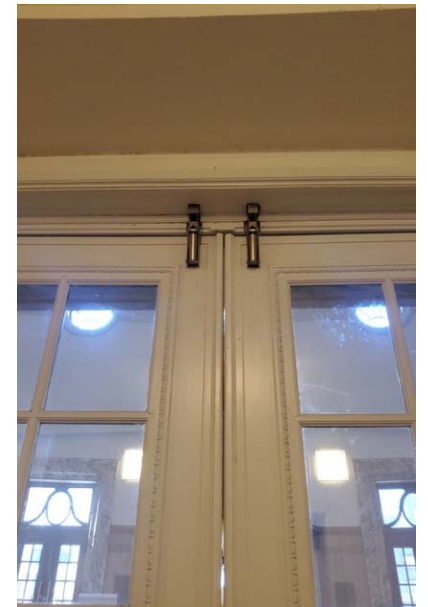
- recente brandschermen op de deuren van de traphal

foyer 2

deur vanuit de traphal heeft geen decoratief houtsnijwerk

BINNENSCHRIJNWERK OPERA

DEUREN WANDELGANGEN

Houten paneeldeuren met profilering.

- enkele en dubbele toegangsdeuren tot het auditorium en de loges vanuit de wandelgangen op alle verdiepingen
- enkele deuren naar technische schachten/kasten op de wandelgangen
- enkele gebogen deuren naar technische schachten/kasten in de twee voorste traphallen
- enkele deuropeningen zonder deur naar de gang tussen auditorium en foyer op +5, met ingewerkte bovenkast

profielen

- massieve profielen uit onbekende houtsoort
 - *aan beide zijden kleurloos afgewerkt op de parterre
 - *op alle andere verdiepingen wit gelakt aan de kant van de gang en hoogglanzend roodbruin gelakt aan de kant van de zaal
- houtsnijwerk in de vorm van rozetten op de parterre
- aanduidingen van de loges in cirkelvorm op de deuren

glas

- n.v.t.

beslag

- lange buisvormige koperen handgrepen bij de grote toegangsdeuren
- eenvoudige slotjes bij de kastdeuren
- zware koperen scharnieren
- de toegangsdeuren naar de zaal onderaan beslagen met koperen stootborden (grotere aantallen bezoekers)

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde deuroplijstingen, wit geschilderd
 - *op de parterre: rijkelijk gedecoreerde gebogen deuroplijsting ingewerkt in een gangbrede houten lambrisering, lijsten en lambrisering kleurloos afgewerkt
 - *eerste t/m derde balkon: hoofdingangen bijkomend gedecoreerd rondom en op de deurlijsten, in hout en/of pleisterwerk en in variërende rijkelijkheid naargelang de verdieping

pathologie

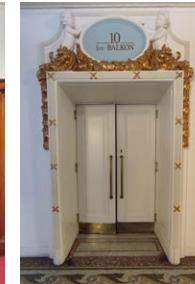
- weinig/geen ingrepen deuren rond de wandelgangen
- plaatselijk deurlijsten vervangen door recente lijsten
- op veel plaatsen sluitwerk vervangen door recente klinken en sloten
- één van de logedeuren is in de lengterichting gebarsten

amfitheater

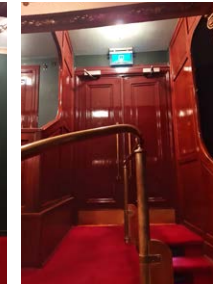
parterre

1ste balkon

zaal: parterre

zaal: 1ste balkon

2de balkon

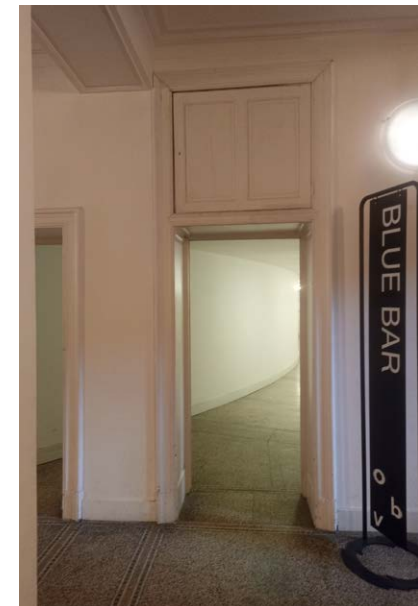
3de balkon

toegang loges

gebogen schachtdeur traphal vooraan

deuropeningen +5

BINNENSCHRIJNWERK OPERA

TOILETDEUREN

Houten paneeldeur met lijstwerk en kleine ruitje uit ondoorzichtig glas.

- enkele deuren van en naar de toiletten op de wandelgangen op alle verdiepingen
 - *deuren met een rond ruitje voor de 1ste rang (niveaus van parterre en 1ste balkon)
 - *deuren met een vierkant ruitje voor de 2de en 3de rang (niveaus van balkons 2 en 3 en amfiteaters)
 - *de deuren van de mannentoiletten (telkens één toilet) zijn voorzien van een bovenlicht, die van de vrouwentoiletten (telkens twee toiletten) niet
- toegang naar de toiletruimtes: gordijnen in deuroplijsting
 - *voor dames op alle verdiepingen
 - *voor mannen t/m het 2de balkon
 - *vanaf het 3de balkon (d.w.z. enkel bij de 3de rang), krijgt de toegang tot de toiletruimtes een deur i.p.v. een gordijn

profielen

- massieve profielen uit onbekende houtsoort
 - *kleurloze afwerking (enkel op parterre)
 - *wit gelakt

glas

- kleine ruit uit ondoorzichtig figuurglas

beslag

- koperen deurklinken T/L model
- recente open/dicht-slotjes

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde deuroplijstingen, wit gelakt
 - *kleurloos afgewerkt op de parterre

pathologie

BINNENSCHRIJNWERK OPERA

RONDBOOGGRAMEN FOYER

Houten ramen met rondboog. Het betreft drie ramen in de wandelgang op +3 die uitzicht bieden op de foyer.

profielen

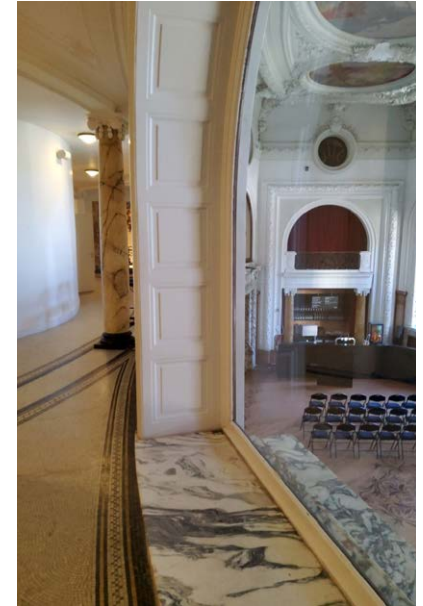
- eenvoudige houten profielen
 - *wit gelakt aan de kant van de gang
 - *kleurloze afwerking aan de kant van de foyer

glas

- enkel glas

afwerking ruwbouw

- houten raamomlijsting met cassettes, wit geschilderd
- venstertablet uit marmer

WAAIEROCULI FOYER

Houten oculus met roedeverdeling in waaivorm. Het betreft zeven ramen op +4 die uitzicht bieden op de foyer.

Gelijkaardige vormgeving als de **buitenramen** rond de foyer (zie fiches buitenschrijnwerk).

profielen

- eenvoudige houten profielen
 - *wit gelakt aan de kant van de gang
 - *kleurloze afwerking aan de kant van de foyer en in de 'zichthokjes' op +4

glas

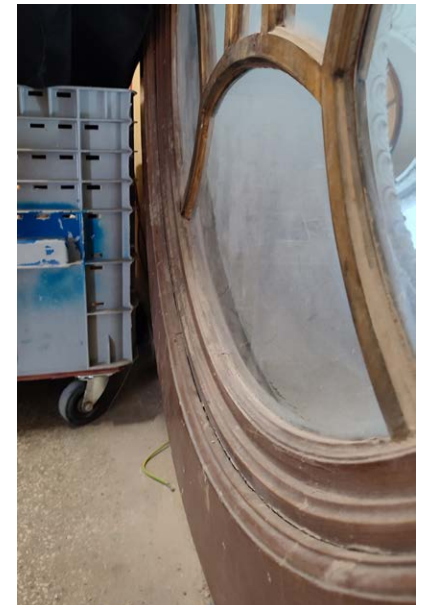
- enkel glas

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde raamomlijsting

pathologie

- venster in het zichtkotje aan de noordkant is niet meer stevig bevestigd en afgeplakt

BINNENSCHRIJNWERK OPERA

ANDERE ORIGINELE DEUREN

Andere originele deuren die slechts eenmalig voorkomen doorheen het gebouw.

kastdeur onder trap 1ste rang

harmonicadeuren tussen F.0.205 en F.0.407

harmonicadeuren tussen F.0.205 en F.0.407

BINNENSCHRIJNWERK SCHERMENMAGAZIJN CAFÉDEUREN

Beglaasde harmonicadeuren in paneelvorm met profilering en roedeverdeling in het glas. Bovenlicht met rondboog en houten roedeverdeling met ovaal.

Op het origineel plan van het Schermenmagazijn was hier geen deur, deze is dus vermoedelijk van latere datum. De deuren achter de toog zijn niet in gebruik en vermoedelijk deels afgebroken.

profielen

- massieve profielen uit onbekende houtsoort
 - *wit gelakt aan de buitenkant
 - *hoogglanzend wit gelakt aan de kant van het café

glas

- enkel glas
- aan de kant van het café is facet geslepen spiegelglas voor de roedes van de deuren en in de bovenlichten geplaatst

beslag

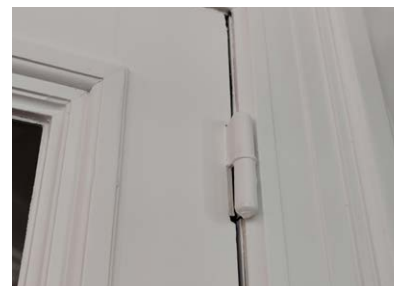
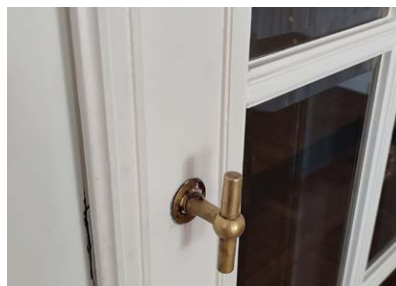
- koperen deurklinken T/L model

afwerking ruwbouw

- houten geprofileerde omlijsting, wit geschilderd

pathologie

- de lage verdiepingshoogte van de nieuwbouw zorgt ervoor dat het bovenlicht van deze deuren verborgen zit
- er ontbreekt onderaan houtwerk aan de slaglatten (kant van de nieuwbouw)
- recente scharnieren en deurkrukken

BINNENSCHRIJNWERK

RECENT

In de wandelgangen van de opera zijn plaatselijk recente deuren aanwezig, voornamelijk als toegang tot verbouwde zones. In de backstage zijn geen originele deuren te vinden.

Het betreft houten schilderdeuren, liftdeuren, aluminium beglaasde deuren,... al dan niet brandwerend.

3.3.6
INVENTARISATIE
CULTUURGOEDEREN

CULTUURGOEDEREN

BORSTBEELD PETER BENOIT

Het witmarmeren borstbeeld van Peter Benoit op houten witgeschilderde sokkel, niet gedateerd, gemaakt door de Antwerpse beeldhouwer Frans Joris (1851–1914).

Het beeld bevindt zich op de wandelgang naar foyer en eerste balkon (+2), vlak naast de trap die vroeger bedoeld was voor de eerste klasse.

Peter Benoit (1834–1901) was componist en musicus, bezieler en promotor van de Vlaamse muziekcultuur gedurende de tweede helft van de 19de eeuw en spilfiguur in de ontstaansgeschiedenis van de Vlaamse opera. Hij was één van de oprichters van het zogenaamde "Nederlands Lyrisch Toneel" (1893), voorloper van de opera, en ijverde sterk voor het voortbestaan van de instelling. Zijn ondernemingsgeest, steun en artistieke adviezen waren de onderneming tijdens haar eerste moeilijke jaren van groot nut. Daarenboven pleitte hij voor de oprichting van een eigen operagebouw. Tijdens de opening van de opera in 1907 –Benoit was toen reeds overleden– zou zijn borstbeeld op de scène gestaan hebben. Mogelijk gaat het om dit kunstwerk.*

pathologie

- het beeld is 'geherkristalliseerd'/hersteld met een onnatuurlijke glanzende schijn als gevolg
- de sokkel is wit overschilderd

MoWa 2013

**Deze tekst werd overgenomen uit het beschermingsdossier van het Agentschap Onroerend Erfgoed.*

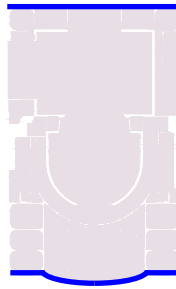
4.

Erfgoedwaarden

De Opera en het Schermenmagazijn zijn beschermd omwille van hun **historische, architecturale, artistieke** en **culturele waarde**. Voor een uitgebreide toelichting van deze erfgoedwaarden verwijzen we naar het beschermingsbesluit.

De Opera bestaat uit drie gebouwdelen die elk zeer eigen karakter, uitzicht en identiteit hebben: de Opera, het Schermenmagazijn en de Nieuwbouw (deze laatste is niet beschermd als monument). De verschillende eigenschappen van de gebouwen maken dat ze elk op hun eigen manier inzetbaar zijn, en heel verschillende functies kunnen herbergen, wat in se een waardevolle eigenschap is voor het huisvesten van een complexe organisatie met complexe en verscheidene functies.

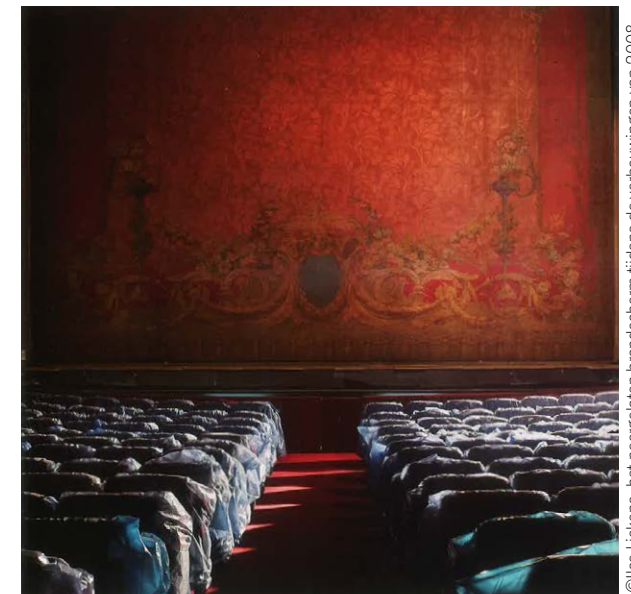
4.1 OPERA

De **buitenschil** van het gebouw (in het bijzonder voor- en achtergevel, daken, buitenschrijnwerk) draagt als architecturaal samenhangend geheel in neo-Lodewijk XVI-stijl bij aan al deze erfgoedwaarden aangezien deze het uitzicht bepaalt van de historische representatieve functie en allure van de Opera zoals bedoeld was bij het initieel ontwerp.

Het gebouw blinkt uit in zijn **technische innovatie** die van belang is voor de historische waarde, dit enerzijds op vlak van vooruitstrevende structuren uit staal en beton die grote overspanningen mogelijk maakten. Anderzijds zijn de uitgebreide technische installaties vernuftig weggewerkt in het interieur en vormen deze vaak decoratieve elementen.

©Ilse Liekens, het neergelaten brandscherm tijdens de verbouwingen van 2008

Deze technische kwaliteit heeft ook de nodige vrijheid geboden voor het ontwerp van de **rijkelijke aankleding** in beaux-arts en neo-Lodewijk XVI-stijlen. De samenhangende decoratie en aankleding van de Opera en het vakmanschap dat hierbij komt kijken heeft een ontegensprekelijke artistieke waarde.

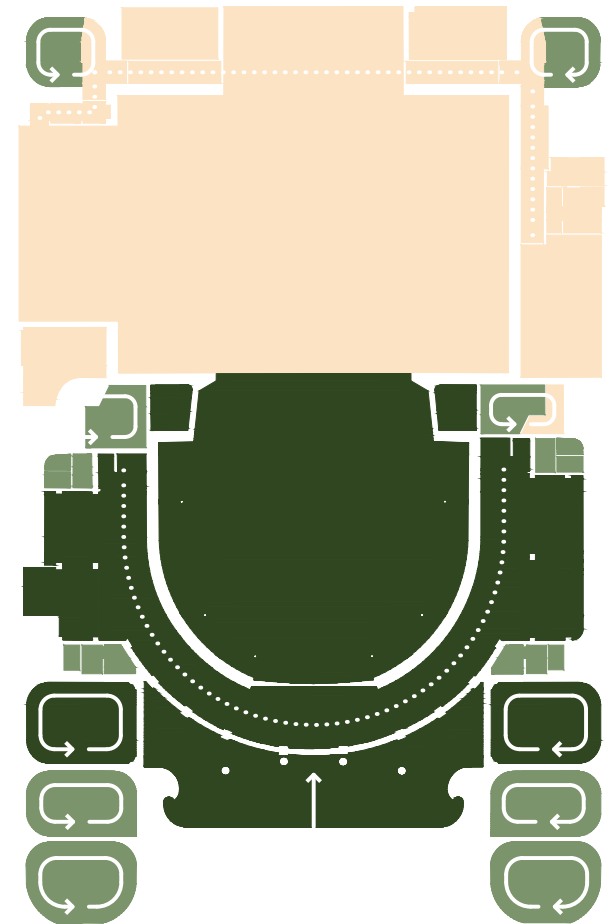

Deze decoratie en rijke binnen- en buitenafwerkingen, alsook de heldere planstructuur, dragen tevens bij aan de leesbaarheid en duidelijke hiërarchie van de ruimtes en bezoekers. De vroegere klassenindeling zorgde voor een duidelijk afgebakende route en beleving per klasse wat tekenend is voor de **operacultuur** van het begin van de 20ste eeuw.

We verwijzen hierbij ook naar de eerder getoonde schematische plannen:

- het duidelijk onderscheid, zowel planmatig als qua afwerking, van front & backstage;
- de hiërarchie tussen de verschillende bezoekers, die zich uit in hiërarchie in afwerkingsgraden, maar ook in visuele verbindingen en planorganisatie die gestoeld is op het 'm'as tu vu'-idee;
- de leesbaarheid van traphallen en circulatiewegen.

De erfgoedwaarde van de ruimtes reikt dus ook verder dan de ruimtes met de hoge afwerkingsgraden, maar zit net ook vervat in de sobere of niet afgewerkte ruimtes omdat deze bijdragen aan de leesbaarheid van het gebouw en het onderscheid in de sociale rangen en functies van destijds.

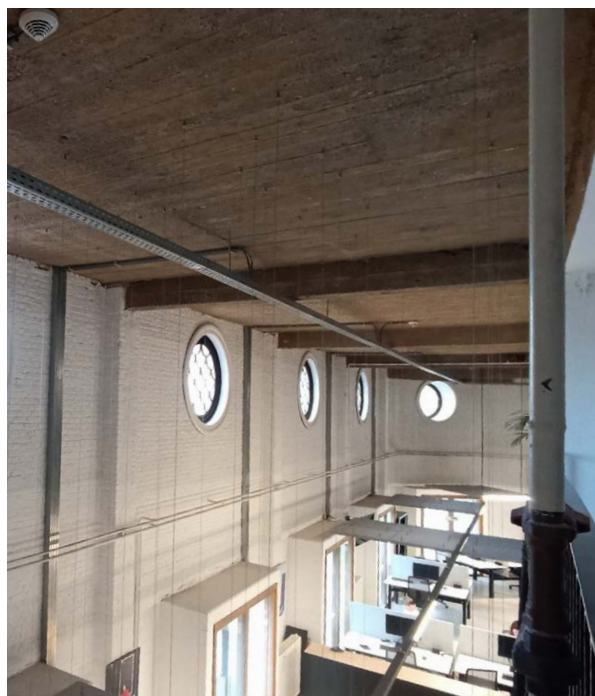
4.2 SCHERMENMAGAZIJN

De **buitenschil** van het gebouw (gevels, dak, buitenschrijnwerk) draagt als architecturaal samenhangend geheel in neo-Lodewijk XVI-stijl bij aan al deze erfgoedwaarden aangezien deze het uitzicht bepaalt van de historische representatieve functie en allure van de Opera zoals bedoeld was bij het initieel ontwerp.

foto kopse travee

De gebruikte structuur laat een zeer **open plan** en ruimte toe. Ook al is de ruimtelijke beleving van de zaal als geheel jammer genoeg vandaag niet meer voelbaar, is het gebouw door zijn intern functioneel en ruw ontwerp een zeer flexibel inzetbaar gebouw. Door het buitenschrijnwerk, rijkelijk vormgegeven in functie van het buitenaanzicht, sijpelt ook de artistieke kwaliteit van de buitenschil binnen in deze functioneel ontworpen ruimtes. Ruimtes als de huidige repetitiezaal onder dak, die wel nog quasi volledig open en beleefbaar is als voordien, zijn tegenwoordig schaars en zeer waardevol door hun veelzijdig gebruik en architecturale kwaliteiten.

Het **authentiek bewaard interieur van de gelagzaal**, met gedecoreerde overwelfde ruimte en origineel binnen- en buitenschrijnwerk, is vrij uniek in Antwerpen en draagt bij aan de historische en artistieke waarde van het Schermenmagazijn. De gedrongen ruimte die toch zeer ruim en open is, functioneert nog steeds perfect als de functie waarvoor ze ontworpen is.

Net als bij het Operagebouw maakt ook hier het ontwerp volgens de functie het gebouw net leesbaar en waardevol: **ruw afgewerkte atelierruimtes** tegenover **rijkelijk uitbeklede publiekszones**. Dit past geheel binnen het decor- en theatergegeven: de structuur is identiek, maar de bekleding maakt de beleving geheel anders.

5.

Beheersvisie & Doelstellingen

5.1 VERENIGBAARHEID VAN DOELSTELLINGEN

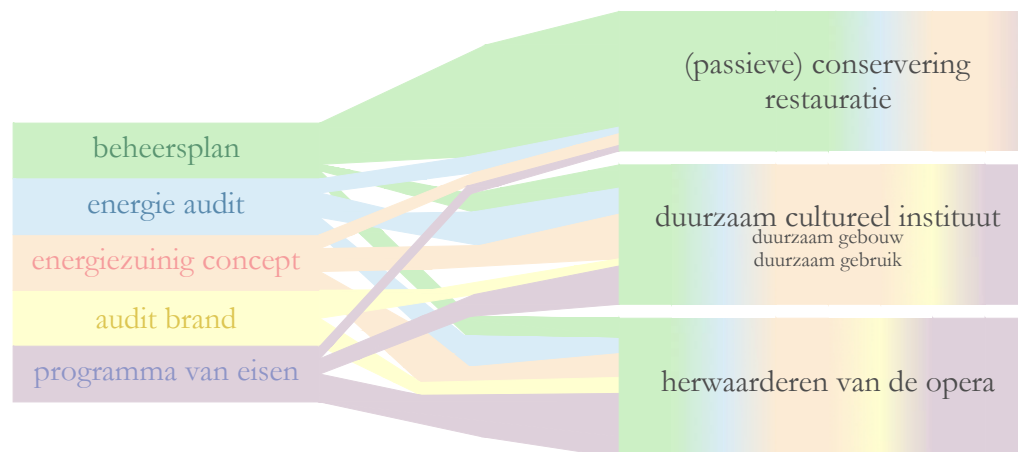
De algemene beheersvisie omvat het bewaren, onderhouden en in gebruik houden van het monument. Dit impliceert meer dan louter het onderhoud van de afzonderlijke erfgoedelementen. Om het onroerend erfgoed te kunnen bewaren is het nodig het in regel te stellen met andere beleidsdoelstellingen, regelgevingen of de noden van de huidige gebruiker. Er dient steeds gezocht te worden naar een verenigbaarheid van deze doelstellingen.

Behoud van de erfgoedelementen en onderdelen van het monument is een basisdoelstelling die echter niet uitsluit dat een ingreep aan deze gebouwdelen mogelijk is. Ingrepen aan originele elementen leiden niet per se tot een afname van erfgoedwaarde, op voorwaarde dat er voldoende aandacht is voor behoud van de basisprincipes van het originele ontwerp en de originele concepten. Ruimtes en erfgoedelementen met de hoogste erfgoedwaarde zouden bijvoorbeeld steeds prioriteit moeten krijgen naar conservatie.

De specifieke beheersvisie en doelstellingen kunnen we definiëren in drie grote groepen:

- (passieve) conservering en restauratie
- Duurzaam cultureel instituut
- Herwaardenen van de opera

Door de opmaak van een aantal (voor)studies kunnen de beheersvisie en doelstellingen op een logische wijze vorm krijgen. Elke (voor)studie heeft een eigen aandeel in de verschillende doelstellingen. Dit zal verder gekanaliseerd worden in het masterplan.

5.2 BEHOUD VAN ERFGOEDWAARDEN

Het behoud van de erfgoedwaarden van het monument vormt de onderlegger van alle doelstellingen in het beheersplan.

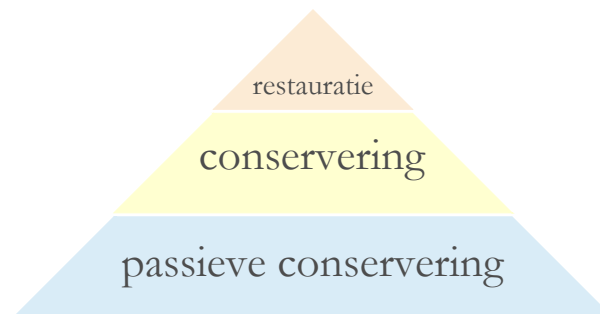
Voor de Opera betekent dit:

- behoud van de buitenschil, in het bijzonder voor- en achtergevel, daken, buitenschrijnwerk;
- behoud van het 'decor'-ontwerpconcept: onzichtbaar wegwerken van structuur en technische installaties in decoratieve elementen;
- behoud van binnenafwerkingen met hoge en zeer hoge afwerkingsgraad;
- behoud van het hiërarchisch onderscheid tussen front-/publieksvertrekken en back-/ondersteunende ruimtes qua planindeling en afwerking;
- behoud van de leesbaarheid van circulatiewegen door middel van de afwerking;
- behoud van historische visuele verbindingen tussen ruimtes.

Voor het Schermenmagazijn betekent dit:

- behoud van de buitenschil (gevel, dak, buitenschrijnwerk);
- behoud van de ruimtelijkheid in hoogte en breedte van de open ruimtes op de verdiepingen en onder dak;
- behoud van het sobere en/of ruwe karakter van de verdiepingen;
- behoud van de binnenafwerkingen, het 'decor'karakter en de openheid van de gelagzaal;

We verwijzen ook naar de beheersdoelstellingen voor het beschermd monument en voor het beschermde stadsgezicht die opgenomen werden in het beschermingsbesluit.

5.3 (PASSIEVE) CONSERVERING EN RESTAURATIE

Onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen' zal er in grote mate ingezet worden te streven naar het correcte onderhoud van de waardevolle erfgoedelementen, de passieve conservering.

Klimaatbeheersing is essentieel om de preservatie te versterken.

Door de gebouwen in het kader van de herwaardering toegankelijker te maken zal er een goed evenwicht gezocht moeten worden zodat de extra belasting van de gebouwen niet zorgen voor een te grote impact op de waardevolle erfgoedelementen.

Passie conservering is het uitgangspunt, conservering en restauratie worden aanvullend ingezet om de passieve conservering te ondersteunen.

Passieve conservering

Passieve conservering is erop gericht om verval en verlies van erfgoed te voorkomen of te beperken, onder in te grijpen op het materiaal, uiterlijk of de constructie van objecten. Concreet gaat het vooral over het voorkomen en vertragen van vervalprocessen waarbij schade op (lange) termijn toeneemt.

Conservering

Bij conservatie gaat het om de acties die ervoor zorgen dat het aftakelingsproces van een object gestabiliseerd en/of vertraagd en zo mogelijk gestopt wordt.

Restauratie

Restauratie, het wegnemen of ongedaan maken van schade, het terugbrengen van een object in zijn vroegere staat.

5.4 DUURZAAM CULTUREEL INSTITUUT

'Het milieu weinig belastend: duurzame energie wind, zon, waterkracht enz.; duurzaam produceren' (Van Dale)

'De stad streeft ernaar een voortrekkers- en voorbeeldrol te spelen als het gaat over duurzaamheid. Het patrimonium, de vloot en de werking van de stad worden hierop afgestemd.' (bestuursakkoord stad Antwerpen 2019-2024)

Na meer dan 100 jaar functioneert het operagebouw nog steeds grotendeels zoals het ooit is ontworpen en bedoeld, ook na de verbouwing in 2007. Dit bewijst dat het originele ontwerp nog steeds actueel is hoe een hedendaagse opera te beleven valt.

Dit bewijst dat erfgoed intrinsiek duurzaam is.

Het versterken van de opera als duurzaam cultureel instituut dient benaderd te worden vanuit het gebouw en vanuit het gebruik. Duurzaamheid gaat verder dan enkel het beperken van het energieverbruik. Duurzaamheid bij erfgoed gaat over:

- De levensduur van materialen
- Hergebruik en spaarzaam omspringen met materialen
- Het behoud van erfgoedwaarden en erfgoedelementen
- Het behoud van restauratieambachten en vakmanschap
- Het benutten van de kwaliteiten van het gebouw
- Een bewuster gebruik van het gebouw
- ...

Er dient gestreefd te worden naar een geslaagde symbiose tussen het gerestaureerde erfgoed en duurzame technieken die een volhoudbare exploitatie garandeert en rekening houdt met veranderende toekomstige noden.

5.5 HERWAARDEREN VAN DE OPERA

Het herwaarderen van de opera als beleving voor publiek, artiesten en gebruikers zal centraal staan in het op te maken masterplan. Waarbij gezocht dient te worden naar een evenwicht tussen een optimaal gebruik zonder schade toe te brengen aan de erfgoedelementen.

Het masterplan mag en kan de beheersvisie en doelstellingen nooit uit het oog verliezen.

Door de komst van een productiehuis op een andere locatie zal het operagebouw een zuivere speelplek worden waarbij het aantal voorstellingen verhoogd zal kunnen worden en er extra nevenactiviteiten georganiseerd kunnen worden.

Een aantal zaken zijn voor de hand liggend zoals het optimaliseren van de duurzaamheid, toegankelijkheid, brandveiligheid,

Het herwaarderen van de opera kan gezien worden in twee grote thema's:

Technische oplossingen die instaan voor de duurzaamheid, brandveiligheid, toegankelijkheid, comfort,... Dit zijn oplossingen worden hoofdzakelijk gedefinieerd in de voorstudies en kunnen gefaseerd uitgevoerd worden.

Versterken van het icoon 'opera' door in te zetten op een betere en grotere toegankelijkheid van bezoekers, het creëren van een belevingsroute doorheen de gebouwen buiten de voorstellingen. Trachten om de dagdagelijkse werking van de opera te laten ervaren door de bezoekers. Dit kan door het maken van een 'belevingsroute' doorheen de gebouwen, al

dan niet onder begeleiding.

Hoe kan en dient een operagebouw ingezet te worden als een cultureel instituut, mogelijkheden bieden om de gebouwen ook door andere organisaties tijdelijk (deels) te laten gebruiken.

Er kan nagedacht worden hoe de ontvangst van bezoekers, artiesten, medewerkers, leveranciers georganiseerd kan worden, kan dit gezamenlijk georganiseerd worden in het iconische gebouw?

Een diepgaande evaluatie van de huidige werking, organisatie, informatieverlening, ticketverkoop zal hierin de nodige informatie opleveren om de beleving in en rond de opera te versterken en klaar te maken voor de toekomst.

Dit complexe vraagstuk zal vorm krijgen in het op te maken masterplan. Hierbij zal ook een realistische fasering voorzien worden.

Naast het behoud van de erfgoedwaarden, is herstel en/of versterking van deze waarden ook een doelstelling, op voorwaarde dat deze ambities compatibel zijn met het blijvend, duurzaam en veilig functioneren van de Opera.

Bij voorkeur: het ongedaan maken of verbeteren van storende elementen of elementen die de erfgoedwaarde van het monument verminderen:

- herstellen van originele verbindingen (te onderzoeken of deze ingrepen reversibel en nuttig/compatibel zijn met het huidige gebruik):
 - dichtgemaakte alternerende nissen tussen de traphallen
 - dichtgemaakte openingen naar de traphallen aan weerszijden van de foyer
 - dichtgemaakte openingen tussen de 2de foyer op +5 en de wandelgang
 - opnieuw beter verbinden van opera en schermenmagazijn
- herstellen van originele kleurstellingen & afwerkingen:
 - originele kleuren of kleurconcepten herstellen, o.a. in de foyer, wandelgangen, zolder van het schermenmagazijn,...
 - overschilderingen van metalen en natuurstenen elementen afnemen, vb. bronzen kolomkapitelen, beeld van Peter Benoit, etc.
- ongedaan maken van een aantal ingrepen die als eerder storend ervaren worden in het monument:
 - houten sas in de traphal van de backstage naast het

onthaal

- uitbouw van de regiekamer die de plafondmoulturen doorbreekt en de gang voelbaar versmalt
- herstellen van de originele hoge ruimte van het schermenmagazijn
- herstellen van waardevolle erfgoedelementen in hun originele toestand of wegnemen van niet passende toevoegingen:
 - storende toevoegingen van niet-origineel hang- en sluitwerk op originele deuren (vb. foyer, toiletdeuren,...)
 - storende overgangen tussen tapijt en mozaiek op wandelgangen parterre
 - 'slordige' achterzetbeglazing op ramen van de traphallen backstage
 - herwaardenen zolder schermenmagazijn door terugbrengen bovenlicht

6.

Maatregelen

Dit hoofdstuk bevat concrete instandhoudings-, onderhouds- en restauratiewerken die noodzakelijk zijn om de beoogde beheersvisie en doelstellingen te bereiken. De werken zijn weergegeven in een tabel, waarbij wordt aangeduid of er een vrijstelling van toelating is, op welke regelmaat deze werken uitgevoerd zullen worden en in welke gebouwen ze van toepassing zijn. Bij werken waarvoor sowieso geen toelating aangevraagd dient te worden, wordt in de kolom vrijstelling van toelating "n.v.t." vermeld.

6.1 PLAN VAN AANPAK

Door regelmatig onderhoud is de algemene staat van de gebouwen relatief goed. Voor onderhoud- en herstellingswerken kunnen erfgoedpremies via standaardprocedure gebruikt worden. Maatregelen en ingrepen in functie van de andere doelstellingen, worden in eerste instantie afgetoetst in het parallel lopende masterplan. Na finalisatie van dit plan kan een verder traject worden uitgestippeld.

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
1	ALGEMEEN			
1. 01.	WERFINRICHTING			
1. 01. 01.	stellingen, steigers, bouwliften, kranen, voorzieningen voor bescherming van te vrijwaren bouwonderdelen <i>(enkel betoelaagbaar voor werken in functie van instandhouding, onderhoud en herstel van de erfgoedwaarden)</i>	n.v.t.	–	• • •
1. 02.	DRINGENDE WERKEN			
	<i>herstellings- of instandhoudingswerken die in de verslagen van Monumentenwacht als dringend worden aangeduid, uitvoering volgens de voorschriften van Monumentenwacht</i>			
1. 02. 01.	Restaureren inkomdeuren Frankrijk <i>De deuren slepen en zijn uitgezakt, probleem bij een eventuele evacuatie bij brand Wordt op heden uitgevoerd</i>	n.v.t.	eenmalig	•
1. 02. 02.	Opsporen/herstellen van het lek aan de zuidzijde van het balkon aan de Frankrijk. <i>i.f.v. voorkomen gevolgschade</i>	n.v.t.	eenmalig	•
1. 02. 02.	Reinig de vervuilde daken, goten en afvoeren. verwijderen van zwerfpuil en bouwafval	n.v.t.	eenmalig	• • •
1. 02. 03.	verwijderen de struiken uit de gevels (inclusief wortels). <i>i.f.v. voorkomen gevolgschade</i>	n.v.t.	eenmalig	• •
1. 02. 04.	Opsporen/oplossen van de oorzaak van de rioolgassen op het gebouw en vervangen van enkele sterk gecorrodeerde zones koper. – <i>Plaats onderaan de afvoeren/verluchtingsbuizen waar rioolgassen merkbaar zijn stanksloten.</i> – <i>Vervang de koperen verluchttingsbuis aan dak zuidoost.</i>	n.v.t.	eenmalig	•
1. 02. 05.	Plaatselijk aanpassen van de veiligheidsvoorzieningen <i>volgens rapport Monumentenwacht</i>	n.v.t.	eenmalig	•
1. 02. 06.	verankeren van verluchttingsrooster op binnengevel <i>volgens rapport Monumentenwacht</i>	n.v.t.	eenmalig	•
	<i>Bovenstaande zijn de werken die op korte termijn uitgevoerd dienen te worden. Voor onderstaande werken wordt de regelmaat bepaald op basis van de noodzaak. Per punt wordt de regelmaat van de inspectiemomenten aangeduid. Uit deze regelmatige inspecties blijkt welke onderhoud- en herstellingswerken noodzakelijk zijn. Cf. beschermingsbesluit: "Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud."</i>			

2

BUITENSCHIL

Onderstaande artikels zijn steeds met behoud van oorspronkelijke materialen en afwerkingslagen, d.w.z. naar origineel model, tenzij specifiek anders aangegeven.

2. 01.

ALGEMEEN

2. 01. 01.

duivenwering

2. 01. 01. 01

verbeteren en herstellen van de duivenwering. Een globaal plan van aanpak is nodig.

nee

eenmalig

• • •

2. 01. 02.

herhaalinspectie monumentenwacht

2. 01. 02. 01

regelmatige controle voorkomt vervolgschade en maakt een onderhoudsplanning mogelijk.

n.v.t.

3-jaarlijks

• • •

2. 02.

GEVELS

2. 02. 01.

restauratie baksteen- en natuursteenmetselwerk

2. 02. 01. 01

inspectie van de gevels, tuinmuren en (bovendakse) schouwkanalen.
mogelijke onderhoudswerken

n.v.t.

6-jaarlijks
volgens noodzaak

• •

2. 02. 01. 02

– zachte gevelreiniging met stoom of warm water onder middelhoge druk

nee

• •

2. 02. 01. 03

– zachte gevelreiniging met stoom of warm water onder middelhoge druk

nee

• •

2. 02. 01. 04

– lokaal herstel natuursteen (waterlijsten, raamomlijstingen, raamdorpels, plinten, decoratieve elementen, bekroningen, dekstenen, balusters, buitentrappen...) d.m.v. reparatiemortel, inzetstukken, vervangingen etc., steeds zo behoudsgezin mogelijk

nee

• •

2. 02. 01. 05

– herstel (voeg)mortel

nee

• •

2. 02. 01. 06

– hernemen van het voegwerk van de buitentrappen met kalkmortel

nee

eenmalig

•

2. 02. 01. 07

– herstel van schouwen probleem op te lossen van roestig anker dat structuur opdrukt.

nee

eenmalig

•

2. 02. 01. 08

– vernieuwen/herstellen pleisterwerk aan interne gevels en bovendakse wanden Van Ertbornstraat

nee

eenmalig

•

2. 02. 02.

restauratie ijzeren gevelelementen

2. 02. 02. 01

inspectie van diefijzers, tuinhekken, verluchttingsroosters, brandladders.
mogelijke onderhoudswerken

n.v.t.

6-jaarlijks
volgens noodzaak

• •

2. 02. 02. 02

– ontroesten en herschilderen van ijzeren gevelelementen (kelderroosters, ladders, vlaggenmasthouders, verlichtingsarmatuur, verankeringen, muurankers, lateien, ...)

nee

• •

2. 02. 02. 03

– reconstructie van ontbrekende ijzeren gevelelementen

nee

• •

2. 03.

BUITENSCHRIJNWERK

2. 03. 01.

restauratie houten buitenschrijnwerk

2. 03. 01. 01

inspectie van houten ramen en deuren.
mogelijke onderhoudswerken

n.v.t.

6-jaarlijks
volgens noodzaak

• •

2. 03. 01. 02

– plaatselijke houtherstellingen

nee

• •

2. 03. 01. 03

– onderhoud en plaatselijke vervangingen van hang- en sluitwerk

nee

• •

2. 03. 01. 04

– vervangen van gebroken beglazing

nee

• •

2. 03. 01. 05

– vernieuwen van mastiek

nee

• •

2. 03. 01. 06

– volledige vervanging van schrijnwerk indien in echt slechte staat

nee

• •

2. 03. 01. 07

– herschilderen van houten onderdelen na goedkeuring kleur door de erfgoedconsulent

nee

• •

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
2. 03. 01. 08	– zorgen dat deuren en ramen gemakkelijk open en dicht kunnen, deur- en raambeslag niet dicht schilderen	n.v.t.		• •
2. 03. 01. 09	kleuronderzoek originele ramen en deuren	n.v.t.	eenmalig	• •
2. 04.	DAK			
2. 04. 01.	restauratie dakstructuren			
2. 04. 01. 01	inspectie van houten, stalen en betonnen dakstructuren. mogelijke onderhoudswerken:	n.v.t.	10-jaarlijks volgens noodzaak	• •
2. 04. 01. 02	– herstel en vervanging van houten dakonderdelen	nee		• •
2. 04. 01. 03	– behandeling van houten dakstructuren met een beschermende laag tegen insecten en schimmels	nee		• •
2. 04. 01. 04	– herstel en vervanging van metalen spanten en structurele onderdelen	nee		• •
2. 04. 01. 05	– ontroesten en herschilderen van metalen dakstructuren	nee		• •
2. 04. 01. 06	– herstel en vervanging van betonnen dakonderdelen	nee		• •
2. 04. 01. 07	– behandeling betonrot en plaatselijk betonhetsel met aangepaste mortels	nee		• •
2. 04. 02.	restauratie daktimmerwerk			
2. 04. 02. 01	inspectie van houten kepers, bebording, kroonlijsten, gootonderdelen. mogelijke onderhoudswerken:	n.v.t.	6-jaarlijks volgens noodzaak	• •
2. 04. 02. 02	– vervangen van ingerotte delen	nee		• •
2. 04. 02. 03	– herschilderen van houten onderdelen na goedkeuring kleur door de erfgoedconsulent	nee		• •
2. 04. 02. 04	kleuronderzoek kroonlijsten	n.v.t.	eenmalig	• •
2. 04. 03.	restauratie dakbedekking			
2. 04. 03. 01	inspectie van dakbedekkingen op hellende daken.	n.v.t.	2-jaarlijks	• •
2. 04. 03. 02	reiniging van de daken en goten	n.v.t.	1-jaarlijks	• • •
2. 04. 03. 03	mogelijke onderhoudswerken:		volgens noodzaak	
2. 04. 03. 04	– plaatselijke dringende herstellingen van dakbedekkingen en aansluitingen	n.v.t.		• •
2. 04. 03. 05	– koperen dakbedekkingen: vernieuwen van dakbedekking en alle aansluitingen	nee		•
2. 04. 03. 06	– bij einde levensduur: vervangen van dakbedekkingen door eenzelfde materiaal voor alle hellende daken	nee	eenmalig	• •
2. 04. 03. 07	inspectie van dakbedekkingen op platte daken. mogelijke onderhoudswerken:	n.v.t.	2-jaarlijks volgens noodzaak	• •
2. 04. 03. 08	– plaatselijke dringende herstellingen van dakbedekkingen (roofing, rubber, kiezels op pvc,...) en aansluitingen	n.v.t.		• •
2. 04. 03. 09	– bij einde levensduur: vervangen van dakbedekkingen door eenzelfde materiaal voor alle platte daken <i>optie groendaken te onderzoeken naar stabiliteit, visuele impact, impact op energieprestaties</i>	nee	eenmalig	• •
2. 04. 03. 10	plaatsen van de nodige verankeringspunten i.f.v. onderhoud daken – ankerpunten/klimhaken/ladderhaken/veiligheidslijnen volgens de richtlijnen van Monumentenwacht	nee	eenmalig	• •

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
2. 04. 03. 11	bliksemafleider – plaatselijke herstellingen van de bliksemafleider (bevestigingen, ...) – controle bliksembeveiligingsinstallatie door erkend controleorgaan	n.v.t. n.v.t.	5-jaarlijks	• • • •
2. 04. 04.	restauratie regenwaterafvoer			
2. 04. 04. 01	inspectie van gootbekledingen, regenwaterafvoeren, eindstukken. mogelijke onderhoudswerken:	n.v.t.	2-jaarlijks volgens noodzaak	• •
2. 04. 04. 02	– plaatselijke dringende herstellingen	n.v.t.		• •
2. 04. 04. 03	– vervangen van bakgootbekledingen uit koper en zink	nee		• •
2. 04. 04. 04	– vervangen van regenwaterafvoeren uit koper en zink	nee		• •
2. 04. 04. 05	– vervangen van gietijzeren eindstukken	nee		• •
2. 04. 04. 06	– schoonmaken van goten en afvoeren	n.v.t.		• •
3	INTERIEUR			
3. 01.	PREVENTIEVE CONSERVATIE			
3. 01. 01.	preventieve maatregelen			
3. 01. 01. 01	insecten en schimmels maatregelen om aantastingen door hout- en textielaantastende insecten te helpen voorkomen		volgens noodzaak	• • •
	– verwijder nesten en kadavers van duiven en andere vogels op en rond het gebouw steeds snel	n.v.t.		• • •
	– regelmatige controle op ongedierte, voornamelijk in bergplaatsen en dergelijke	n.v.t.		• • •
	– levende bloemen en planten: goed onderhouden, tijdeig water verversen en dood materiaal snel verwijderen (buiten de gebouwen)	n.v.t.		• • •
	– aangetaste voorwerpen isoleren	n.v.t.		• • •
	– tijdig bestrijden om de verspreiding van aantastingen te voorkomen	nee		• • •
3. 01. 01. 07	schilderwerken/vergulding preventieve maatregelen, voorkomen van schade		volgens noodzaak	• • •
	– geen elementen zonder voorafgaand kleuronderzoek overschilderen	n.v.t.		• •
	– bij schilderwerken alle voorwerpen (vloeren, trappen, meubilair, ...) voldoende beschermen tegen verf, oplosmiddelen en dergelijke. De gebruikte tape mag geen schade aanrichten bij het verwijderen ervan.	n.v.t.		• • •
3. 01. 01. 08	vloeren preventieve maatregelen, voorkomen van schade		volgens noodzaak	• • •
	– metalen voorwerpen niet rechtstreeks op de vloer plaatsen, roestvlekken zijn moeilijk te verwijderen	n.v.t.		• • •
	– verhoogde of opgelegde vloeren vermijden, indien noodzakelijk onderliggende vloer voldoende beschermen en de tussenliggende ruimte verluchten.	n.v.t.		• • •
3. 01. 01. 09	binnenschrijnwerk preventieve maatregelen, voorkomen van schade		volgens noodzaak	• • •
	– origineel hang en sluitwerk behouden	n.v.t.		• • •
	– zorg dat deuren niet slepen	n.v.t.		• • •

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
3. 01. 01. 10	– zorgen dat deuren gemakkelijk open en dicht kunnen, deurbeslag niet dicht schilderen	n.v.t.		• • •
	bevestigingen allerhande		volgens noodzaak	• • •
	preventieve maatregelen, voorkomen van schade			
	– gebruik geen nietjes, plakband of dergelijke om voorwerpen vast te maken op zuilen, lambriseringen enz. Al deze bevestigingen brengen onherroepelijke schade toe.	n.v.t.		• • •
	– Technische uitrusting zoals luidsprekers, verlichting zijn vaak vastgezet in marmer of andere waardevolle materialen, met als gevolg moeilijk te herstellen openingen. In de toekomst dienen deze bevestigd te worden in materialen die eenvoudiger te herstellen zijn (vb pleisterwerk). Bij vookeur worden alle technische installaties geïnspecteerd en indien nodig aangepast.	n.v.t.		• • •
3. 01. 01. 11	– Bij schilderwerken alle voorwerpen (vloeren, trappen, meubilair, ...) voldoende beschermen tegen verf, oplosmiddelen en dergelijke. De gebruikte tape mag geen schade aanrichten bij het verwijderen ervan.	n.v.t.		• • •
	bereikbaarheid		volgens noodzaak	•
	preventieve maatregelen, voorkomen van schade			
	– voorzie een veilige bereikbaarheid van de balkons van de foyer, vb. door het terug openen van de oude deuropeningen in de traphallen.	nee		•
3. 01. 02.	courant onderhoud			
3. 01. 02. 01	droog onderhoud	n.v.t.	1-jaarlijks	• • •
	alle voorwerpen ontdoen van stof en spinnenwebben			
	– stof is hygroscopisch en vormt hierdoor een voedingsbodem voor schimmels en insecten	n.v.t.		• • •
	– gebruik maken van een microvezeldoek of een zachte kwast waarnaast men een stofzuiger houdt zodat het stof zich niet verspreidt in de ruimte	n.v.t.		• • •
3. 01. 02. 02	– alle voorwerpen aan alle zijden, ook de moeilijk bereikbare plaatsen	n.v.t.	volgens noodzaak	• • •
	vloeren en steen			• • •
	natuurstenen vloeren			
	– stofzuig de vloeren	n.v.t.		•
	– onderhoud enkel met water indien dit echt nodig is, gebruik zo weinig mogelijk water en zorg dat het zeker niet opspat.	n.v.t.		•
	– dweil met een goed uitgewrongen microvezel dweil	n.v.t.		•
	– geen bleekwater, soda-oplossing of loog- en zuurproducten gebruiken. Zuiver water is het beste	n.v.t.		•
	– eventueel een Ph-neutraal (Ph7) detergent toepassen bij hardnekkig vuil. Nareinigen met proper water zodat geen zeepresten achterblijven.	n.v.t.		•
	– Vloer direct drogen en zorgen dat er geen water onder of tegen houten voorwerpen loopt.	n.v.t.		•
	mozaïek vloeren			
	– idem als natuurstenen vloeren	n.v.t.		•
	– enkel stofzuigen indien de steentjes goed vast liggen	n.v.t.		•
	– na natte reiniging direct drogen van vloer om te voorkomen dat het water de mortel 'losmaakt' en het water in de steen dringt.	n.v.t.		•

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
3. 01. 02. 03	- geen schrob- of schuurmachine gebruiken om slijtage te vermijden.	n.v.t.		•
	- vastzetten enkele loszittende steentjes met bestaand materiaal of identiek en op dezelfde wijze terrazzovloeren	n.v.t.		•
	- geen zure detergenten gebruiken, deze schaden het bindmiddel van de vloeren	n.v.t.		•
	- zachte (Ph-neutrale) zepen met eventueel toevoeging van lijnolie zijn het meest geschikt	n.v.t.		•
	- pure lijnolie mag niet gebruikt worden, dit veroorzaakt vlekken op de vrij lichte vloer	n.v.t.		•
	- de vloer naspoelen met zuiver water en direct drogen	n.v.t.		•
	- voorkomen dat water wegloopt naar voegen, kieren, ... of ergens stagneert	n.v.t.		•
	parketvloeren			
	- droog schoonmaken	n.v.t.		•
	- regelmatig stofzuigen met zachte en flexibele borstels	n.v.t.		•
	- In hoeken kan met kwast of handveger het stof naar de stuifzuigermond gebracht worden	n.v.t.		•
	- vloer nareinigen met een droge microvezeldoek of katoenen mop	n.v.t.		•
	trappen			
	- zorgen dat het vuil niet in hoeken en kanten wordt geduwd of tegen tegentreden.	n.v.t.		•
	- idem als natuurstenen vloeren	n.v.t.		•
	- treden in comblachien van de inkomtrap hebben lichte zoutuitbloeiing. Beperkt het onderhoud met water, dit zorgt ervoor dat het probleem erger wordt.	n.v.t.		•
	schoonloopmatten			
	- aan alle ingangen 'schoonloopmatten' plaatsen van min. 3 meter die regelmatig worden gereinigd	n.v.t.		• • •
	- voldoende matten plaatsen zodat er niet omheen de mat gelopen kan worden	n.v.t.		• • •
	- onder de matten een kleur- en structuurloze naaldvilt matten plaatsen. Voldoende verluchten van de onderliggende vloer is belangrijk	n.v.t.		• • •
	- onder de matten ook reinigen	n.v.t.		• • •
	deuromlijstingen			
	- marmer en steen niet behandelen met producten voor glans of donker te maken. De glansgraad is gevolg van toegevoegde polymeren (siliconen)	n.v.t.		• • •
	- herhaaldelijk gebruik verliest transparant karakter	n.v.t.		• • •
	- verwijderen van dergelijke lagen zorgen voor schade aan de ondergrond	n.v.t.		• • •
	- de producten beletten het natuurlijk uitdampen van vocht (kans op afschilfering)	n.v.t.		• • •
3. 01. 02. 04	metaal en glas			• • •
	trapleuningen, deurbeslag, basementen zuilen, medaillons			
	- zo weinig mogelijk poetsen, indien nodig met juweliersdoeken	n.v.t.		•
	- regelmatig ontstoffen	n.v.t.		•
	- poetsmiddelen mogen geen schurende bestanddelen, silicone of amoniak bevatten.	n.v.t.		•
	spiegels			
	- zo weinig mogelijk onderhouden met water (zeker niet voor spiegels in de inkomhal)	n.v.t.		•
	- gebruik maken van een zachte, droge doek en voorzichtig te werk gaan	n.v.t.		•
3. 01. 02. 04	klimaat en licht			• • •
	wisseling in temperatuur en relatieve vochtigheid			

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
	– grote wisselingen in temperatuur en vooral van relatieve vochtigheid zijn zeer nadelig voor de verschillende interieurelementen. – steeds zorgen voor een geleidelijke opwarming – exacte aanbevelingen kunnen enkel na monitoring huidige situatie.	n.v.t. n.v.t. n.v.t.		• • •
3. 03.	CONSERVATIE / RESTAURATIE			
3. 03. 01.	restauratie vloerafwerkingen			
	mogelijke onderhoudswerken:			
3. 03. 01. 01	natuurstenen vloeren			
	– geen zichtbare schade die conservatie of restauratie vereist – op te volgen naar de toekomst toe	n.v.t. n.v.t.		• •
3. 03. 01. 02	mozaïek vloeren		eenmalig	
	– aanvullen ontbrekende steentjes – vastzetten loszittende steentjes – de open voegen opvullen met aangepaste mortel – barsten en verzakkingen oplossen – invullingen met cement verwijderen en aanvullen met mozaïektegeltjes – storende herstellingen in glamozaïek vervangen door marmermozaïek – cementsluis, verfsporen, kouwgom verwijderen – roestvlekken zo goed mogelijk verwijderen – wandelgang parterre herstellen in oude glorie (verwijderen tapijt, latten en lijmresten en mogelijks aanvullen waar nodig) – de vloeren onder de verhoogde vloeren aan de bar beter beschermen en verluchten, of verhoogde vloeren verwijderen	nee nee nee nee nee nee nee nee nee n.v.t.		• • • • • • • • • •
3. 03. 01. 03	terrazzovloeren			
	– aanvullen ontbrkende steentjes – open voegen/scheuren opvullen met aangepast mortel – roestvlekken zo goed mogelijk verwijderen – verfresten, lijmresten verwijderen – storende herstellingen vervangen door terrazzo afgestemd op originele vloer, indien gewenst – de vloeren onder de verhoogde vloeren aan de bar beter beschermen en verluchten, of verhoogde vloeren verwijderen	nee nee nee nee nee n.v.t.		• • • • • •
3. 03. 01. 04	parketvloeren		eenmalig	
	– aanvullen van ontbrekende delen – verlichten van de titaanvlekken – reinigen en boenen – het parket onder de verhoogde vloeren aan de bar beter beschermen en verluchten	nee nee nee n.v.t.		• • • •
3. 03. 01. 05	trappen		eenmalig	
	– herstellen van breuken – losliggende trede van de zuidelijke trap naar 3de balkon vastleggen	nee nee		• •

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
	– inkomtrap: lijmresten verwijderen – inkomtrap: storende herstellingen met zwarte pasta deskundig hernemen – trappen 1ste balkon: verwijderen tapijt en lijmresten – indien gewenst – trappen 1ste balkon: herstellen lambriseringsen – verwijderen van verfspatten en reinigen	nee nee nee nee nee		• • • • •
3. 03. 02.	restauratie wand- en plafondafwerkingen			
	mogelijke onderhoudswerken:			
3. 03. 02. 01	algemeen		eenmalig	
	– stratigrafisch onderzoek, veel onderdelen zijn redelijk recentelijk overschilderd zonder rekening te houden met de onderliggende lagen. – aan de hand van dit resultaat kan bepaald worden welke keuzes gemaakt kunnen worden voor nieuwe kleuren en type verf, verwijderen van bepaalde verflagen	n.v.t. nee		• •
3. 03. 02. 01	trappen		eenmalig	
	– trappen 1ste balkon: herstellen lambriseringsen – trap inkomhal naar balie: loszittende platen pilasters vastzetten – trap inkomhal: product dat op zijanten is aangebracht verwijderen – trap inkomhal: verwerking zijanten – indien mogelijk – consilideren	nee nee nee nee		• • • •
3. 03. 02. 02	zuilen		eenmalig	
	– zuilen rondgang niveau 3: invullingen nakijken en indien mogelijk de verkleuring van de invulling en de interne vlekvorming verminderen – het oppervlak grondig reinigen	nee nee		• •
3. 03. 02. 03	staffwerk		eenmalig	
	– barsten en breuken laten herstellen – herstellen van de guirlandes aan de prosceniumboog	nee nee		• •
3. 03. 03.	restauratie binnenschrijnwerk			
	mogelijke onderhoudswerken:			
3. 03. 03. 01	deuren en dagkanten		eenmalig	
	– dagkanten deuren naar balkon Foyer: controleren of multiplex kan worden hersteld en herstellen indien mogelijk – foyer, zuidelijke deur herstellen	nee nee		• •
3. 03. 03. 02	houtwerk zaal		eenmalig	
	– loszittende onderdelen vastzetten op correcte wijze – ondeskundige herstellingen hernemen – afwerkingslagen reinigen en waar mogelijk herstellen	nee nee nee		• • •
3. 03. 03. 03	lambriseringsen		eenmalig	
	– loszittende onderdelen vastzetten op correcte wijze – ondeskundige herstellingen hernemen – afwerkingslagen reinigen en waar mogelijk herstellen	nee nee nee		• • •

AARD DER WERKEN		VRUJSTELLING TOELATING	REGELMAAT	operageobuw schermenmagazijn nieuwbouw
3. 03. 04.	restauratie vaste uitrusting			
3. 03. 04. 01	mogelijke onderhoudswerken: stoelen auditorium		eenmalig	
	– de stoelen controleren en waar nodig herstellen	n.v.t.		•
	– volledige restauratie van de stoelen	nee		•
	spiegels inkomhal		eenmalig	
	– de spiegels laten conserveren.	nee		•
3. 03. 04. 02	radiatorkasten houten onderdelen		eenmalig	
	– loszittende onderdelen vastzetten op correcte wijze	nee		•
	– ondeskundige herstellingen hernemen	nee		•
	– afwerkingslagen reinigen en waar mogelijk herstellen	nee		•
3. 03. 04. 03	radiatorkasten stenen onderdelen		eenmalig	
	– de beschadigingen consilideren	nee		•
	– reinigen van de natuursteen	nee		•
3. 03. 04. 04	vestiaremeubilair		eenmalig	
	– hestellen van het meubilair	nee		•
	– reinigen van het meubilair	nee		•
	– de afwerkingslaag herstellen/vrijleggen	nee		•
3. 03. 05.	restauratie kunstwerken			
3. 03. 05.	restauratie vaste uitrusting			
3. 03. 05. 01	mogelijke onderhoudswerken: sculpuur beeld Peter Benoit		eenmalig	
	– door een voorgaande 'herstelling' heeft het beeld een onnatuurlijke glas, dit vereist verder onderzoek naar de gebruikte materialen en een op te maken plan van aanpak	nee		•
	– er dient ook vooronderzoek te gebeuren naar de originele afwerking van de sokkel van het beeld en de mogelijkheid om dit herstellen	nee		•

7.

Opvolging & Evaluatie

Opera Ballet Vlaanderen en AG Vespa volgen samen de staat van de gebouwen op en doen hiervoor onder andere beroep op regelmatige inspecties van Monumentenwacht. Verder zijn er raamcontracten met aannemers lopende, bijvoorbeeld voor jaarlijkse inspectie en klein onderhoud van de daken. Beide partijen beschikken ook over een technische dienst en bekwaam personeel dat de staat van de gebouwen opvolgt en instaat voor onderhoud en (kleine) herstellingen. Men plant in de toekomst dit beleid verder te zetten.

Voor onderhouds- en herstellingswerken kunnen de nodige standaardpremies aangevraagd worden. Via deze weg wordt het Agentschap Onroerend Erfgoed op de hoogte gehouden van de geplande werken.

Verder dient een onderhoudslogboek bijgehouden te worden dat een overzicht bevat van de werkzaamheden die uitgevoerd worden.